THE TEACHING OF BUDDHA

BUDDHA TANÍTÁSA

A TAN KEREKE

A Tan Kereke a „Dharmacsakra” szanszkrit szó fordítása. Azt jelképezi, amint Buddha tanítása egy szekér forgó kerekéhez hasonlóan széles körben, vég nélkül terjed tovább. A kerék nyolc küllője a buddhizmus Nemes Nyolcágú Ösvényét ábrázolja, amely a Gyakorlat Útjának legfontosabbika. A Nemes Nyolcágú Ösvény jelentése: a helyes szemlélet, a helyes gondolkodás, a helyes beszéd, a helyes viselkedés, a helyes életmód, a helyes törekvés, a helyes figyelem és helyes meditáció. A régmúlt időkben, mikor még Buddháról nem készültek szobrok és más ábrázolások, ez a Tankerék szolgált a vallásgyakorlat tárgyául.

Napjainkban a Kerék a buddhizmus nemzetközileg elterjedt, közös szimbóluma.

~

Buddha Bölcsessége hasonló a hatalmas óceánhoz, az Ő Szelleme nagy Együttérzéssel teli.

Buddhának nincs alakja, mégis Ő a Tökéletesség és vezet bennünket az Ő Együttérzéssel teli szívével.

Ez a könyv összefoglalja Buddha tanításának lényegét, amelyet eredetileg ötezernél is több kötetben írtak le. Buddha tanítása már több mint kétezer-ötszáz éve él, átívelve országhatárokon és faji különbségeken, amelyek a világ népeit elválasztják.

Buddha szavai életünk valamennyi vonatkozását érintik, mai problémáinkra is választ adnak.

DHAMMAPADA (A TAN KEREKE)

A gyűlölködés soha nem oltható ki gyűlölet által ezen a világon.

Egyedu¨l a szeretet oltja ki azt. Ez ősi Törvény. (5.)

A bolond, aki tudja magáról, hogy bolond, épp ezért bölcs ember. A bolondot, aki azonban azt hiszi magáról, hogy bölcs, méltán tarthatjuk bolondnak. (63.)

Legyőzhetsz akár ezer embert a csatatéren, ezerszer is, de ha magadat tudod legyőzni, akkor leszel igazi győztes. (103.)

Elélhetsz akár száz évig is úgy, hogy nem látod meg a legfőbb Igazságot, mégis jobb, ha csak egyetlen napig élsz, de megtapasztalod az Igazságot. (115.)

Nehéz embernek szu¨letni, nehéz a halandók élete, nehéz egy Buddha megjelenése, nehéz meghallani a Legfőbb Igazságot. (182.)

Ne tégy rosszat, gyakorold a jót, tisztítsd meg elmédet – ez aBuddhák tanítása. (183.)

Nincsenek fiaid, hogy megvédjenek, nincs apád, sem rokonod, hogy megvédjen, ha jő a halál, nincs ki megvédjen. (288.)

BUDDHA

Első fejezet
SÁKJAMUNI BUDDHA

I. Buddha élete

1. A Himalája déli lejtői között kanyarog a Róhini folyó, annak mentén éltek a Sákja nemzetségbeliek. Suddhódana Gautama, a királyuk, Kapilavasztut tette meg fővárossá, ott hatalmas várat építtetett és bölcsen uralkodott, elnyervén népe rokonszenvét.

A királynét Májának hívták, aki az ugyanazon Sákja család szomszédos területei fölött uralkodó királyi nagybátynak a leánya volt.

Húsz hosszú esztendő telt el anélkül, hogy gyermekük született volna. Egy éjjel azonban Májá királynénak különös álomban volt része: egy fehér elefántot látott, amint az jobb oldalán keresztül a méhébe hatol, miáltal áldott állapotba került. A király és a nép türelmetlenül várta a királyi gyermek megszületését. A hagyományoknak megfelelően a szülés idejére a királyné szülei otthonába indult. Útközben, a gyönyörű tavaszi napsütésben, megpihent a Lumbiní Ligetben.

Virágzó asókafák vették körül. Amint elragadtatva nyúlt egy ág felé, abban a pillanatban megszülte a herceget.

Kíséretének tagjai örvendeztek a királyné és királyi gyermeke dicsősége láttán; ujjongott az Ég és a Föld. A nevezetes nap április nyolcadikára esett.

A király öröme határtalan volt, és a gyermeknek a Sziddhártha nevet adta, melynek jelentése: „Minden vágy beteljesült”.

2. A királyi palotában azonban az örömöt csakhamar bánat követte, ugyanis néhány nap múlva a szépséges Májá királyné hirtelen elhunyt. A királyné húga, Mahápradzsápatí lett a gyermek gondviselője, és odaadó szeretettel nevelte fel.

A közeli hegyekben élt egy Asitá nevű remete, aki felfigyelt a vár körül ragyogó fényre. Látva a jelet, lejött a palotához, ahol megmutatták neki a gyermeket. Ekkor a következőket jövendölte: „Ebből a királyfiból, ha a palotában marad, felnőtt korában nagyhatalmú király lesz, aki az egész

világot meghódítja. Ha azonban lemond az udvari életről és a vallás felé fordul, Buddha válik belőle, a világ Megmentője”.

Eleinte a királyt elégedettség töltötte el a jövendölés hallatán, de később aggódni kezdett, hogy egyetlen fia mégis otthontalan remete akar lenni és elhagyja majd a palotát.

Hétéves korában a herceg megkezdte tanulmányait az általános és harci művészetek terén, de gondolatai természetszerűleg más irányba terelődtek. Egy tavaszi napon apjával sétát tettek a vár falain kívül. Ott éppen egy paraszt szántotta a földet. A királyfi ekkor megpillantott egy madarat, amint az a földre ereszkedve felkapott egy gilisztát, melyet a paraszt ekéje dobott ki. Leült egy fa árnyékába és elgondolkozott a látottakon:

„Ó jaj! Vajon minden élőlény megöli a másikat?”

A herceget, aki oly korán elveszítette édesanyját, mélyen megrázta a kis lény szomorú sorsa.

Ez a lelki sérülés, amint a kisfiú növekedett, napról napra csak mélyült; hasonlóan egy facsemete kérgén látható heghez, az emberi lét szenvedései mind mélyebben ivódtak be tudatába.

A király aggodalma nőttön-nőtt, emlékezett a remete jövendölésére, és minden lehetséges módon megpróbálta felvidítani a herceget, hogy gondolatait másfelé terelje.

Amikor a herceg tizenkilenc éves lett, a király elrendezte a fia házasságát Jasódhara hercegkisasszonnyal. Az újdonsült feleség Szuprabuddhának, Devádáha vára urának, a néhai Májá királyné fivérének a leánya volt.

3. Tíz esztendőn keresztül a herceg a Tavasz, az Ősz és az Esős Évszak palotáiban a zene, a tánc és az élvezetek forgatagába merült, de gondolatai mindegyre a szenvedés kérdésére tértek vissza, ahogy igyekezett megérteni az élet igazi értelmét.

„A palota fényűzése, ez az egészséges test, ez az örömteli ifjúság! Mit is jelentenek számomra mindezek?” – gondolkozott el. „Egy napon megbetegedhetünk, megöregszünk; a halál elől nincs menekvés. Mire is vagyunk büszkék? A fiatalságunkra, az egészségünkre, a létünkre? Az értelmes ember ezeket elveti.”

„A megélhetésért küzdő ember természetesen valami értékkel bíró dolgot keres. Ez a küzdelem kétféleképpen lehetséges: a helyes és a téves

úton. Ha az ember a téves úton jár, akkor látja ugyan, hogy a betegség, az öregkor és a halál elkerülhetetlen, mégis az ellenkezőjét keresi.”

„Ha a helyes úton jár, akkor megérti a betegség, az öregkor és a halál lényegét, és azt keresi, ami fölötte áll minden szenvedésnek. Ahogy én most az örömöket halmozom, úgy látom, a téves úton járok.”

4. Ekképpen viaskodott magában a herceg, miközben megszületett egyetlen gyermeke, Rahula. A herceg ekkor 29 éves volt. Elérkezettnek látta az időt a döntésre: elhagyja a kényelmes palotát, hogy otthontalan, kolduló szerzetesként megkeresse a választ az őt nyugtalanító kérdésekre. Egyik éjjel útnak is eredt egyetlen kocsihajtójával, Csandakával és kedvenc hófehér lován, Kanthakán.

Gyötrődései nem szűntek, démonok sokasága jött megkísértésére: „Jobban tennéd, ha visszatérnél a palotába, mert az egész világ a tiéd lesz nemsokára!” De minderre azt válaszolta, hogy ő nem akarja az egész világot.

Úgyhogy, kopaszra borotválva fejét, lépteit dél felé irányította, kezében egy kolduló szilkével.

A herceg elsőnek Bhagává remetét kereste fel, és tanulmányozta aszkéta gyakorlatait. Majd Áráda Kálámát és Udraka Rámaputrát látogatta meg, hogy elsajátítsa a Megvilágosodáshoz vezető meditációs gyakorlatokat, de egy idő után arra a meggyőződésre jutott, hogy a meditáció nem vezet el a Megvilágosodáshoz. Végül Magadha országába ment, hogy ott folytassa az önsanyargatást Uruvilvá erdejében, a Najrandzsána folyó partjain, mely Gajá falu közelében kanyarog.

5. Hihetetlenül gyötrő gyakorlatokat végzett. Azzal a gondolattal ösztönözte magát, hogy „nem volt, nincs és nem is lesz olyan aszkéta, aki nálam komolyabban végezné ezeket a gyakorlatokat”.

Ennek ellenére, a herceg nem érte el a célját. Miután hat évet töltött az erdőben, felhagyott az aszkézissel. A folyóhoz ment, megfürdött, és elfogadott Szudzsatá kezéből egy bögre tejet. A fiatal lány a szomszédos faluban lakott. Az öt társa, akik annak idején együtt éltek a herceggel hat évig tartó aszkézise során, meg volt botránkozva, hogy a fiatal lánytól elfogadott egy bögre tejet. Úgy vélték, hogy feladta és alacsonyabb rendűvé süllyedt, ezért magára hagyták.

Ily módon a herceg egyedül maradt. Még mindig gyengének érezte magát, azonban életét kockáztatva, újabb meditációba kezdett, így bíztatva magát: „A vér elfogyhat, a hús elpusztulhat, a csontok szétporladhatnak, de addig nem fogom elhagyni e helyet, míg meg nem találom a Megvilágosodás útját!”

Semmivel össze nem mérhető, nehéz csata volt ez számára. Reménytelenség és kusza gondolatok töltötték el, sötét árnyak telepedtek rá és mindenféle démonok kísértették. Figyelmesen és nyugodtan, egyenként vizsgálta meg ezeket, majd mindet elvetette magától. Kemény küzdelem volt valóban, vére egyre inkább fogyott, húsa pusztulásnak indult, csontjai töredeztek.

De amikor az esthajnalcsillag megjelent a keleti látóhatáron, a küzdelem véget ért, és a herceg tudata olyan tiszta és sziporkázóan éles volt, mint a hasadó hajnal.

Végre megtalálta a Megvilágosodáshoz vezető utat.

December nyolcadikán történt ez, ekkor a harmincöt éves hercegből Buddha lett.

6. Ettől fogva a herceget különböző nevekkel illették: voltak, akik Buddhaként, a Tökéletesen Megvilágosodottként, Tathágataként emlegették; voltak, akik Sákjamuniként tisztelték, a Sákja nemzetség Bölcseként; mások pedig az egész világ által megbecsült Magasztosnak hívták.

Legelőször a mrigádavai Benáresz felé vette útját, ahol az az öt szerzetes tartózkodott, akik aszkétaélete hat éve alatt a társai voltak. Eleinte kitértek előle, de miután elbeszélgettek vele, hittek neki, ők lettek első tanítványai.

Ezután Rádzsagrihá várába ment, ahol elnyerte Bimbiszára király örök és hű barátságát. Majd indult tovább, hogy bejárja az országot, alamizsnákból tartva fenn magát, és tanította az embereket, hogy kövessék az ő életmódját.

Az emberek mint vízre szomjúhozók, mint táplálékra kiéhezettek hallgatták tanítását. Két nagy tanítvány, Sáriputra és Maudgaljajána csatlakozott hozzá, valamint azok kétezer követője is.

Buddha apja, Suddhódana király, aki még mindig szenvedett amiatt, hogy fia elhagyta a palotát, elzárkózott előle, de aztán ő is hűséges tanítványa lett.

Mahápradzsápatí, Buddha nevelőanyja és Jasódhara, a felesége, valamint a Sákja nemzetség minden tagja is csatlakozott. Nagyon sokan mások is odaadó és hű követőivé váltak.

7. Buddha negyvenöt éven át járta az országot, tanította az embereket és magyarázott, hogy kövessék az ő példáját.

Amikor azonban nyolcvanéves lett, Rádzsagrihából Sravasztíba tartva útközben Vaiszaliban megbetegedett.

Ekkor megjövendölte, hogy három hónap múlva be fog lépni a Nirvánába. Mégis folytatta útját, mígnem Pavába érkezett, ahol súlyosan megbetegedett az ételtől, amelyet egy Csunda nevű patkolókovács adott neki. Nagy fájdalmai és gyengesége ellenére még elérte a Kusinagarával határos erdőt.

Itt két óriási szálafa között fekve utolsó leheletéig oktatta tanítványait. Így jutott el a tökéletes nyugalom állapotába, miután a világ legnagyobb tanítójaként befejezte munkáját.

8. Ánandának, Buddha legkedvesebb tanítványának irányításával barátai a holttestet Kusinagarában hamvasztották el.

Hét szomszédos uralkodó, valamint Adzsátászatru király is azt követelték, hogy Buddha földi maradványait osszák szét közöttük. Kusinagara népe először hallani sem akart erről, a vita már-már háborúval fenyegetett, végül egy Dróna nevű bölcs férfiú tanácsára a vészhelyzet elmúlt, és az ereklyéket a nyolc nagy ország között szétosztották.

A halotti máglya hamvait és az ereklyéket tartalmazó agyagkorsókból két másik uralkodó is kapott, hogy hasonlóképp részesüljenek a megtiszteltetésből. Ezután tíz nagy sztúpát emeltek Buddha emlékére, amelyekben elhelyezték az ereklyéket és a hamvakat.

II. Buddha utolsó intelmei

1. Kusinagarában a szálafák alatt ezek voltak Buddha utolsó szavai tanítványaihoz:

„Lényegüljetek át fénnyé! Csak saját magatokra támaszkodjatok, ne függjetek senki mástól! Az én tanításom vezéreljen benneteket. Bízzatok

bennem, semmilyen más tanítást ne fogadjatok el. Figyeljetek testetekre és tudjátok, hogy az tisztátalan.

Ha megértitek, hogy a fájdalom és a boldogság egyaránt okai a szenvedésnek, hogyan engedhetitek át magatokat a vágyaknak? Vizsgáljátok meg az „én”-eteket; gondoljatok a múlékonyságára; hogyan vakíthat el benneteket a hiúság és az önzés, ha tudjátok, hogy mindez elkerülhetetlenül szenvedéshez vezet? Vizsgáljátok meg a létező dolgokat, van-e közöttük egy is, amely örökké megmaradna? Vajon nem hullik-e mindegyik elemeire előbb-utóbb és nem szóródik-e szét? Ne zavarjon meg benneteket a szenvedés egyetemes volta, hanem kövessétek tanításomat még a halálom után is, és meg fogtok szabadulni a szenvedéstől.

Ezt cselekedjétek, így lesztek valóban tanítványaimmá!”

2. „Tanítványaim! Soha ne feledjétek, amit tanítottam nektek, ne dobjátok félre. Őrizzétek meg, gondokodjatok el rajta és gyakoroljátok! Ha tanításom szerint éltek, mindig boldogok lesztek.

A tanítás lényege, hogy légy ura elmédnek. Tartsd távol a mohóságot, és viselkedésed helyes lesz, tudatod tiszta, szavaid pedig igazak. Ha mindig szem előtt tartod életed múlandóságát, képes leszel arra, hogy ellenállj a kapzsiságnak és a haragnak, és el tudsz kerülni minden rosszat.

Ha azt tapasztalod, hogy a mohóság kísért, akkor le kell küzdened a csábítást, légy ura tudatodnak!

Az embert saját gondolatai tehetik Buddhává, vagy ellenkezőleg: szörnyeteggé. Valaki tévedés által félrevezetve válhat démonná, megvilágosodva pedig Buddhává. Ezért tartsd tisztán elmédet, ne hagyd letérni a helyes útról.”

3. „Tiszteljétek egymást, kövessétek tanításomat és ne veszekedjetek egymással! Ne legyetek olyanok, mint a víz és az olaj, amely taszítja egymást, hanem olyanok, mint a tej és a víz, amelyek békében megférnek egymással.

Tanuljatok közösen, gyakoroljátok együtt tanításaimat! Ne pazaroljátok szellemi energiátokat és időtöket tétlenséggel és veszekedéssel. Érezzétek a Megvilágosodás virágainak örömét, és szüreteljétek le a helyes út gyümölcseit.

Jómagam is ezt az utat követve találtam meg a tanítást, amelyet átadtam nektek. Kövessétek tanításomat és cselekedjetek annak

megfelelően minden alkalommal.

Ha eltávolodtok tőle, azt jelenti, hogy soha nem is találkoztatok velem. Azt jelenti, hogy távol álltok tőlem, még akkor is, ha valójában mellettem vagytok; de ha elfogadjátok és gyakoroljátok a tanításaimat, még akkor is egészen közel álltok hozzám, ha valójában nagyon messzire vagytok tőlem.”

4. „Tanítványaim! Közeleg végső órám, elválásunkig már nincs sok hátra, de ne szomorkodjatok. Az élet örök átalakulásban van; senki nem keru¨lheti el a test széthullását. Ezt saját halálommal fogom bizonyítani nektek, testem úgy hull darabokra, akár egy felborult szekér.

Ne siránkozzatok hiába, hanem tudatosítsátok magatokban, hogy semmi sem állandó, és rá fogtok jönni, milyen u¨res is az emberi lét. Ne ringassátok magatokat abban a hiú ábrándban, hogy ami változó, az valaha is maradandó lehet.

A világi vágyak démona mindig csak arra vár, hogy megtévessze a tudatunkat. Ha a szobátokban vipera van és nyugodtan akartok aludni, előbb ki kell űzzétek onnan.

Meg kell szabadulnotok a világi szenvedélyek béklyóitól és el kell űznötök azokat magatoktól, ahogyan egy viperával tennétek. Pozitívan óvjátok saját értelmeteket.”

5. „Tanítványaim! Eljött az utolsó perc, de ne feledjétek, hogy a halál csupán a létező test végét jelenti. A test szu¨lőktől szu¨letett és étellel táplálták, éppen ennyire elkeru¨lhetetlen a betegség és halál.

Azonban az igazi Buddha nem emberi test, hanem Megvilágosodás. Az emberi testnek meg kell halnia, míg a Megvilágosodás Bölcsessége örökké létező marad a Dharma, – a Tan igazsága és annak gyakorlata által. Az, aki pusztán a testemet látja, valójában nem lát engem. Csak az lát igazán, aki elfogadja a tanomat.

Halálom után a Dharma kell legyen a tanítótok.

Kövessétek a Dharmát (a Tant), és akkor hűek maradtok hozzám.

Életem utolsó negyvenöt esztendeje alatt semmit nem tartottam titokban tanításaimból. Nem létezik semmilyen titkos tan, semmilyen rejtett u¨zenet, mindent nyíltan és világosan tanítottam meg. Kedves tanítványaim! Ez a vég.

Pillanatokon belu¨l belépek a Nirvánába. Ezt hagyom rátok.”

Második fejezet
AZ ÖRÖK ÉS MAGASZTOS BUDDHA

I. Egyu¨ttérzése és fogadalmai

1. Buddha szelleme nem más, mint nagy, szeretetteljes jóakarat és egyu¨ttérzés. A nagy, szeretetteljes jóakarat nem más, mint hogy minden embert megmentsu¨nk minden lehetséges eszközzel. A nagy egyu¨ttérzés pedig azt jelenti, hogy étérezzu¨k beteg embertársaink betegségét, és velu¨k egyu¨tt szenvedu¨nk.

„A ti szenvedésetek az én szenvedésem, és a ti boldogságotok az én boldogságom”- mondta Buddha, és amiképp egy anya mindig szereti gyermekét, Ő egyetlen pillanatra sem feledkezik meg erről, hiszen Buddha természetének lényege az egyu¨ttérzés.

Buddha egyu¨ttérzése az emberek igényéhez igazodik, az egyu¨ttérzés hatására alakul ki az emberekben a hit, amely elvezeti őket a Megvilágosodáshoz, éppen úgy, ahogy az anya hivatását a gyermeke iránti szeretet által teljesíti be és a gyermek, a szeretetre válaszolva, biztonságban és nyugalomban érzi magát.

Az emberek mégsem fogják ezt fel, oktalanul továbbra is szenvedélyeiknek és vágyaiknak élnek, melyek szenvedést okoznak. Szenvednek a világi élvezetek hajszolása miatt, és így egyre csak bolyonganak a kiábrándultság szirtjei között, magukkal cipelve rossz cselekedeteik terhét.

2. Ne gondoljátok, hogy Buddha egyu¨ttérzése csak a jelenre vonatkozik. Az örök Buddha egyu¨ttérzése időtlen idők óta munkálkodik, attól fogva, hogy az emberiség a nemtudás miatt téves útra lépett.

Az örök Buddha mindig a legbarátságosabb formában jelenik meg az emberek előtt és hozza el számukra a legjobb vigaszt.

Sákjamuni Buddha, a Sákja nemzetségbe szu¨letett királyfiként, elhagyta kényelmes otthonát, hogy aszkétaéletet éljen. A csöndes elmélkedés során eljutott a Megvilágosodásig. Hirdette a Dharmát (a Tant) embertársai körében, majd végu¨l földi halálával bizonyította azt.

Buddha éppúgy állandóan munkálkodik, mint ahogy az emberek is állandóan tévelyegnek, és amilyen határtalan az emberi oktalanság, oly végtelen Buddha együttérzése.

Amikor Buddha elhatározta, hogy szakít a világi élettel, négy nagy fogadalmat tett: 1. hogy minden embert megvált; 2. hogy lemond minden világi vágyról; 3. hogy elsajátítja valamennyi tanítást; és 4. hogy eléri a teljes Megvilágosodást. Ezek a fogadalmak kifejezik Buddha szeretetét és együttérzését embertársai iránt.

3. Buddha előbb azt tanulta meg, hogy elkerülje az élőlények megölésének bűnét, azt kívánta, hogy mindenki részesülhessen a hosszú élet áldásából.

Buddha gyakorolta a lopás bűnének elkerülését, azt kívánta, hogy mindenkinek legyen meg, amire szüksége van.

Buddha gyakorolta a házasságtörés bűnének elkerülését, azt akarta, hogy mindenki megismerhesse a tiszta lélek áldását és ne szenvedjen telhetetlen vágyaktól.

Buddha, célja eléréséhez, gyakorolta a hazugság elkerülését, azt akarta, hogy mindenki megismerhesse a lélek nyugalmát, melyből az igaz beszéd fakad.

Gyakorolta a kétértelmű beszéd elkerülését, azt akarta, hogy az emberek jóban legyenek egymással.

Gyakorolta mások kihasználásának az elkerülését, azt akarta, hogy mindenkinek nyugodt legyen a lelkiismerete és az emberek békében éljenek egymással.

Tartózkodott a fölösleges beszédtől, és ezzel azt akarta, hogy az emberek megismerhessék a kölcsönös megértés áldását.

Buddha célja eléréséhez, gyakorolta a kapzsiság elkerülését, ezzel az erényes cselekedetével azt akarta, hogy mindenki megismerhesse azt a békességet és szabadság-érzetet, amely a kapzsiság leküzdéséből fakad.

Gyakorolta a harag elkerülését, és azt kívánta, hogy mindenki szeretetben éljen egymással.

Gyakorolta a tudatlanság elkerülését, és azt kívánta, hogy mindenki tisztában legyen cselekedeteinek következményével.

Buddha együttérzése tehát mindenkire sugárzik, szüntelen gondoskodása mindenki boldogságáért van. Úgy szereti az embereket, ahogyan a szülők szeretik gyermekeiket, és a legnagyobb áldást kívánja

számukra, azt, hogy képesek legyenek biztonságban hajózni a tévedések óceánján.

II. Megszabadítónk és menedékünk: Buddha

1. Buddhának a Megvilágosodás távoli partján mondott szavai nagyon nehezen jutnak el a a tévhitek világában küszködő emberekhez, ezért maga Buddha mondja el közérthetően saját megvilágosodásának módszereit.

„Elmesélek nektek egy példabeszédet” – mondta Buddha. „Élt egyszer egy gazdag ember, akinek lángokba borult a háza. Az ember távol volt otthonától, és amikor hazatért, azt látta, hogy gyermekei annyira belefeledkeztek a játékba, hogy észre sem vették a tüzet, még mindig bent voltak a házban. Az apa bekiáltott: ’Jöjjetek ki, gyerekek!

Gyertek ki a házból! Siessetek!’ De a gyerekek nem figyeltek rá.

Az aggódó apa újra kiáltott: ’Gyertek gyorsan, nézzétek csak, milyen játékokat hoztam!’ Ezt hallva a gyerekek kiszaladtak az égő házból.”

Ez a világ olyan, akár egy lángokban álló ház. Az emberek nincsenek tudatában a veszélynek, hogy ég a ház és halálra éghetnek, ezért az együttérző Buddha olyan útmutatásokat ad, amelyek révén megmenekülhetnek.

2. Akkor Buddha ismét másik példabeszédet mondott.

„Egyszer régen egy gazdag ember egyetlen fia otthonát elhagyta, majd koldusbotra jutott.

Apja a keresésére indult, messzi tájakat is bejárt, de nem akadt nyomára. Mindent megtett, hogy megtalálja őt, de hiába.

Évtizedek múltán a lerongyolódott fiú az apai ház környékére vetődött.

Az apa hamar ráismert a fiára, kiküldte érte szolgáit, hogy a házba hozzák. A vándort lenyűgözte a kastély pompája. De attól tartott, hogy csak be akarják csapni, így mégsem ment a szolgákkal. Saját apját sem ismerte fel.

Ekkor az apa újból szolgákat küldött hozzá, hogy pénzt adjanak neki és ajánlják fel, hogy legyen szolgáló gazdag házuknál. A fiú elfogadta az ajánlatot és velük tartott az atyai házba, ahol szolgáló lett.

Az apa egyre magasabb állásba helyezte, mígnem rábízta már egész vagyonát és összes kincsét, azonban a fiú még ekkor sem ismerte fel apját.

Az apát elégtétellel töltötte el fia megbízhatósága, s amint közeledett utolsó órája, egybehívta a rokonait és barátait, majd így szólt hozzájuk: ’Barátaim, íme az én egyszu¨lött fiam, a fiam, akit oly hosszú évekig kerestem.

Mostantól minden vagyonom és kincsem az övé.’

A fiú meglepődött apja szavain, és így felelt: ’Nemcsak édesapámat találtam meg, hanem még egész vagyona és minden kincse is az enyém lett.’”

A gazdag ember ebben a példabeszédben Buddhát jelenti, míg a kóborló fiú az embereket. Buddha úgy ölel magához mindenkit szeretetével, ahogy az apa szereti egyszu¨lött fiát. Ezzel a bölcs szeretettel vezeti és tanítja Buddha az embereket, hogy a Megvilágosodás kincsével gazdagodjanak.

3. Amiképp az eső egyformán hull minden növényre, úgy árad ki Buddha szeretete egyformán minden emberre.

Amiképp a ku¨lönféle növények eltérő módon hasznosítják ugyanazt az esőt, akképpen más-más módon részesu¨lnek a szeretet áldásából az eltérő természetű és eltérő köru¨lmények között élő emberek is.

4. A szu¨lők minden gyermeku¨ket szeretik, de a beteg gyermek felé megku¨lönböztetett gyengédséggel fordulnak.

Buddha szeretete minden ember felé egyformán irányul, de ku¨lönleges gondoskodásban nyilvánul meg az oktalanok iránt, akik a rossznak és a szenvedésnek súlyosabb terheit cipelik.

A nap a keleti égbolton jön fel és szétoszlatja a világ sötétségét, miközben egyetlen teru¨letet sem részesít előnyben vagy hagy ki. Ugyanígy árad ki Buddha szeretete minden emberre, bátorítva őket a jóra és erősítve őket a rossz elleni harcban. Ő az, aki szétoszlatja a tudatlanság sötétjét és vezeti az embereket a Megvilágosodás felé.

Buddha egyu¨ttérzésében apaként nyilvánul meg és anyaként szeret bennu¨nket. Az embereket tudatlanságuk folytán túlzottan a világi vágyak kötik le. Buddha túlzott törekvése viszont az emberek iránti szeretet. Az emberek Buddha szeretete nélku¨l elvesznének, nekik Buddha gyermekeivé válva, az Ő módszereit elsajátítva kell boldogulniuk.

III. Az Örök Buddha

1. Az egyszerű emberek úgy gondolják, hogy Buddha királyfiként szu¨letett, és kolduló szerzetesként sajátította el a Megvilágosodáshoz vezető utat; valójában azonban Buddha mindig is létezett a világban, amelynek nincs sem kezdete, sem vége.

Örök Buddhaként Ő minden egyes embert ismert és ismer, és mindenkin segített.

Nincs semmi hamis abban az Örök Dharmában, melyet Buddha tanított, mert Ő a valóságos világot ismeri és az igazat tanítja.

Valóban, igen nehéz megérteni a valóságos világot, mert ami valódinak látszik, az nem az, és ami hamisnak látszik, az nem hamis. A tudatlan emberek nem képesek felismerni mi a valódi igazság a világon.

Egyedu¨l Buddha ismeri igazán a világot úgy, ahogy az valójában van, ám Ő soha nem mondja, hogy mi az igazi vagy mi a hamis, és azt sem, hogy mi a jó vagy mi a rossz.

Egyszerűen csak olyannak írja le a világot, amilyen.

Amire Buddha tanít, az a következő: „Mindenki saját adottságai, képessége és hite szerint törekedjen a jóra!” Ez a tanítás fölötte áll e világ minden igenlésének és tagadásának.

2. Buddha nem csupán szavakkal tanít, hanem a saját életével is. Bár az Ő élete vég nélku¨l való, mégis megmutatja a halált, hogy ezen a módon felnyissa a mohó emberek szemét.

„Egyszer egy orvos távol volt otthonától, miközben gyermekei véletlenu¨l mérget ittak. Mikor az orvos hazaért, látta, hogy megbetegedtek, és ellenszert készített. Azok a gyerekek, akik csak enyhe mérgezést szenvedtek, bevették az orvosságot és meggyógyultak, de akiknek az állapota súlyos volt, visszautasították a gyógyszert.

Atyai szeretetétől hajtva ekkor az orvos egy szokatlan módszert talált ki, hogy ezeket a gyerekeit is rávegye a szer bevételére. Igy szólt hozzájuk: ’Hosszú útra kell indulnom.

Öreg vagyok, és bármely nap meghalhatok. Ha veletek maradok, gondotokat tudom viselni, de ha meghalnék, ti egyre rosszabbul lesztek. Ha tehát halálhíremet vennétek, legyetek szívesek bevenni a méreg ellenszerét, és meg fogtok gyógyulni.’ Ezután nekivágott a hosszú utazásnak.

Egy idő múlva küldöncöt menesztett a gyerekeihez azzal, hogy ő meghalt.

A gyerekeket mélyen megrázta apjuk halálának híre és rádöbbentek, többé már nem részesülhetnek szerető gondoskodásából. Bánatukban és reménytelenségükben felidézték apjuk búcsúzáskor elhangzott kérését, bevették az orvosságot és meggyógyultak.”

Nem szabad elítélnünk ennek az orvos-apának a fortélyát. Buddha is ehhez az apához hasonlóan cselekszik.

Ő azért mutatja meg a születést és halált, hogy megmentse a vágyak fogságában vergődő embereket.

Harmadik fejezet
BUDDHA ALAKJA ÉS AZ Ő ERÉNYEI

I. Buddha három alakja

1. Buddhát ne megjelenési formájában vagy tulajdonságaiban keressétek, mert sem ez, sem az nem az igazi Buddha. Az igazi Buddha maga a Megvilágosodás. A Megvilágosodáson keresztül lehet igazán megismerni Buddhát.

Ha valaki Buddha néhány kiváló tulajdonságát látván azt hiszi, hogy már ismeri Buddhát, azt valójában becsapja a szeme, hiszen az igazi Buddha nem köthető valamely megjelenési formájához, nem láthatja emberi szem. Az sem ismeri Buddhát, aki mégoly hibátlanul leírja jellemző tulajdonságait. Az Ő tulajdonságait lehetetlen szavakba foglalni.

Noha beszélünk az alakjáról, az Örök Buddhának nincs állandó alakja, de képes bármilyen formában megnyilvánulni. Bár le szoktuk írni jellemző tulajdonságait, az Örök Buddhának nincsenek állandó tulajdonságai, de meg tud nyilvánulni bármilyen és az összes létező kiváló tulajdonságon keresztül.

Ha tehát valaki tisztán látja Buddha alakját, vagy világosan érzékeli az Ő tulajdonságait, de mégsem kötődik sem az alakjához, sem tulajdonságaihoz, akkor az képes arra, hogy lássa és megismerje Buddhát.

2. Buddha teste a Megvilágosodás maga. Forma és anyag nélküli, öröktől fogva létező és örökké létezni fog.

Nem fizikai értelemben vett test, melyet élelemmel kell táplálni. Örökkévaló test, melynek anyaga a Bölcsesség.

Ezért Buddha nem ismeri sem a félelmet, sem a betegséget; Ő örökké állandó.

Ezért Buddha soha nem szűnik meg létezni, amíg a Megvilágosodás létezik. A Megvilágosodás a Bölcsesség fényeként ragyog, mely az embereket új életre hívja, Buddha országában születnek újra.

Azok, akik ezt megvalósítják, Buddha gyermekeivé válnak; megőrzik a Dharmáját, tisztelik tanítását és továbbadják a következő nemzedékeknek.

Semmi nem lehet csodálatosabb, mint Buddha ereje.

3. Buddhának három teste van. Az első a Lényeg vagy a Dharma-kája, a második a Lehetőség vagy a Szambhóga-kája, a harmadik a Megtestesülés vagy a Nirmána-kája.

A Dharma-kája a Dharma lényege, azaz a legfőbb Igazság. A Lényeg azt jelenti, hogy Buddhának nincs sem alakja, sem színe, és minthogy Buddhának nincs alakja és nincs színe, ezért Ő nem jött sehonnan sem és sehová sem fog távozni. Mint a kék ég, úgy ível Ő át mindenek fölött, és mivelhogy Ő maga a mindenség, semmiben nem szenved hiányt.

Ő nem azért létezik, mert az emberek hisznek a létezésében, és nem azért szűnik meg létezni, mert az emberek elfelejtik Őt. Nem kell megjelennie, amikor az emberek boldogok és jól érzik magukat, és nem kell eltűnnie, amikor az emberek figyelemre sem méltatják.

Buddha áthatja az emberek minden gondolatát, azokban létezik.

Buddha teste betölti a világmindenség minden szegletét, elér mindenhová, örökké létezik, függetlenül attól, hogy az emberek hisznek-e Benne vagy kétségbe vonják az Ő létezését.

4. A Szambhóga-kája azt jelenti, hogy a Szeretetet és a Bölcsességet egyesítő Buddha megjelenik az emberek előtt, hogy a hozzá intézett fohász, a tanítása szerinti cselekedet és az Ő szent neve által minden embert elvezessen az üdvözüléshez.

A Szeretet ennek a testnek a lényege, Buddha minden eszközzel segíti felszabadulni azokat, akik készen állnak erre. Az égő tűzhöz hasonlóan, mely nem alszik ki, míg tápláló eleme ki nem fogyott, akképpen Buddha Szeretete sem alszik ki soha, míg minden világi vágy el nem tűnik.

Amiképp a szél tovafújja a port, akképpen fújja el Buddhának ez a teste az emberi szenvedés porát.

A Nirmána-kája azt jelenti, hogy a Lehetőség beteljesítése céljából Buddha testet öltött, megmutatta az embereknek, hogy képességüknek, tudásuknak megfelelően a születéstől fogva, lemondva a világ hívságairól eljuthatnak a Megvilágosodáshoz. Ehhez Buddha ebben a testében minden eszközt felhasznál, így megmutatja a betegséget és a halált is.

Buddha eredeti megjelenési formája a Dharma-kája, de mivel az emberek természete más-más, Buddha is más-más formában nyilvánul meg. Az emberek különféle vágyaihoz, cselekedeteihez és adottságaihoz

igazodóan bármilyen formában is jelenjen meg Buddha, Ő kizárólag a Dharma igazságával törődik.

Bár Buddha három testben van, célja mégis egy és ugyanaz, hogy minden embert megmentsen.

Buddha mindenütt a maga tisztaságában nyilvánul meg, azonban ez a megnyilvánulás mégsem Buddha maga, ugyanis Buddhának nincs alakja. Buddha lénye mindent betölt, Ő maga a Megvilágosodás és mindazok számára megjelenik, akik képesek az Igazság befogadására.

II. Buddha megjelenése

1. Ritkán fordul elő, hogy Buddha testet ölt ebben a világban. Mégis megtörténik, hogy Buddha valóban megtestesül, eléri a Megvilágosodást, elhozza a Dharmát, letépi a gyanakvás hálóját, gyökerestül kiirtja a hiú vágyakat, betemeti a gonosz kútját. Teljesen akadálytalanul, szabadon járja be a világot. Semmi sem magasztosabb annál, mint Buddhát tisztelni.

Buddha azért jelenik meg a szenvedéssel teli világban, mert nem hagyhatja magukra a szenvedőket. Egyetlen célja az, hogy terjessze a Dharmát és annak Igazságával mindenkit megáldjon.

Igen nehéz terjeszteni a Dharmát egy olyan világban, amely tele van igazságtalansággal és hamis eszményekkel, amely hiábavalóan küszködik telhetetlen vágyaival és kudarcaival. Buddha határtalan szeretete és együttérzése szembeszáll ezekkel a nehézségekkel.

2. Buddha jó barátja minden embernek. Ha Buddha egy szenvedővel találkozik, akit a világi vágyak nehéz terhe nyomaszt, akkor együttérez vele és osztozik vele a teherben. Ha olyasvalakivel találkozik, aki a kiábrándultság miatt szenved, azt el fogja oszlatni bölcsességének tiszta fényével.

Ahhoz a borjúhoz hasonlóan, amely szülőanyja mellett örvend az életének, mindazok, akik hallották Buddha tanításait, utána már nem akarják elhagyni Őt, mivel boldogok ha hallhatják Őt.

3. Amikor a hold lenyugszik, az emberek azt mondják, hogy eltűnt a hold; amikor pedig a hold felkel, azt mondják, hogy megjelent. Valójában a hold sem nem nyugszik le, sem nem kel fel, hanem állandóan világít az égen.

Buddha éppen olyan, akár a hold: sem nem kel fel, sem nem nyugszik le, azért van, hogy szeretetével taníthassa az embereket.

Az emberek a hold egyik fázisát teliholdnak nevezik, egy másik fázisát növekvő holdnak. Valójában azonban a hold mindig kerek egész, sem nem dagad, sem nem fogy.

Buddha is pontosan olyan mint a hold. Az embereknek úgy tűnik, mintha Buddha változna, de valójában Ő mindig ugyanaz.

A hold mindenütt ott van, egy nyüzsgő nagyváros fölött, egy álmos falu fölött, egy hegy, egy folyó fölött.

Látható egy tó mélyén, egy kancsó vízben, egy falevél szélén lógó vízcseppben. Ha valaki sokszáz mérföldet gyalogol, a hold követi. Az emberek számára úgy tűnik, mintha a hold változna, de a hold nem változik. Buddha a holdhoz hasonlóan követi az embereket, ahogy azok mindenfelé járnak a világban, miközben Ő maga is a legkülönfélébb alakban jelenik meg, de az Ő lényege nem változik.

4. Buddha megjelenésének vagy eltűnésének megvan az oka, vagyis akkor jelenik meg, amikor kedvezőek a körülmények (az emberek megmentésére), és eltűnik a világból, amikor nem megfelelőek a körülmények.

De függetlenül attól, hogy megjelenik-e vagy eltűnik-e, Buddha lénye mindig ugyanaz. Ezt megértve kell megmaradnunk a Megvilágosodás útján, elérnünk a Tökéletes Bölcsességet, nem szabad hogy megzavarjon bennünket, ha más-más formában jelenik meg Buddha, ha változik a világ, ha hullámzó az emberi gondolkodás.

Az előbbiekből látható, hogy Buddha nem fizikai test, hanem a Megvilágosodás. A test olyan mint egy edény, és amikor ezt az edényt megtölti a Megvilágosodás, akkor nevezhetjük Buddhának. Ezért, ha valaki Buddhának csak fizikai testét nézi, az siránkozni fog, ha Ő már eltűnik, mert nem képes meglátni az igazi Buddhát.

Valójában a dolgok lényege függetlenül létezik azok megjelenésétől vagy eltűnésétől, érkezésétől vagy eltávozásától, jó vagy rossz tulajdonságától. Minden dolog anyagtalan és tökéletesen egynemű.

A dolgok között azok tesznek különbséget, akik hibás módon csak a jelenségeket látják. Buddha igazi valója sem nem jelenik meg, sem nem tűnik el.

III. Buddha erényei

1. Buddha a világ tiszteletét öt erényével vívja ki, melyek a következők: kiváló magatartás, magasrendű nézőpont, kiváló látásmód, tökéletes bölcsesség, kiváló igehirdetési képesség, valamint az az erő, mellyel az embereket vezeti, hogy tanításai szerint éljenek.

Ezen kévül nyolc további erénye teszi képessé Buddhát arra, hogy az embereknek áldást és boldogságot hozzon: tanítása azonnal a világ hasznára válik, ha azt az emberek követik, helyesen meg tudja különböztetni a jót és rosszat, a helyeset és helytelent, el tudja vezetni az embereket a Megvilágosodáshoz, minden embert egyformán elvezet oda, el tudja kerülni a hiúságot és a dicsekvést, végre is tudja hajtani, amit kimondott, meg tudja fogalmazni, amit cselekedett, valamint mindezzel beteljesíti szeretetteljes szíve vágyát.

A meditációban Buddha megőrzi nyugodtságát és békéjét, sugározza a könyörületet, szeretetet és boldogságot. Minden egyes emberhez egyformán viszonyul, megtisztítja tudatukat a tisztátalanságoktól és tökéletes lelki boldogsággal adományoz meg.

2. Az emberek számára Buddha egyaránt apa és anya is.

A gyermek születése után tizenhat hónapon keresztül az apa és az anya gügyögve szól hozzá, majd fokozatosan megtanítják, hogy úgy beszéljen, mint egy felnőtt. A földi szülőkhöz hasonlóan, Buddha előbb gondját viseli az embereknek, azután magukra hagyja őket, hogy önmagukról gondoskodjanak. Előbb a dolgokat elvárásaik szerint rendezi el, majd elvezeti őket egy békés és biztos menedéket nyújtó helyre.

Amit Buddha a maga nyelvén hirdet, azt az emberek saját nyelvükön hallják, mintha csak kizárólag nekik szólna.

Buddha lénye emberi ésszel fel nem érhető, szavakkal le nem írható, csupán példabeszédek segítségével alkothatunk fogalmat róla.

A Gangesz vizét lovak, elefántok patái, valamint halak és teknősök kavarják fel, de vize tisztán és zavartalanul folyik tovább. Buddha a nagy folyamhoz hasonló. Más tanok halai és teknősei a folyó mélyén úszkálnak, a sodrással szemben, de mindhiába. Buddha Dharmája tisztán és akadálytalanul áramlik tovább.

3. Buddha tökéletes Bölcsessége távol tartja magát a szélsőséges előítéletektől és olyan mértékletes marad, hogy az szavakkal le nem írható. Mindentudóként ismeri minden egyes ember gondolatát és érzését, és egy szempillantás alatt észlel mindent, ami a világon történik.

Ahogy az égbolt csillagainak fényét visszatükrözi a nyugodt tenger, úgy tükröződnek vissza Buddha Bölcsességének mélységeiben az emberek gondolatai, érzései és minden dolgok. Ezért illetik Buddhát a Tökéletesen Megvilágosodott és a Mindentudó névvel.

Buddha Bölcsessége megtermékenyíti az emberek sivár gondolatait, megvilágosítja őket, és megmagyarázza nekik a világ jelenségeit, hogy mi miért van. Valóban, Buddha Bölcsessége nélkül az emberek mit is értenének meg a világból?

4. Buddha nem mindig Buddhaként jelenik meg.

Megjelenhet a gonosz megtestesüléseként, néha egy nő, egy istenség, egy király vagy egy államférfi képében, előfordul, hogy egy bordélyházban vagy egy játékteremben tűnik fel.

Járvány esetén Ő a gyógyító orvos, háborúban pedig Ő az, aki a béketűrést hirdeti és a szenvedők számára kegyelemért könyörög. Azoknak, akik azt hiszik, hogy minden örökké tart, a mulandóságot és a bizonytalanságot hirdeti; azok számára, akik gőgösek és önzők, az alázatot és az önfeláldozást, azoknak pedig, akiket a világi örömök ejtettek rabul, feltárja a világ nyomorúságát.

Buddha munkálkodásával mindenütt és minden alkalommal kinyilvánítja a Dharma-káját, saját tiszta lényét, ebből a Dharma-kájából áramlik a végtelen élet és a határtalan fény, amely üdvösséget hoz az emberiségnek.

5. A világ olyan, akár egy égő ház, mely mindig elpusztul és éjraépül. Az emberek, a nemtudás sötétje miatt elveszítik a fejüket a haragtól, az elégedetlenségtől, a féltékenységtől, az előítéletektől és a világi vágyaktól.

Hasonlóak a csecsemőkhöz, akiknek szükségük van édesanyára, mindenkinek szüksége van Buddha irgalmára és szeretetére.

Buddha az egész világ atyja, minden emberi lény Buddha gyermeke. Buddha a legszentebb minden szent közül. A világ a megvénülés és a halál tüzében ég, mindenhol szenvedés van. De az emberek, akik csak a világi örömöket hajszolják, nem elég bölcsek ahhoz, hogy ezt felismerjék.

Buddha látta, hogy ez a csalóka világ valójában egy lángokban álló ház, úgyhogy elfordult tőle, és egy csöndes erdőben lelt menedékre és békére. Onnan szól hozzánk nagy szeretettel: „Ez a változó és szenvedő világ az enyém, ezek a tudatlan és nemtörődöm emberek az én gyermekeim, csakis én tudom megszabadítani őket tévelygésu¨ktől és nyomorúságuktól.”

Minthogy Buddha a Dharma nagy királya, képes arra, hogy akarata szerint szóljon mindenkihez. Buddha azért jelenik meg a világban, hogy az emberek u¨dvére legyen.

Hogy megszabadítsa őket a szenvedéstől, a Dharmát hirdeti nekik, de szavai az emberek mohósága miatt su¨ket fu¨lekre találnak.

Mindazok azonban, akik odafigyelnek az Ő tanításaira, megszabadulnak a tévelygésektől és az élet nyomorúságaitól. „Az emberek saját ereju¨kből nem szabadulhatnak meg,” mondta Buddha, „ezért hittel kell fogadniuk tanításaimat.” Meg kell hallgatnunk tehát Buddha tanítását és azt meg is kell valósítanunk a gyakorlatban.

DHARMA

Első fejezet
AZ OKOZATISÁG

I. A Nemes Négyes Igazság

1. A világ tele van szenvedéssel. Szenvedés a születés, szenvedés az öregség, szenvedés a betegség és a halál.

Szenvedés találkozni azzal, akit gyűlölünk, szenvedés elválni attól, akit szeretünk, szenvedés a vágyaink kielégítéséért való kilátástalan küzdelem. Valójában, ha nem tudunk megszabadulni a vágyaktól és a szenvedélyektől, az egész élet csak szenvedés. Ez a Szenvedés Igazsága.

Az emberi szenvedés oka kétségtelenül a fizikai test szomjában és a világi vágyak káprázataiban gyökerezik.

Ha ezek eredetét keressük, úgy fogjuk találni, hogy ezek a fizikai ösztönök keltette erőteljes vágyaktól erednek. Ilyen az a vágy is, amelynek alapja az erős élniakarás, mely azt keresi, amit kívánatosnak érez még akkor is, ha ez néha a halál. Ez a Szenvedés Okának az Igazsága.

Ha sikerül megszüntetni a vágyat, mely minden emberi szenvedélynek a gyökere, akkor a szenvedély kialszik és minden emberi szenvedés véget ér. Ez a Szenvedés Megszüntetésének az Igazsága.

A vágyak és szenvedések megszüntetéséhez a Nemes Nyolcágú Ösvény vezet, úgymint: a Helyes Nézetek, a Helyes Gondolkodás, a Helyes Beszéd, a Helyes Viselkedés, a Helyes Életmód, a Helyes Törekvés, a Helyes Figyelem és a Helyes Elmélyedés. Ez a Szenvedés Okának Megszüntetéséhez vezető Nemes Ösvény Igazsága.

Az embereknek jól eszükbe kell vésniük ezeket az Igazságokat, mert a világ tele van szenvedéssel, s ha ettől valaki meg akar szabadulni, el kell tépnie a világi szenvedélyek kötelékeit, melyek a szenvedés egyedüli okozói. A minden világi szenvedélytől és szenvedéstől mentes életmód csak a Megvilágosodáson keresztül ismerhető meg, a Megvilágosodás pedig kizárólag a Nemes Nyolcágú Ösvény révén érhető el.

2. Mindazoknak, akik a Megvilágosodást keresik, meg kell érteniük a Négy Igazságot. Mert ennek hiányában vég nélkül fognak bolyongani a

tévképek kusza útvesztőjében.

Akik megértik a Négy Igazságot, ők azok „Akik megszerezték a Megvilágosodás szemét”.

Akik tehát követni óhajtják Buddha tanításait, figyelmüket erre a Négy Igazságra összpontosítsák és igyekezzenek megérteni azok pontos jelentését. Minden korban az az igazi szent, aki megérti és másoknak tanítja a Négy Igazságot.

Ha valaki megérti a Négy Igazságot, akkor a Nemes Nyolcágú Ösvény távol fogja tartani a mohóságtól; és ha mentes a mohóságtól, nem szegül szembe a világgal, nem öl, nem lop, nem követ el házasságtörést, nem csal, nem követ el visszaélést, nem hízeleg, nem irígykedik, nem zökken ki nyugalmából, nem feledkezik meg az élet múlandóságáról, nem lesz igazságtalan.

3. A Nemes Ösvényt követni olyan, mintha fénnyel kezünkben lépnénk be egy sötét helyiségbe: a sötétség azonnal szertefoszlik és a helyiséget fény árasztja el.

Azok, akik megértik a Nemes Igazságok jelentését és megtanulták követni a Nemes Ösvényt, birtokában vannak a bölcsesség fényének, amely eloszlatja a tudatlanság sötétjét.

Buddha pusztán azáltal vezeti az embereket, hogy megmutatja nekik a Négy Igazságot. Azok, akik helyesen értelmezik azokat, elérik a Megvilágosodást; képesek lesznek arra, hogy vezessenek és támogassanak másokat ebben a felfordult világban, és méltóak lesznek a bizalomra.

Amikor megértik a Négy Igazságot, elapad a világ szenvedélyeit tápláló összes forrás.

Ennek a Négy Igazságnak az alapján Buddha tanítványai az összes fontos igazságot megismerik és birtokába jutnak a bölcsességnek és éleslátásnak, hogy mindennek a jelentését megértsék, és képesek lesznek arra, hogy a világ minden népének hirdessék a Dharmát.

II. Az okozatiság

1. Minden emberi szenvedésnek megvannak a kiváltó okai, és mindegyikre van mód, mely által megszüntethető.

Mert a világban minden az okok és feltételek összjátékának a következménye, és minden elmúlik, amint ezek az okok és feltételek változnak és megszűnnek.

Az eső esik, a szelek fújnak, a növények virágoznak, a levelek lehullanak, majd elfújja őket a szél. Mindezek a jelenségek okoktól és feltételektől fu¨ggenek, amelyek létrehozzák a jelenségeket, majd megszűnnek, amint az előidéző okok és feltételek megváltoznak.

Mi szu¨lőktől szu¨letu¨nk, testu¨nket élelem táplálja, tudatunkat tanulás és tapasztalat alakítja.

Ezért a test és a szellem is feltételektől fu¨gg, és a változó feltételekkel egyu¨tt maguk is változnak.

Amiképpen egy halászháló csomók sokaságából áll, úgy ebben a világban mindent csomók sokasága kapcsol össze. Ha bárki úgy gondolja, hogy egy háló szemei fu¨ggetlenek, akkor az téved.

Épp azért nevezik hálónak, mert egymással összekapcsolt hálószemek sokaságából tevődik össze, és mindegyiknek megvan a helye és a szerepe a többi szemhez képest.

2. A virágok egy sor olyan feltétel miatt jelennek meg, melyek a szirmaik kibontásához vezetnek. A leveleket azért fújja el a szél, mert feltételek sorozata ide vezet. A virágok nem maguktól nyílnak, és a levél sem magától hull le, és nem egy másik évszakban. Tehát minden valahonnan jön és valahová megy, semmi sem létezhet önmagától és nem maradhat változatlan.

Ami ezen a világon örök és változatlan, az annak a törvénye, hogy minden okok és feltételek által létesu¨l és minden ugyanennek a törvénynek értelmében múlik el; minden változik, semmi sem állandó.

III. A fu¨ggő keletkezés

1. Hol rejtőzik az emberi szomorúság, keserűség, fájdalom és gyötrődés forrása? Mert nem abban a tényben van, hogy az embereket általában a vágy hajtja.

Makacsul ragaszkodnak az élet során a gazdagsághoz és dicsőséghez, a kényelemhez és az örömökhöz, keresik az izgalmakat és önhittek, és nem

vesznek tudomást arról a tényről, hogy épp az ezek iránti vágyakozás az emberi szenvedés forrása.

A világ kezdete óta az emberiséget katasztrófák sorozata sújtotta, ezenfelül a betegség, az öregség és a halál.

Ha azonban a tényeket nézzük, azt kell látnunk, hogy minden szenvedés alapja a kínzó vágy. Ha a mohóság szomja kiolthatő, az emberi szenvedés megszűnik.

A tudás hiánya abban a vágyakozásban nyilvánul meg, mely kitölti az emberi gondolkodást.

Ez azért van így, mert az emberek nem ismerik a dolgok egymásutániságának igazi okát.

A tudatlanságból és a mohóságból tisztátalan vágyak törnek elő olyan dolgok megszerzésére, melyek valójában nem elérhetőek, de amelyeket az ember szüntelenül és elvakultan hajszol.

Tudatlanságuk és mohóságuk miatt az emberek különbségeket képzelnek ott, ahol valójában semmiféle különbségtétel nem lehetséges. Mert valójában semmilyen különbség nem létezik a helyes és a helytelen emberi viselkedés között, mégis tudatlanságuk folytán az emberek azt hiszik, hogy a különbségtétel lehetséges és a viselkedést jónak vagy rossznak tartják.

A nemtudás miatt mindenki állandóan helytelenül gondolkodik és nem látnak helyesen, sajátmagukból kiindulva helytelenül cselekszenek. Ennek eredményeképp válnak a csalóka lét rabjaivá.

Önfejűségük szántóföldjét az ítéletmondó szív magjával vetik be, agyukat elhomályosítja a tudatlanság, kínzó vágyak táplálják, az önzés akarnokságával öntözve mindehhez társul a gonosz, és cipelik magukkal a csalóka ábrándokat.

2. Valójában tehát az emberek gondolkodása az, ami a szomorúságot, az elégedetlenséget, a fájdalmat és a gyötrődést okozza.

A vágyak és illúziók egész világa nem egyéb, mint a gondolatok okozta tévképzet. És mégis ugyanebből a tudatból keletkezik a Megvilágosodás világa.

3. Világunkban három helytelen szemlélet létezik.

Ha valaki ezekhez ragaszkodik, akkor annak mindent tagadnia kell ezen a világon.

Először is vannak, akik azt állítják, hogy az összes emberi tapasztalat a sorson alapul; másodszor vannak, akik azt vallják, hogy mindent Isten teremtett és az Ő akarata irányít; harmadszor vannak, akik úgy vélik, hogy minden véletlenszerűen történik, bármiféle ok vagy feltétel nélkül.

Ha mindent a sors irányít, akkor a jó és a rossz cselekedetek előre el vannak rendelve, ahogyan a boldogság és a bánat is; akkor semmi olyan nem létezne, ami ne lenne előre meghatározva. Akkor a jobbítást és az előrehaladást célzó minden emberi terv és erőfeszítés hiábavaló, az emberiség pedig reményvesztett lenne.

Ugyanez igaz a többi szemléletre is, mert ha mindennek a végső oka egy meg nem ismerhető Istennek vagy a vak szerencsének a kezében van, akkor miféle reménye maradna az emberiségnek a beletörődésen kívül?

Nem csoda, hogy akik így gondolkodnak, reményvesztettek és nem tesznek erőfeszítést arra, hogy bölcsen cselekedjenek, és elkerüljék a rosszat.

Valójában ez a három felfogás vagy nézet mind helytelen, mert minden jelenséget okok és a feltételek láncolata idéz elő.

Második fejezet
AZ ÖNÁLLÓ TUDAT ELMÉLETE ÉS A DOLGOK VALÓDI ÁLLAPOTA

I. Az állandóság hiánya és az én-nélküliség

1. Noha a test és a tudat is okok kölcsönhatása miatt létezik, ebből nem következik egy én-személyiség megléte.

Minthogy a test alkotóelemek halmaza, ezért nem állandó.

Ha a test én-személyiség volna, elhatározása szerint cselekedné ezt vagy azt.

Egy királynak hatalmában áll, hogy akarata szerint jutalmazzon vagy büntessen, de akarata vagy szándéka ellenére is megbetegszik, megöregszik, és sorsa alakulásának gyakran alig van köze a kívánságaihoz.

Az értelem sem önálló én-személyiség. Az emberi tudat okok és feltételek halmaza. Állandó változásban van.

Ha a tudat én-személyiség volna, elhatározása szerint cselekedhetné ezt vagy azt; de az értelem gyakran elszakad attól, amit helyesnek vél és konokul kergeti a rosszat.

Ennek ellenére semmi nem úgy történik, ahogyan akarja.

2. Ha valakit arról kérdeznek, hogy a test állandó-e vagy változó, azt kell válaszolnia, hogy változó.

Ha megkérdezik valakitől, hogy a változó lét a boldogság-e vagy a szenvedés, általában azt a választ kell adnia, hogy szenvedés.

Ha valaki azt hiszi, hogy ez a változékony és ennyire szenvedéssel teli dolog egy én-személyiség, akkor súlyosan téved.

Az emberi tudat szintén változó és nem mentes a szenvedéstől; semmi olyasmi nincs benne, amit én-személyiségnek nevezhetnénk.

Valódi testünk és tudatunk, amelyből az egyéni élet, valamint az ezt körülvevő külső világ összetevődik, igencsak távol áll az „én” és „az enyém” fogalmától.

Csakis a tisztátalan vágyaktól elhomályosított és a belátásra érzéketlen tudat az, amely makacsul kitart az „én” és „enyém” mellett.

Minthogy a test és a körülötte levő világ is egymással összefüggő okok és feltételek folytán létezik, ezért állandó változásban vannak, a változásnak soha nem lehet vége.

Az örökké változó emberi tudat olyan, mint egy folyó vize vagy egy gyertya égő lángja, mint egy majom, amely örökké ugrándozik, pillanatnyi szünet nélkül.

Aki bölcs és ezt látja, nem szabad semmiképp sem kötődnie a testhez vagy a tudathoz, ha valaha is el akarja érni a Megvilágosodást.

3. Öt olyan dolog van, amit senki nem képes elérni ezen a világon: az első az, hogy senki nem tudja megállítani az öregedést; a második, hogy senki nem tudja elkerülni a betegséget; a harmadik, hogy lehetetlen elkerülni a halált; a negyedik, hogy nem lehet megmenekülni a pusztulástól; az ötödik, hogy nem lehet elkerülni a megsemmisülést.

Az átlagemberek e világban előbb vagy utóbb beleütköznek ezekbe a tényekbe, és a legtöbben szenvednek ezektől, azonban akik hallották Buddha tanítását, nem szenvednek, mert megértik, hogy mindezek elkerülhetetlenek.

Négy igazság létezik ezen a világon: az első, hogy minden élőlény a nemtudás miatt születik; a második, hogy a vágyak összes tárgya változó, bizonytalan és szenvedést okozó; a harmadik, hogy az összes létező dolog szintúgy változó, bizonytalan és szenvedést okozó; a negyedik, hogy az egész világon nincs semmi olyan, amit „én”-nek vagy „az enyém”-nek hívhatnánk.

Mindezek az igazságok, vagyis hogy minden átmeneti, múlékony és én-nélküli, nincsenek összefüggésben azzal, hogy Buddha a világban megjelenik-e vagy eltűnik. Ezek az igazságok mindentől függetlenül léteznek; Buddha ezt tudja, és emiatt hirdeti a Dharmát minden ember számára.

II. Az önálló tudat elmélete

1. A káprázat is és a Megvilágosodás is a tudatból ered, és mindenféle lét és jelenség a tudat működéséből származik, mint ahogyan egy bűvész a

kabátujjából különféle tárgyakat varázsol elő.

A tudat működésének nincsenek határai, maga hozza létre környezetét. Egy nem tiszta tudat tisztátalan dolgokkal veszi körül magát, egy tiszta tudat pedig tiszta dolgokkal; ennélfogva a környezetnek nem szab korlátot a tudat működése.

Ugyanúgy, ahogy a festő megrajzolja a képet, a tudat működése is megteremti a maga környezetét. Míg Buddha tiszta és makulátlan környezetet teremt, addig az átlagemberek nem ilyent.

Az elme sokféle mintázatú alakzatokat varázsol, mint ahogy a tehetséges festő különböző világokat fest meg a képein. A világban semmi nincs, amit nem a tudat hozott volna létre. Buddha hasonló a tudatunkhoz; az érző lények éppen olyanok, mint a Buddhák. Ezért semmilyen különbség nincs a tudat, a Buddhák és az érző lények között azt a képességüket tekintve, hogy dolgokat teremtsenek.

Buddha helyesen értelmezi a halandó elme gondolatait. Ezért, akik mindezt tudják, képesek arra, hogy meglássák az igazi Buddhát.

2. De a tudat, mely saját környezetét létrehozza, soha nem mentes az emlékektől, a félelmektől vagy az elégedetlenségtől, amelyek nem csupán a múltban gyökereznek, de áthatják a jelent és a jövőt is, mert ezek mind a nemtudásból és mohóságból erednek.

A nemtudás és a mohóság szüli a csalóka világot, és az egymással összefüggő okok és feltételek kiterjedt rendszere is kizárólag a tudatban létezik, sehol másutt.

Az élet és a halál is a tudatból erednek és a tudaton belül léteznek. Így, amikor az élettel és a halállal foglalkozó tudat meghal, vele elmúlik az élet és a halál világa is.

A nem megvilágosodott élet olyan tudat terméke, amelyet saját csalóka világa kuszált össze. Ha megértjük, hogy nem létezik semmilyen csalóka világ a tudaton kívül, a megzavart tudat megtisztul; és minthogy többé nem hozunk létre tisztátlan környezetet, elérjük a Megvilágosodást.

Ily módon az élet és a halál világát a tudat teremti, a tudathoz kötődik és a tudat irányítja azt; a tudat az ura minden helyzetnek. A szenvedés világát a félrevezetett, halandó tudat teremti.

3. Ennélfogva, minden dolgot elsődlegesen a tudat ellenőriz és irányít, mindent a tudat teremt. Amint az ökröt követi a szekér, akképpen követi a

szenvedés azt, aki nem tiszta tudattal beszél vagy cselekszik.

Azonban ha valaki jószándékú tudattal beszél és cselekszik, a boldogság úgy szegődik a nyomába, mint a saját árnyéka. Azokat, akik rosszat cselekedtek, a „rosszat tettem” gondolata kínozza, és a cselekedet emléke elraktározódik, hogy majdan az eljövendő életek során bosszulja meg magát. De azokat, akik jószándéktól vezérelve cselekszenek, boldoggá teszi a „jót tettem” gondolata, és még boldogabbá annak a tudata, hogy a jó cselekedet további boldogságot hoz számukra eljövendő életeikben.

Ha a tudat tisztátalan, akkor tőle a lábak botladoznak a göröngyös és nehéz úton, sok eséssel és fájdalommal. Ha azonban a tudat tiszta, akkor az út sima lesz, az utazás pedig zavartalan.

Aki érezni akarja a tiszta testnek és tudatnak az örömét, az a Buddha szerinti úton halad, letépi magáról az önző, tisztátalan gondolatok és a gonosz vágyak hálóját.

Akinek a tudata nyugodt, az békére lel és képessé válik arra, hogy elméjét éjjel-nappal még nagyobb szorgalommal művelje.

III. A dolgok valódi állása

1. Minthogy ezen a világon minden okok és feltételek következtében létesu¨l, a dolgok között nem lehetségesek alapvető ku¨lönbségek. A ku¨lönbségeket csak az emberek látják előítéleteik miatt.

Az égen nincs ku¨lönbség kelet és nyugat között, csak az emberek találják ki az égtájakat, aztán azt hiszik, hogy azok valóságosak.

A matematikában a számok egytől a végtelenig önmagukban teljes egészek, önmagukban véve nem jeleznek mennyiségi ku¨lönbséget, csak az emberek rendelik hozzájuk a ku¨lönbséget, hogy mérhessék a ku¨lönböző mennyiségeket.

Nincs eredendő ku¨lönbség az élet és elmúlás folyamata között, csak az emberek tesznek ku¨lönbséget, és nevezik az egyiket szu¨letésnek, a másikat pedig halálnak.

A tettekben nincs ku¨lönbség a helyes és a helytelen között, csak az emberek ku¨lönböztetik meg azokat saját szempontjaik szerint.

Buddha távol tartja magát az ilyen megku¨lönböztetésektől, és úgy tekint a világra, mint tovatűnő felhőre. Buddha számára minden látható dolog csak káprázat; Ő tudja, hogy amit az elme megragad és elvet, az mind nem lényeges; így Ő nem esik a látszat és a megítélés csapdájába.

2. Az emberek saját képzelt érdekük és kényelmük miatt ragaszkodnak a dolgokhoz, a gazdagsághoz, a kincsekhez és a hírnévhez; kétségbeesetten ragaszkodnak a halandó élethez.

Mesterségesen különbségeket tesznek a lét és a nemlét, a jó és a rossz, a helyes és a helytelen között. Az emberek számára az élet kötődések és ragaszkodások sorozata, aztán emiatt el kell viselniük a fájdalmat és a szenvedést.

Volt egyszer egy ember, aki hosszú útján egy folyóhoz ért. Azt mondta magában: „A folyónak ezen az oldalán nagyon nehéz és veszélyes gyalogolni, ellenben a másikon könnyebbnek és biztonságosabbnak tűnik, de hogyan keljek át?” Ezért faágakból és nádból tutajt épített, majd szerencsésen átkelt a folyón. Aztán ezt gondolta magában: „Ez a tutaj nagyon hasznos volt nekem, nem fogom a parton hagyni, hogy az enyészet martalékává legyen, inkább viszem magammal.” És így önként magára vett egy felesleges terhet. Vajon bölcsnek nevezhető-e az ilyen ember?

A történetnek az a tanulsága, hogy még egy jó dolgot is el kell dobni, ha szükségtelen teherré vált; és még inkább, amikor egy rossz dologról van szó. Buddha életének alapszabályává tette, hogy el kell kerülni a haszontalan és szükségtelen vitákat.

3. A dolgok nem jönnek és mennek; sem nem jelennek meg vagy tűnnek el; ezért az ember semmit nem kaphat vagy veszíthet el.

Buddha azt tanítja, hogy a dolgok sem nem jelennek meg, sem nem tűnnek el, minthogy függetlenek attól, hogy állítjuk-e vagy tagadjuk-e létezésüket. Mivel tehát minden okok és feltételek kölcsönhatása folytán létezik, ezért egy dolog nem létezik önmagától, így állíthatjuk, hogy az nemlétező. Ugyanakkor, mert viszonylagos kapcsolatban van az okokkal és feltételekkel, az sem állítható, hogy nemlétező.

Ha egy dologhoz a formája miatt ragaszkodunk, az a tévedés forrása. Ha nem gondolkodunk formákban és nem ragaszkodunk hozzájuk, akkor nem lesznek hamis képzeteink és nem tévedünk. A Megvilágosodás látja ezt az igazságot és mentes az ilyen balga tévedéstől.

A világ valójában az álomhoz hasonló, a kincsei pedig csalóka délibábhoz. Akár az egy képen látható távolságoknak, a dolgoknak sincs önmagukban létező valóságuk, hanem olyanok, akár a délibáb.

4. Komoly tévedés azt hinni, hogy a megszámlálhatatlanul sok ok miatt létező dolgok örökké fennmaradhatnak, ezt az állandóság elméletének nevezik; de ugyanilyen nagy hiba azt hinni, hogy a dolgok teljesen eltűnnek; ez utóbbi neve a nemlét elmélete.

Az élet és halál, a lét és nemlét örökösen használt fogalmai nem fejezik ki a dolgok lényegét, csupán a megnyilvánulásaikat, ahogy azokat a gyarló emberi szem látja. Az emberi vágyak miatt kerülnek kapcsolatba az emberek ezekkel a megnyilvánulásokkal és kötődnek hozzájuk; azonban a dolgok valójában mentesek mindenféle különbségtételtől és kötődéstől.

Mivel minden okok és feltételek sora által létesül, a dolgok megnyilvánulási formái állandóan változnak; azaz semmi olyan állandósággal nem rendelkeznek, amivel a valódi lényeg jellemezhető. A megnyilvánulások állandó változása miatt van az, hogy a dolgokat a délibábhoz és az álomhoz hasonlítjuk. Mindazonáltal a formák állandó változása ellenére, a dolgoknak a lényegi szellemi természete állandó és változatlan.

Az ember számára a folyó úgy néz ki, mint egy folyó, de egy éhes démon számára, aki a vízben tüzet lát, ugyanez a folyó tűznek tűnhet. Ezért ha az embernek folyóról beszélünk, annak van értelme, míg egy démon számára ennek semmi értelme nem lenne.

Hasonlóképpen elmondható, hogy a dolgok olyanok, mint a káprázatok; azt sem állíthatjuk, hogy létezők, de azt sem, hogy nemlétezők.

Azonban nem mondható, hogy e változó világon kévül létezik egy másik, ahol állandóság és igazság van. Hiba ezt a világot akár múlandónak, akár valóságosnak tekinteni.

De világunk tudatlan emberei azt gondolják, hogy ez egy valóságos világ és ezt a képtelenséget feltételezve cselekszenek. Mivel azonben e világ nem több puszta illúziónál, tévedésen alapuló tetteik csak rosszat és szenvedést hoznak.

A bölcs ember felismeri, hogy ez a világ pusztán illúzió, nem is cselekszik úgy, mintha az valóságos lenne, ezért elkerüli a szenvedést.

IV. A középső út

1. Mindazok számára, akik a Megvilágosodáshoz vezető utat választják, két olyan véglet van, melyet gondosan el kell kerülniük. Először is, a test vágyaiban való elmerülést.

Másodszor, a másik végletet, az aszkétikus fegyelmet, a test és az elme ésszerűtlen sanyargatását.

A Nemes Ösvényt, mely elkerüli ezt a két végletet és a Megvilágosodáshoz, valamint az elme bölcsességéhez és békéjéhez vezet, a Középső Útnak nevezhetjük. Mi tehát a Középső Út? A Nemes Nyolcágú Ösvényt jelenti: a helyes nézeteket, a helyes gondolkodást, a helyes beszédet, a helyes viselkedést, a helyes életvitelt, a helyes erőfeszítést, a helyes figyelmet és a helyes elmélyülést.

Mint már szó volt róla, minden dolog okok végtelen láncolata miatt jelenik meg vagy tűnik el. A tudatlan emberek az életet vagy létnek, vagy nemlétnek látják, de a bölcsek mind a lét, mind a nemlét mögött valami olyat látnak, mely mindkettőn túl van; ez a Középső Út megértése.

2. Képzeljük el, hogy egy farönk úszik a folyón. Ha a rönk nem ütközik akadályba, vagy nem süllyed el, vagy nem emeli ki valaki, vagy nem korhad el, végül eléri a tengert. Az élet hasonló ehhez a rönkhöz, melyet magával ragadott a nagy folyó sodrása. Ha valaki nem ragaszkodik az önelégült élethez, vagy hátat fordítva az életnek, nem válik egy önkínzó élet rabjává; ha nem büszkélkedik erényeivel, vagy nem válik gonosz cselekedetei rabjává; ha a Megvilágosodást keresve nem veszi semmibe, de nem is féli a csalóka káprázatot, akkor az ilyen ember a Középső Utat követi.

A Megvilágosodáshoz vezető utat követve fontos elkerülni azt, hogy bármelyik szélsőséghez csapódjunk, azaz mindig a Középső Úton kell járni.

Ha valaki tudja, hogy a dolgok sem nem léteznek, sem nem nem léteznek, hogy minden csak álomszerű, akkor elkerüli a személyes hivalkodást, nem dicsekszik a jó cselekedetekkel, és nem válik semminek sem rabjává.

Ha valaki el akarja kerülni, hogy önnön vágyai magukkal sodorják, már a kezdetekkor meg kell tanulnia, hogy ne akarjon dolgokat, hogy ne szokja meg őket és ne kötődjék hozzájuk. Nem szabad kötődnie sem a léthez, sem a nemléthez, sem a belsőhöz vagy a külsőhöz, sem a jó dolgokhoz, sem a rosszakhoz, sem ahhoz, ami helyes, sem ami helytelen.

Abban a pillanatban, ahogy kötődni kezd a dolgokhoz, máris kezdetét veszi a káprázat okozta élet. Aki a Megvilágosodás Nemes Ösvényét követi, nem kesereg, de nem is örvendezik előre, hanem nyugodt és békés tudattal fogadja, ami jön.

3. A Megvilágosodásnak nincs semmilyen meghatározott formája vagy természete, melyen keresztu¨l megnyilvánulhat; következésképp magában a Megvilágosodásban semmi nem szorul megvilágosodásra.

A Megvilágosodás kizárólag a tévedés és a tudatlanság miatt létezik; ha ezek eltűnnek, velu¨k egyu¨tt eltűnik a Megvilágosodás is. És az ellenkezője is igaz: a nemtudás és a tévelygés kizárólag a Megvilágosodás vonatkozásában létezik; a Megvilágosodás pedig kizárólag a tévedés és a nemtudás viszonylatában.

Ezért vigyázni kell arra, nehogy a Megvilágosodást egy megfogható „dolognak” fogjuk fel, mert ellenkező esetben maga válik akadállyá. Amikor egy sötétségben lévő tudat megvilágosodik, akkor megszűnik, de megszűnésével megszűnik az is, amit Megvilágosodásnak hívunk.

Ha az emberek kívánják a Megvilágosodást és el akarják érni, akkor az azt jelenti, hogy még mindig a káprázat foglyai; ezért azoknak, akik a Megvilágosodáshoz vezető utat követik, nem szabad azt (mindenáron) akarniuk, és ha elérték a Megvilágosodást, nem szabad ott sokáig időzniu¨k.

Ebben az értelemben a Megvilágosodás elérése azt jelenti, hogy minden dolog saját maga a Megvilágosodás; ezért az embereknek a Megvilágosodás útját kell követniu¨k addig, míg a tudatukban a földi vágyak és a Megvilágosodás egy és ugyanaz lesz, amiképpen a valóságban is egyek.

4. Az egyetemes egységnek ez az elmélete azt jelenti, hogy a dolgoknak lényegu¨ket tekintve nincsenek megku¨lönböztető jellemzőik, ezt hívják az Üresség-nek (Súnjatá). A Súnjatá anyagnélku¨liséget, meg-nem-szu¨letettet, öntermészettel nem bírót, páratlant jelent. A dolgok lényegének ugyanis nincs szavakkal kifejezhető formája, sem egyéb jellemzője, mivel az sem nem szu¨letik, sem nem pusztul el. A dolgok lényegét nem lehet felruházni megku¨lönböztető jelzőkkel, ezért anyagnélku¨liek a dolgok.

Ahogyan már megmutattuk, minden dolog okok és feltételek miatt jön létre, illetve szűnik meg. Soha semmi nem létezik pusztán önmagától, minden kapcsolatban van minden mással.

Bárhol, ahol fény van, jelen van az árnyék; bárhol, ahol hosszúság van, jelen van a rövidség; bárhol, ahol ott a fehér, jelen van a fekete. Ugyanígy, mivel a dolgok saját természete nem létezik önállóan, anyagnélku¨lieknek nevezik őket.

Hasonlóképp, a Megvilágosodás nem létezhet függetlenül a nemtudástól, a nemtudás pedig a Megvilágosodás nélkül. Mivel a dolgok alapvető természetüket tekintve nem különböznek egymástól, nem létezhet hasonmásuk sem.

5. Az emberek azt szokták hinni magukról, hogy a születéshez és a halálhoz kapcsolódnak, de ez a valóságban nem így van.

Amikor az emberek felfogják ezt az igazságot, akkor majd megértik, hogy a születés nem más mint a halál.

Az emberek saját magukat dédelgetik, ezért van bennük a birtoklás vágya. Mivel azonban nem létezik olyasmi, amit „én”-nek nevezhetnénk, birtokolt dolgokról sem lehet beszélni. Amikor az emberek rájönnek erre az igazságra, akkor majd felismerik, hogy nincs értelme egyre újabb és újabb dolgok megszerzésére törekedni.

Az emberek szeretnek különbséget tenni a tisztaság és a tisztátalanság között, de lényegüket tekintve a dolgok nem különböznek egymástól, ilyen különbség csak a fejükben lévő tévképek és téveszmék miatt lehet.

Hasonló módon megkülönböztetik az emberek a jót és a rosszat, de jó és a rossz nem létezik egymástól függetlenül. Azok, akik a Megvilágosodáshoz vezető úton járnak, nem ismernek ilyen különbséget, és ezért nem dicsérik a jót és nem ítélik el a rosszat, sem nem becsmérlik a jót és dícsérik fel a rosszat.

Az emberek természetszerűleg félnek a balszerencsétől és áhítozzák a szerencsét; azonban ha figyelmesen tanulmányozzuk a kettő közötti különbséget, a balszerencséről gyakran kiderül, hogy jó szerencse, a szerencséről pedig az, hogy szerencsétlenség. A bölcs megtanulja, hogy egykedvűen viszonyuljon az élet változó körülményeihez, ne lelkendezzen a sikernek, és ne búslakodjon a sikertelenség miatt. Ily módon érti meg annak igazságát, hogy nincs kétféle dolog.

Ezért az ellentétetes értelmű szavakban való gondolkodás, – mint például lét és nemlét, világi szenvedélyek és igaz tudás, tisztaság és tisztátalanság, jó és rossz –, nem tudja megragadni a dolgok lényegét. Ha az emberek távol tartják magukat az ilyen kifejezésektől, s az általuk gerjesztett érzelmektől, akkor felismerik a Súnjata, az Üresség egyetemes igazságát.

6. Amint a makulátlanul hófehér és illatozó lótuszvirág is a mocsár sarából sarjad, nem pedig a fennsík tiszta földjéből, akképpen tör elő a világi vágyak szennyéből a Megvilágosodás. Még az eretnekek hibás nézetei és a világi szenvedélyek keltette káprázatok is csirái lehetnek a Megvilágosodásnak.

Ha a gyöngyhalász meg akarja szerezni a gyöngyöket, le kell ereszkednie a tenger fenekére, vállalva az éles korallzátonyok és a gonosz cápák veszélyét. Az embernek is így kell megku¨zdenie a világi szenvedélyek veszélyeivel, ha meg akarja szerezni a Megvilágosodás igazgyöngyét. Az elején az önzés és az önhittség meredek sziklaszirtjei között kell bolyongania, mielőtt felébredne benne a vágy, hogy rátaláljon az útra, mely elvezeti a Megvilágosodáshoz.

Egy legenda szerint, egy remetében olyan erősen égett a vágy, hogy megtalálja az igaz utat, hogy fölmászott egy kardokból álló hegy tetejére és onnan a tűzbe vetette magát, hogy így vágya valóra váljon. Aki vállalja az út veszélyeit, azt fogja tapasztalni, hogy fenn az önzés kardélein és a gyűlölet lángjain hűvös szellő fújdogál, a végén pedig azt fogja látni, hogy az önzés és a világi vágyak, amelyek ellen harcolt és amelyek miatt szenvedett, nem egyebek, mint maga a Megvilágosodás.

7. Buddha tanítása az ellentétpárokkal való jellemzéstől elvezet az ismérv-nélku¨liséghez. Hiba, ha az emberek egy dologban a jót és a helyeset látják, egy másikban a rosszat és gonoszt.

Ugyanolyan hiba ahhoz ragaszkodni, hogy minden dolog u¨res és mulandó, mint azt mondani, hogy a dolgok valóságosak és változatlanok. Hiba ha valaki az én-személyiségéhez kötődik, mivel ez nem tudja megóvni az elégedetlenkedéstől vagy a szenvedéstől. Az is hiba azonban, ha valaki azt hiszi, hogy nem létezik az „én”, mert így értelmetlen számára az Igazság Útjának keresése.

Hiba azt állítani, hogy minden szenvedés, de szintúgy hiba azt állítani, hogy minden boldogság. Buddha azt tanítja, hogy a Középső Út túlmutat ezeken az előítéletben gyökerező megku¨lönböztetéseken, és az ellentéteket egyetlen egységbe olvasztja.

Harmadik fejezet
A BUDDHA – TERMÉSZET

I. A tiszta tudat

1. Sokféle ember és sokféle gondolkodás létezik: vannak bölcsek, vannak buták, vannak jóindulatúak, vannak rosszindulatúak, egyesek könnyen irányíthatóak, mások nehezen, vannak, akiknek tudata tiszta, míg másoké tisztátalan; azonban mindezek a különbségek lényegtelenek, amikor a Megvilágosodás eléréséről van szó.

A világ hasonlatos egy tóhoz, melyben a lótusz virága tengernyi színben pompázik, fehérben, rózsaszínben, kékben, sárgában; vannak, amelyek víz alatt nőnek, mások a víz tetején terítik ki leveleiket, megint mások a víz felszíne fölé emelkedve bontják ki leveleiket. Az embereket még nagyobb változatosság jellemzi. Létezik különbség a nemek között, azonban ez nem lényegbevágó, mert megfelelő felkészüléssel a férfiak és a nők is elérhetik a Megvilágosodást.

Ahhoz, hogy valakiből jó elefántgondozó legyen, öt tulajdonsággal kell rendelkeznie: jó egészségi állapottal, önbizalommal, szorgalommal, őszinte törekvéssel, valamint bölcsességgel. Ahhoz, hogy valaki Buddhának a Megvilágosodáshoz vezető Nemes Ösvényét követhesse, ugyanerre az öt tulajdonságra van szüksége. Ha valaki rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal, akkor nemre való tekintet nélkül elérheti a Megvilágosodást. Nem sok időt igényel Buddha tanításának az elsajátítása, mert minden ember természeténél fogva rendelkezik az adottsággal, hogy elérje a Megvilágosodást.

2. A Megvilágosodás felé haladva az emberek tulajdon szemükkel látják Buddhát és saját értelmükkel hisznek Buddhában. A Buddhát látó szemek és a benne hívő elmék ugyanazok a szemek és ugyanazok az elmék, amelyek előtte a születés és a halál világában bolyongtak.

Ha egy király az őt fenyegető rablókra akar lecsapni, először is azt kell megtudnia, hogy hol van a táborhelyük.

Hasonlóképpen, amikor az ember világi vágyak kísértésébe esik, előbb az eredetükről kell megbizonyosodnia.

Amikor valaki egy házban kinyitja a szemét, először a szoba belsejét veszi szemügyre, és csak később az ablakból a kilátást. Hasonlóképpen a mi szemünk is csak azután látja a kévül lévő dolgokat, miután már megnézte a házon belülieket.

Ha a testben értelem lakozik, annak előbb a testen belüli dolgokat kell megismernie; de az embereket általában a külső dolgok érdeklik és úgy látszik, keveset tudnak vagy törődnek a testben lévő dolgokkal.

Ha az értelem a testen kévül létezne, nem kellene kapcsolatban lennie a test szükségleteivel. De valójában a test érzi, amit az értelem tud és az értelem tudja, amit a test érez. Ezért nem lehet azt mondani, hogy az emberi értelem a testen kévül van. De vajon hol található az értelem anyaga, lényege?

3. Az emberek időtlen idők óta tudatlanul bolyongtak és cselekedtek, mert nem ismertek két alapvető dolgot.

Először is, azt hitték, hogy az ő értelmük lényege a mulandó világban gyökerező ítéletalkotás, másodszor, nem tudták, hogy ítéletalkotó értelmük mögött a Megvilágosodás tiszta értelme rejtőzik, amely az ő igazi valójuk.

Ha az ember ökölbe szorítja a kezét és fölemeli a karját, a szem látja ezt, az értelem észleli. De az ezt észlelő elme nem az igazi értelem.

Az ítéletalkotó értelem pusztán arra való, hogy észlelje azoknak a képzeteknek a különbségeit, amelyeket a mohóság és az énre ható többi szenvedély idéz elő. Az ítéletalkotó elmére okok és feltételek hatnak, nincs saját lényege és állandóan változik. Mivel azonban az emberek azt hiszik, hogy ez az értelem az ő valódi értelmük, a tévképek bekerülnek az okok és feltételek közé, amelyek szenvedést okoznak.

Az ember kinyitja a tenyerét és a tudat észleli ezt, de vajon mi az, ami mozog? A tudat, vagy pedig a kéz? Avagy egyikük sem? Ha a kéz mozog, akkor aszerint mozdul a tudat, és fordítva; de az elmozduló tudat pusztán a tudat felszíni megjelenése, nem a valódi és alapvető tudat.

4. Alapvetően mindenkinek a tudata makulátlanul tiszta, de azt rendszerint elborítja a világi vágyak szennye és pora, amit az egyén körülményei hordanak rá. Ez a beszennyeződött tudat nem az igazi lénye az egyénnek,

hanem olyan inkább, mint egy betolakodó személy vagy vendég, de nem a házigazda.

A holdat gyakran takarják el a felhők, azonban nem ezek mozgatják, és tisztasága érintetlen marad. Tehát az embereknek nem szabad azzal áltatniuk magukat, hogy ez a beszennyeződött tudat az ő valódi tudatuk.

Szüntelenül emlékeztetniük kell magukat erre azáltal, hogy felébresztik magukban a Megvilágosodás tiszta és változástól mentes tudatát. A változékony és szennyezett elme fogságában az emberek saját téveszméik káprázatában vergődnek és tévelyegnek a csalóka világban.

Az emberi tudat zavarait és tisztátalanságait a mohóság valamint a változó körülményeknek a tudatra gyakorolt hatása okozza.

Az a tudat a valódi tudat, melyet nem zavarnak meg a fel-felbukkanó dolgok, s amely tiszta és nyugodt marad minden körülmények között, és ennek kell a ház urának lennie.

Ha egy fogadónak nincsenek vendégei, még nem mondhatjuk, hogy a fogadó megszűnt. Azt sem mondhatjuk, hogy a valódi tudatunk megszűnt csak azért, mert az élet változó körülményei miatt beszennyeződött gondolkodás eltűnt belőle. Az, ami a változó körülményekkel együtt változik, nem az igazi tudat.

5. Képzeljünk el egy előadótermet, mely világos, míg süt a nap, de sötétségbe borul, amint a nap lenyugszik.

Azt gondolhatnánk, hogy a világosság a nappal együtt távozik, a sötétség pedig az éjszakával érkezik, de ugyanígy nem gondolkozhatunk a tudatról, amely a világosságot és a sötétséget érzékeli. A világosságot és a sötétséget érzékelő tudat senkinek sem adható vissza, a tudat csak egy igazabb tudattá változhat, az alapvető tudattá.

Csak az „ideiglenes” tudat az, amely az adott pillanatban érzékeli, hogy világosság vagy sötétség van, amikor a nap fölkel vagy lenyugszik.

Csak az „ideiglenes” tudatban keletkezhetnek pillanatonként változó érzetek, ahogy az élet körülményei változnak; ez nem a valódi és igazi tudat. A világosságot és a sötétséget egyaránt felfogó alapvető és igazi tudat az, amely az ember valódi természetének a sajátja.

A körülmények és a változó külső feltételek által keltett pillanatnyi érzések, mint a jó és a rossz, a szeretet és a gyűlölet, pusztán olyan átmeneti hatások, amelyeket az emberi tudatban felgyülemlett szennyeződések okoznak.

A tudat által táplált vágyak és a világi szenvedélyek mögött ott van tisztán és makulátlanul a valódi, az igazi tudat.

A víz kerek alakot ölt egy kerek edényben, míg négyzet alakot a négyzet formában, de a víznek magának nincs meghatározott alakja. Az emberek gyakran megfeledkeznek erről.

Az emberek emezt jónak, amazt rossznak látják, ezt kedvelik, amazt nem, különbséget tesznek lét és nemlét között, majd belebonyolódva a meghatározásokba, azokhoz kötődve, szenvednek.

Bárcsak mindenki szakítani tudna ezekkel az elképzelt és hamis megkülönböztetésekkel, a hozzájuk való kötődéssel, és helyre tudnák állítani eredeti tudatuk tisztaságát, mert akkor tudatuk és testük is megszabadulna a szennyeződésektől és a szenvedéstől, megismerhetnék ennek a szabadságnak a békés nyugalmát.

II. A Buddha-természet

1. Említettük már, hogy a legfontosabb a tiszta és igazi tudat, más szóval a Buddha-természet, a Buddha-lényeg magva.

Tüzet gyújthatunk úgy, ha lencsét tartunk a nap és a moxa közé, de vajon honnan származik a tűz? A lencse óriási távolságra van a naptól, azonban a moxát kétségtelenül a lencse gyújtja meg. De ha a moxa nem volna gyúlékony, nem éghetne.

Hasonlóképpen, ha Buddha Bölcsességének a fénye az emberi tudatra összpontosul, akkor annak igazi természete, a Buddha-természet, kigyúl, és csillogó fénye beragyogja a többi ember tudatát, és felébreszti bennük a hitet Buddha iránt. Buddha tartja a Bölcsesség lencséjét minden ember tudata fölé és így hitük gyorsabban lángra gyúl.

2. Az emberek igazi tudata vonzódik Buddha megvilágosodott bölcsességéhez, de gyakran nem vesznek tudomást erről, és emiatt a világi vágyak rabjaivá lesznek, kötődnek a jó és rossz megkülönböztetéséhez, aztán siránkoznak a kötelékek és a szenvedés miatt.

Vajon miért van az, hogy az emberek rendelkeznek ezzel az igazi tiszta tudattal, de mégis ragaszkodnak az illúziókhoz, és arra ítélik magukat, hogy a csalódások és a szenvedés világában bolyongjanak, elfedve saját

Buddha-természetüket, miközben körülöttük mindent eláraszt Buddha Bölcsességének a fénye?

Egyszer egy ember a tükör hátoldalát nézegetve nem látta sem az arcát, sem a fejét, s ebbe beleőrült. Micsoda hiábavalóság, hogy egy ember pusztán abba őrüljön bele, hogy figyelmetlenségében a tükör hátoldalán akarta megpillantani önmagát!

Épp ilyen oktalan és hiábavaló, hogy valaki állandóan attól szenvedjen, mert nem találja meg a Megvilágosodást ott, ahol gondolta. Nem a Megvilágosodásban van a hiba; azok tévednek, akik hosszú ideje keresik a Megvilágosodást a maguk ítélkező tudatával, miközben nem fogják fel, hogy a saját tudatuk a csalóka, mert tudatukat elborítja a felgyülemlett mohóság és illúzió.

Ha megszabadulnak a felgyülemlett téveszméktől, akkor megjelenik a Megvilágosodás. De furcsa módon, amikor az emberek eljutnak a Megvilágosodáshoz, rádöbbennek, hogy téveszmék nélkül ez utóbbit elnyerni lehetetlen.

3. A Buddha-természet nem olyasvalami, ami elfogy vagy eltűnik. Még ha a rossz emberek vadállatoknak vagy éhes démonoknak is születnek, avagy pokolra kerülnek, soha nem veszítik el Buddha-természetüket.

Bármennyire temesse is be a romlott test vagy rejtsék el a világi vágyak és felejtsék el, a Buddha iránti fogékonyság soha nem huny ki teljesen az emberekben.

4. Egy régi történet meséli el annak az embernek az esetét, aki részeg álomba merült. A barátja mellette maradt, amíg tudott, de mivel el kellett mennie és attól tartott, hogy barátja szükséget szenvedhet, elrejtett egy ékszert az alvó férfi kabátujjában. Amikor a részeg magához tért, nem tudván, hogy barátja mit rejtett el kabátujjában, csak vándorolt tovább szegényen és éhesen. Hosszú idő múlva a két férfi ismét találkozott, akkor a barátja szólt a szegény embernek az ékszerről, hogy keresse meg.

A történetben szereplő részeg férfihoz hasonlóan bolyonganak az emberek életükben a születéstől a halálig és szenvednek, mert fogalmuk sincs arról, hogy valódi bensőjükben, amely tiszta és nyílt, ott rejtőzik a felbecsülhetetlen értékű drágakő, a Buddha-természet.

Az emberek bármennyire is nem vesznek tudomást arról, hogy birtokában vannak ennek a nagyszerű kincsnek, és akármilyen elesettek és

tudatlanok, Buddha soha nem veszíti el a bizalmát bennük, mert tudja, hogy még a legsilányabb emberi lényben is ott rejtőzik a Buddha-természet összes erénye.

Ezért Buddha fölébreszti a hitet mindazokban, akiket félrevezet a nemtudás és nem látják meg saját Buddha-természetüket, megszabadítja őket a tévképektől, és megtanítja nekik, hogy valójában semmilyen különbség nincsköztük s a Buddha-természet között.

5. Buddha egy azon lények közül, akik már elérték a Megvilágosodást, az emberek pedig képesek rá; ez az egyetlen különbség köztük.

De ha valaki azt hiszi, hogy elérte a Megvilágosodást, saját magát csapja be, mert bár abban az irányban halad, de még nem érte el a Megvilágosodást.

A Buddha-természet nem valósul meg szorgos és elhivatott erőfeszítés nélkül és nem fejeződik be a Megvilágosodás eléréséig.

6. Volt egyszer egy király, aki egy elefánt köré gyűjtött számos vak férfit, majd megkérte őket, mondják el, hogyan néz ki az állat. Az első férfi megtapogatta az agyarát és azt mondta, az elefánt egy óriási répához hasonló; egy másik, aki a fülét érintette meg, azt mondta, az elefánt olyan, mint egy nagy legyező; ismét egy másik az ormányához érve azt állította, hogy az elefánt egy mozsártörőhöz hasonló; az, aki a lábát érintette meg, azon a véleményen volt, hogy mozsár; mígnem az, aki az elefánt farkához ért, azt hangoztatta, hogy az elefánt olyan mint a kötél. Egyik sem volt képes rá, hogy megmondja a királynak, hogyan is néz ki valójában egy elefánt.

Ugyanígy, az emberi természetnek is csak egy-egy részletét lehet leírni, de az ember valódi természetét, a Buddha-természetet nem.

Csak egyetlen módon valósítható meg az örökkévaló emberi természet, az embernek az a Buddha-természete, melyet nem zavarhatnak meg a világi vágyak és nem pusztíthat el a halál: Buddha és az Ő Nemes Tana által.

III. Én-nélküliség

1. A Buddha-természetről úgy szóltunk, mint ami szavakkal leírható lenne, vagy mintha a más tanításokban szereplő „lélek”-kel volna azonos, de egyik sem.

Az „én-személyiség” fogalma olyasvalami, amit egy ítéletmondó tudat először elképzelt, majd hozzá kötődött, de amit aztán el kell vetnie. Ezzel szemben a Buddha-természet olyan, ami leírhatatlan és amit előbb föl kell fedezni. Bizonyos értelemben hasonló az „én-személyiség”-hez, de nem „én” az „én vagyok” vagy az „enyém” értelmében.

Az „én” létében hinni olyan tévedés, mely a nemlét meglétét tételezi fel; tagadni a Buddha-természetet tévedés, mert azt tételezné fel, hogy a lét nemlét.

Ezt a következő példa szemlélteti. Egy anya beteg gyermekét elvitte az orvoshoz. Az orvos gyógyszert adott a gyermeknek és azzal az utasítással látta el az anyát, hogy mindaddig ne szoptassa gyermekét, míg az a gyógyszert meg nem emésztette.

Az anya keserű ízű szerrel kente be melleit, hogy távol tartsa gyermekét. Miután elég idő telt el ahhoz, hogy az orvosság felszívódjék, az anya leöblítve melleit, megszoptatta a kicsit. Az anya szeretetből folyamodott ehhez a gyermekét megmentő eljáráshoz.

A történetben szereplő anyához hasonlóan, Buddha azért, hogy eloszlassa a tévképzeteket és megtörje az „én-személyiség”-hez való kötődést, tagadja az „én” létét; amikor pedig a tévképzetek és a kötődések megszűntek, akkor elmagyarázza, hogy az igazi tudat valójában a Buddha-természet.

Az „én-személyiség”-hez való kötődés az embereknek csalódásokat okoz, míg a saját Buddha-természetükbe vetett hit mindannyiukat elvezeti a Megvilágosodáshoz.

Olyan ez, mint az az asszony, aki egy faládát örökölt.

Nem tudván, hogy a ládában arany van, az asszony továbbra is szegénységben élt, mígnem valaki felnyitotta és megmutatta neki az aranyat. Buddha ugyanígy nyitja föl az emberek szemét és megmutatja nekik a saját Buddha-természetük tisztaságát.

2. Ha mindenkiben megvan ez a Buddha-természet, miért okoznak mégis oly sok szenvedést egymásnak az emberek azzal, hogy becsapják és öldöklik egymást? És miért van olyan sok rang-, illetve vagyonbeli különbség, miért vannak gazdagok és szegények?

Mesélik, hogy volt egyszer egy birkózó, aki drágakőből készu¨lt ékszert viselt a homlokán. Egy alkalommal birkózás közben a drágakő belefúródott a homlokába. A férfi azt hitte, hogy elveszítette az ékszert, majd felkeresett egy sebészt, hogy eltávolítsa a kelevényt.

Miközben a sebész a sebet kezelte, a vérrögök és piszok alatt rábukkant a drágakőre. Föltartott egy tu¨kröt és megmutatta a követ a birkózónak.

A Buddha-természet olyan, akár a drágakő, melyről az előbbi történetben volt szó; ezt a világi érdekek miatti piszok és por takarja el, az emberek azt hiszik, hogy elveszítették, mígnem egy jó tanító ismét láthatóvá teszi számukra.

A Buddha-természet mindenkiben jelen van, fu¨ggetlenu¨l attól, hogy milyen vastagon lepi be a mohóság, a harag és a butaság, vagy mennyire temették be az illető cselekedetei és megérdemelt bu¨ntetése. A

Buddha-természetet nem lehet elveszíteni vagy elpusztítani, és amikor megtisztul a sok szennyeződéstől, előbb vagy utóbb újra láthatóvá lesz.

Ahogy a történetben a birkózónak egy tu¨kör segítségével megmutatták a húsba fúródott drágakövet, az emberek számára ugyanígy Buddha fénye teszi láthatóvá a világi vágyaik és szenvedélyeik alá temetett Buddha-természetu¨ket.

3. A Buddha-természet mindig tiszta és nyugodt, fu¨ggetlenu¨l attól, hogy ki hogyan és milyenköru¨lmények között él. Mint ahogyan a tej mindig fehér, fu¨ggetlenu¨l a tehén színétől, akár vörös, fehér vagy fekete is az, ugyanúgy lényegtelen, hogy az emberek életét hogyan befolyásolják cselekedeteik, vagy hogy tetteik és gondolataik milyen következménnyel járnak.

Mesélik, hogy Indiában létezett a Himalájában a magas fűben egy titokzatos gyógynövény. Az emberek sokáig hiába keresték, de végu¨l egy bölcs az édes illata alapján rátalált. A bölcs élete végéig egy fakádban tárolta a gyógyírt, halála után azonban az édes gyógykivonat a távoli hegyekben, egy forrás vizében maradt, rejtve, a dézsában lévő víz pedig megposhadt, az íze is rossz lett.

Hasonlóképp, a Buddha természetet eltakarják a világi szenvedélyek gyomnövényei és csak ritkán bukkanhatunk rá, azonban Buddha megtalálta és megmutatta az embereknek, akik saját adottságaik folytán más-más ízűnek érzik azt.

4. A gyémántot, ezt a legkeményebb ismert anyagot, nem lehet összetörni. A homok és a szikla porrá zúzható, de a gyémánt sértetlen marad. A Buddha-természet a gyémánthoz hasonlatos: törhetetlen.

Az emberi természet, a test és a tudat is, elpusztul, de a Buddha-természet elpusztíthatatlan.

A Buddha-természet valóban az emberi természet legkiválóbb tulajdonsága. Buddha azt tanítja, hogy bár az emberi természet végtelenu¨l sokféle, – vannak például férfiak és nők – , a Buddha-természet egy és ugyanaz.

A tiszta aranyat az érc megolvasztásával és a szennyező anyagok eltávolításával nyerik ki. Ha az emberek megolvasztanák tudatuk ércét és eltávolítanák a világi vágyak és az önzés okozta összes szennyeződést, akkor mindannyian megtalálhatnák ugyanazt a tiszta Buddha-természetet.

Negyedik fejezet
A SZENNYEZŐDÉSEK

I. Emberi szennyeződések

1. Kétféle világi szenvedély van, mely beszennyezi és elfedi a Buddha-természet tisztaságát.

Az első az elemzésre és vitára ösztönző szenvedély, amely megzavarja az emberek ítélőképességét. A második az érzékek vágya, amely felborítja az emberek értékrendjét.

Mind a vitázás, mind az érzékek illúziójáról azt lehetne gondolni, hogy ez a kettő okozza az emberi szennyeződéseket, de valójában két alapvető ok van: a tudatlanság és a vágyak.

A vitázás káprázatának alapja a tudatlanság, az érzékek káprázatának alapja pedig a vágy, a kettő végsősoron ugyanaz és e kettő adja a boldogtalanság forrását.

Ha az emberek tudatlanok, képtelenek helyesen és biztosan gondolkodni. Mivel engednek a lét utáni vágynak, ebből óhatatlanul következik a mindent megszerzés, és a mindenhez kötődés. Ez az állandó éhség, mely a már látott és hallott kellemes dolgok iránt nyilvánul meg, a megszokás illúzióját kelti az emberekben. Vannak, akik odáig jutnak, hogy magának a testnek a halálát kívánják.

Ezekből az elsődleges forrásokból táplálkozik a kapzsiság, a harag, a butaság, a tévedés, a gyűlölet, a féltékenység, a hízelgés, a csalás, a bu¨szkeség, a megvetés, a féktelenség és az önzés.

2. A kapzsiság az elégedettség hamis érzetéből ered; a harag onnan ered, hogy valaki tévesen ítéli meg saját dolgait, köru¨lményeit; a butaság abból származik, ha valaki képtelen eldönteni, miképp viselkedjék helyesen.

A kapzsiságot, a haragot és a butaságot a világot emésztő három tűznek nevezik. A kapzsiság tu¨ze azokat emészti, akik a mohóság következtében elveszítették valódi tudatukat; a harag tu¨ze azokat, akiknek valódi értelmét a du¨h borította el; a butaság tu¨ze azokat, akik képtelenek meghallani és követni Buddha tanítását.

Valóban: ez a világ lángokban áll, sokféle tűz emészti.

Ezek a kapzsiság tüzei, a harag tüzei, a butaság tüzei, a tévedés és az önzés tüzei, az öregedés, a betegség és a halál tüzei, a szomorúság, a panasz, a szenvedés és a gyötrődés tüzei. Mindenhol fellángolnak ezek a tüzek. Nemcsak az egyént emésztik el, hanem másoknak is szenvedést okoznak, előidézik a test helytelen cselekedeteit, a helytelen beszédet és a helytelen gondolkodást. A tüzek által okozott sebekből genny ömlik, amely megfertőzi és megmérgezi mindazokat, akik a közelébe kerülnek, és gonosz utakra vezeti őket.

3. A kapzsiság az elégedettség hajszolásából fakad; a harag forrása az elégedetlenség; a butaság pedig a tisztátalan gondolatok terméke. A kapzsiságból aprócska folt támad, amelyet azonban nehéz eltávolítani; a haragból több szennyeződés származik, de az könnyen eltávolítható; a butaság sok szennyeződés okozója és ezeket nagyon nehéz eltüntetni.

Ezért, bármikor és bárhol is kaptak lángra, ezeket a tüzeket az embereknek ki kell oltaniuk azáltal, hogy helyesen ítélik meg, hogy mi nyújthat nekik igazi megelégedést, hogy fegyelmezetten megőrzik önuralmukat az élet bosszúságaival szemben és azáltal, hogy mindig felidézik emlékezetükben Buddha tanítását a jóakaratról és a kedvességről. Ha a tudatot bölcs, tiszta és önzetlen gondolatok töltik el, nem marad benne hely a világi vágyaknak, hogy megtelepedjenek.

4. A kapzsiság, a harag és a butaság olyanok, akár a láz.

Ha valaki ettől a láztól szenved, még ha kényelmes szobában fekszik is, szenved és álmatlanság kínozza.

Akiket elkerül a láz, minden nehézség nélkül, békésen alszanak még hideg téli éjjelen is, a puszta földön és vékony levéltakaró alatt, avagy forró nyári éjszakán egy kis, zárt levegőjű szobában.

A kapzsiság, a harag és a butaság az a hármas, mely minden emberi szenvedés forrása. Ahhoz, hogy valaki megszabaduljon tőlük, be kell tartania az előírásokat, gyakorolnia kell a tudat összpontosítását, valamint bölcsességet kell szereznie. Az előírásoknak a betartásával eltávolíthatóak lesznek a kapzsiság okozta szennyeződések; a tudat helyes összpontosítása el fogja tüntetni a harag miatt keletkezett szennyeződéseket; mígnem a bölcsesség megszünteti a butaság szülte szennyeződéseket.

5. Az emberi vágyak nem ismernek határt. Olyanok, mint annak az embernek a szomja, aki sós vizet iszik: szomja nemhogy nem enyhül, hanem még inkább kínozza.

Ugyanez történik azzal, aki vágyait akarja kielégíteni: csak egyre elégedetlenebb lesz, a szenvedései pedig megsokszorozódnak.

A vágyakat soha nem lehet teljesen kielégíteni; mindig egyfajta kínzó nyugtalanságot és zaklatottságot hagynak maguk után, ha pedig a vágyak kielégítése valami akadályba ütközik, akkor az gyakran az őrületbe kergeti az embert.

Azért, hogy vágyaikat valóra válthassák, az emberek harcolnak és háborúznak egymással: király a király ellen, szolga a szolga ellenében, szülő a gyermekével, fivér a fivérrel, nővér a nővérrel, barát barát ellen; harcolnak egymás ellen, sőt egymást meg is gyilkolják, csak hogy vágyaikat elérjék.

Az emberek élvezeteik hajszolásával gyakran tönkre teszik életüket. Lopnak, csalnak, házasságtörést követnek el, majd pedig, amikor tetten érik őket, el kell szenvedniük a szégyent és a büntetést.

Bűnt követnek el a testükkel és a szavaikkal, saját tudatuk is bűnös lesz, pedig jól tudják: az élvezetek parancsának engedve végül boldogtalanságban és szenvedésben lesz részük. Aztán a következő világban szenvedés és gyötrődés vár rájuk.

6. Az összes világi szenvedély közül a kéjvágy a legerősebb. Minden egyéb világi vágyakozás ez után jön.

A kéjvágy úgy tűnik, hogy a többi vágy táptalaja. A kéjvágy ahhoz a démonhoz hasonló, amely felfalja a világ összes jó cselekedetét. A kéjvágy olyan, mint egy virágoskertben megbúvó vipera, amely megmarja azokat, akik csupán a szépet jöttek keresni. A kéjvágy kúszónövényként jut fel a fára, majd behálózza az ágait és végül megfojtja. A kéjvágy, csápjait az ember érzéseibe mélyesztve, addig szívja a tudat józanságát, míg el nem sorvasztja. A kéjvágy az a csalétek, melyet a gonosz démon dob elénk, hogy a tudatlan emberek rákapjanak és elsüllyedjenek a gonosz világ mélységeiben.

Ha egy száraz csontot vérrel kennek be, a kutya addig marcangolja, míg – elkeseredve – bele nem fárad. Az emberi kéjvágy ehhez a kutya elé vetett csonthoz hasonló; állandóan sóvárog utána, míg el nem fárad.

Ha két vadállatnak egyetlen húsdarabot dobunk oda, foggal-körömmel esnek egymásnak, hogy megszerezzék.

Az az ember, aki az égő fáklyával oktalanul a széllel szembe megy, megégeti magát. A két vadállathoz és a tudatlan emberhez hasonlóan, az emberek világi vágyaik miatt sebeket kapnak és megégetik magukat.

7. A testet kévülről könnyű megvédelmezni a mérgezett nyilaktól, de lehetetlen megóvni a tudatot a belőle támadó mérgezett dárdáktól. A kapzsiság, a harag, a butaság és az elvakult önzés, – ez a négy mérgezett dárda a tudatban gyökerezik és halálos mérgével megfertőzi azt.

Ha az emberek mohósággal, haraggal és butasággal fertőződnek, akkor hazudnak, csalnak, erőszakoskodnak, kétértelműen beszélnek, és aztán a szavaikból gyilkosság, lopás és házasságtörés lesz.

A három ártó tudatállapot, a négy ártó megnyilvánulás és a három ártó cselekedet együttesen a tíz legfőbb ártalmat adják.

Ha az emberek hozzászoknak a hazudozáshoz, akaratlanul is elkövetnek minden lehetséges helytelen cselekedetet. Mielőtt ártóan cselekednének, hazudniuk kell, s ha már elkezdtek hazudni, felelőtlenül cselekednek ártó módon.

A mohóság, a kéjvágy, a félelem, a düh, a szerencsétlenség és a boldogtalanság mind a tudatlanságból erednek. Ezért a tudatlanság a legveszélyesebb méreg.

8. A vágyból cselekvés következik; a cselekvésből szenvedés származik; a vágy, a tett és a szenvedés egy állandóan forgó kerékhez hasonlítható.

A kerék forgásának nincs sem kezdete, sem vége; így az emberek nem tudják elkerülni az éjralétesülést, a reinkarnációt. Ennek az átöröklődő körforgásnak következtében aztán egyik élet követi a másikat, vég nélkül.

Ha valaki ennek az örökös körforgásnak során egy halomba gyűjtené saját hamvait és csontjait, az olyan magas volna, mint egy hegy; ha pedig az ezalatt fogyasztott anyatejet gyűjtené össze, az mélyebb volna a tengernél.

Bár mindenkiben ott szunnyad a Buddha-természet, azt olyan mélyen betemetik a világi szenvedélyek szennyeződései, hogy hosszú ideig ismeretlen marad. Ezért oly általános a szenvedés és ezért ismétlődnek oly vég nélkül nyomorúságos életeink.

II. Az ember természete

1. Az ember természete hasonlatos a sűrű bozóthoz, mely bejárat nélküli és áthatolhatatlan.

Összehasonlításképp, az állati természetet sokkal könnyebb megérteni. Mégis, az emberi természetet általában négy fő különbség alapján osztályozhatjuk.

Először is, vannak akik helytelen tanokat követve sanyargatják magukat és ezáltal saját szenvedésük okozói.

Másodszor, vannak akik másoknak okoznak szenvedést azzal, hogy kegyetlenkednek, lopnak, gyilkolnak, vagy más rosszat cselekszenek. Harmadszor, vannak akik a saját szenvedésükkel másoknak is szenvedést okoznak.

Negyedszer, vannak akik maguk nem szenvednek és megmentenek másokat a szenvedéstől. Ez utóbbiak azok, akik Buddha tanítását követve, nem engednek utat a mohóságnak, a haragnak vagy ostobaságnak, hanem a jóság és bölcsesség békés életét élik anélkül, hogy ölnének vagy lopnának.

2. Háromféle ember van a világon. Az első csoportba tartoznak, akik olyanok, mint a sziklába vésett betűk; könnyen utat engednek a haragnak, miközben hosszú ideig visszatartják haragos gondolataikat. A másodikba tartoznak azok, akik a homokba írt betűkhöz hasonlóak; szintén gyorsan dühbe gurulnak, de haragos gondolataik hamar szertefoszlanak. A harmadikba azok tartoznak, akik a víz felszínére rajzolt betűkhöz hasonlóak; nem tartják vissza múló gondolataikat; nem vesznek tudomást a becsmérlésről, a rosszindulatú pletykáról; a tudatuk mindig tiszta és nyugodt.

Van másik háromféle ember. Azok, akik dölyfösek, meggondolatlanul cselekednek és soha nem elégedettek; a természetük könnyen érthető. Aztán azok, akik udvariasak és megfontoltan cselekednek; a természetük nehezen érthető. Végül pedig azok, akik teljesen legyőzték a vágyat; a természetüket lehetetlen megérteni.

Tehát az emberek sokféleképpen osztályozhatóak.

Mindazonáltal, a természetüket nehéz megérteni. Csak Buddha érti és vezeti őket bölcs tanításával.

III. Az emberi élet

1. Íme egy példázat az emberi életről. Volt egyszer egy ember, aki csónakjában lefelé evezett a folyón. A partról figyelmeztette valaki: „Csak lassan ott, a heves sodrásban, ne oly vidáman! Előtted zuhatagok lesznek és egy veszélyes örvény, a sziklabarlangokban pedig krokodilok és démonok állnak lesben. Elpusztulsz, ha továbbhaladsz.”

Ebben a példázatban „a heves sodrás” egy kéjekkel teli életet jelent, az „oly vidáman” azt, hogy valaki szabad folyást enged az élvezeteinek; a „zuhatagok lesznek” azt, hogy szenvedés és fájdalom a következmény; az „örvény” az élvezetet; a „krokodilok és démonok” az élvezeteket hajszoló élet utáni lepusztulásra és halálra utalnak; a „valaki a partról”, aki figyelmeztet pedig Buddha.

Itt egy másik példázat. Megszökik egy bűnöző, néhány börtönőr van a nyomában, úgyhogy megpróbál elbújni. Egy kútba ereszkedik alá, a falain tenyésző kúszónövények indáiba kapaszkodva. Amint egyre lejjebb ér, viperákat pillant meg a kút fenekén. Úgy dönt, biztonságosabb, ha a növények indáiba kapaszkodik. Egy idő múlva, amikor a karjai már elfáradtak, két egeret vesz észre, egy fehéret és egy feketét, amint az indákat rágcsálják.

Ha az indák leszakadnak, a viperák közé zuhan és elpusztul. Hirtelen, amint felnéz, közvetlenu¨l az arca fölött egy méhkast lát meg, amelyből méz csepeg. Minden veszélyről megfeledkezve, a férfi élvezettel ízlelgeti a mézet.

Az „egy ember” azt a valakit jelenti, aki azért jött a világra, hogy magányosan szenvedjen és haljon meg. A „néhány börtönőr” és a „viperák” a testi vágyakra utalnak.

A „kúszónövények” az emberi élet folyamatát jelentik. A

„két egér, egy fehér és egy fekete” az idő múlására, a nappalokra és éjszakákra, valamint a múló évekre vonatkoznak. A „méz” mindazokra a testi örömökre utal, amelyek feledtetik a múló évek szenvedéseit.

2. Íme még egy példázat. Egy király négy viperát rak egy dobozba, majd a dobozt egy szolgára bízza.

Megparancsolja, hogy jól vigyázzon rájuk, és megfenyegeti, hogy ha valamelyiket is feldu¨héti, halélbu¨ntetés vár rá. A szolga, félelmében úgy

dönt, hogy eldobja a doboztot és megszökik.

A király öt testőrt küld a szolga elfogatására. Ezek előbb barátságosan közelítenek a szolgához, hogy épségben vigyék vissza. A szolga azonban nem bízik bennük, és egy másik faluba szökik.

Később látomásában egy hang közli vele, hogy abban a faluban nincs biztos menedék a számára, és hogy hat rabló fogja megtámadni, úgyhogy a rémült szolga addig szalad, mígnem egy vad folyó állja útját. A fenyegető veszélyekre gondolva, tutajt készít, amellyel sikerül átkelnie az örvénylő sodráson. A túlparton végre biztonságra és békére lel.

A „négy vipera egy dobozban” a föld, víz, tűz és levegő négy elemét jelképezi, amelyekből a húsból való test épül fel. A test a kéjvágy uralma alatt áll, és ellensége a tudatnak. Ezért megpróbál elmenekülni a testből.

Az „öt testőr, akik barátságosan közelednek” az öt alkotórészt jelentik – a formát, érzést, felfogást, akaratot és tudatosságot –, melyek keretbe foglalják a testet és a tudatot.

A „biztos menedék” a hat érzék, mely egyáltalán nem jelent biztos menedéket, a „hat rabló” pedig a hat érzék tárgyát jelöli. Ezért, látva a hat érzékben rejlő veszélyt, ismét menekülni kényszerül és a földi vágyak vad sodrású folyójához ér.

Buddha jótékony tanításából tutajt készít magának, és szerencsésen átkel az örvénylő sodráson.

3. Három olyan vészhelyzet eset van, amikor a fiú hiába próbál segíteni az édesanyjának, az édesanya pedig a fiának: a tűzvész, az árvíz és a betörés. Mégis, ezekben a veszélyes és szomorú helyzetekben is van lehetőség egymás megsegítésére.

Három esetben azonban mégsem lehetséges, hogy az anya megmentse a fiát, vagy fiú az anyját. Ezek: betegség, az öregség és a halál.

Hogyan cserélhetne helyet a fiú öregedő édesanyjával? Miképp kerülhetne az anya a fia helyébe, mikor az megbetegszik? Hogyan segíthetnének egymáson, amikor közeleg a halál pillanata? Bármennyire is szeretik egymást, vagy bármilyen közel álltak egymáshoz, egyikük sem tud ilyen esetekben segíteni a másikon.

4. Egyszer Jámá, a pokol mondabeli királya megkérdezte egy embertől, aki az élete során elkövetett gaztettek miatt pokolra jutott, hogy találkozott-e

valaha is életében a három mennyei hírnökkel. Mire a férfi: „Nem Uram, soha nem találkoztam ilyenekkel.”

Jámá ekkor azt kérdezte tőle, hogy találkozott-e valaha is egy hajlotthátú öregemberrel, aki bottal járt. A válasz: „Igen Uram, sokszor találkoztam ilyenekkel.”

Ekkor Jámá így szólt hozzá: „Azért kerültél ide, mert abban az öregemberben nem ismerted föl az égi hírnököt, akit azért küldtek hozzád, hogy figyelmeztessen, gyorsan változtatnod kell az életeden, még mielőtt magad is megöregednél.”

Jámá ekkor azt kérdezte, hogy látott-e valaha is egy szegény, beteg, magányos embert. A férfi így felelt: „Igen Uram, sok ilyen embert láttam.” Mire Jámá: „Azért kerültél ide, mert ezekben az emberekben nem ismertél rá azokra az égi hírnökökre, akiket azért küldtek hozzád, hogy figyelmeztessenek a saját betegségedre.”

Végül Jámá azt kérdezte, látott-e már halott embert. A válasz: „Igen Uram, többször is.” Erre Jámá: „Ezekben az emberekben nem ismertél rá az ég hírnökeire, akiket azért küldtek, hogy figyelmeztessenek, ide fogsz kerülni. Ha felismerted volna ezeket a hírvivőket és megszívlelted volna az intelmeiket, akkor megváltoztattad volna az életed, és nem kerültél volna ide, a szenvedés helyére.”

5. Volt egyszer egy Kiszagotami nevű fiatalasszony, egy gazdag férfi felesége, aki beleőrült gyermeke halálába. A halott gyermeket a karjaiba vette és házról-házra járt, kérve az embereket, hogy gyógyítsák meg.

Természetesen nem akadt senki, aki segíteni tudott volna, mígnem Buddha egyik követője végül azt tanácsolta neki, hogy keresse fel a Magasztost, aki akkor Dzsetávánában időzött. Az asszony elvitte halott gyermekét Buddhához.

A Magasztos együttérzően pillantott rá, és így szólt:

„Hogy meggyógyítsam a gyermeket, szükségem van néhány mákszemre; eredj és kérj négy-öt mákszemet egy olyan házból, ahol még soha nem járt a halál!”

Így hát az eszét vesztett asszony elindult egy olyan házat keresni, ahová a halál még soha nem tette be a lábát, de mindhiába. Végül vissza kellett térnie Buddhához, akinek nyugodt jelenlétében tudata kitisztult és megértette a szavait. A holttestet elvitte és eltemette, majd visszatért Buddhához és tanítványa lett.

IV. Az emberi lét a valóságban

1. Ezen a világon az emberek hajlamosak az önzésre és a részvétlenségre; nem tudják, hogyan szeressék és tiszteljék egymást; kicsinyes dolgok miatt vitatkoznak és veszekednek miközben maguk látják kárát és szenvednek, az életük pedig a boldogtalanság sivár körforgásává silányul.

Mindegy, hogy gazdagok-e vagy szegények, csak a pénzzel törődnek; szenvednek ha szegények és szenvednek ha gazdagok. Mert életüket a mohóság uralja, soha nem elégedettek, soha nem ismerik a megnyugvást.

A gazdag ember a birtoka miatt aggódik; nyugtalankodik a palotája és minden egyéb vagyona miatt.

Azon izgul, nehogy valamilyen szerencsétlenség zúduljon rá, le ne égjen a palotája, ki ne rabolják, vagy őt el ne rabolják. Aztán nyugtalanítja, hogy ha meghal, miként rendelkezzen a vagyonáról. Valóban, a halál felé vezető útján egyedül van, és a halálba nem kíséri el senki.

A szegény ember örökké szenved a hiánytól, ez pedig határtalan vágyakat ébreszt benne – a földért, és egy házért.

A szerzés lángja elégeti a testét és a tudatát is, és élete derekán éri a halál.

Úgy érzi, hogy az egész világ összeesküdött ellene, és még a halálhoz vezető hosszú úton is magányos, nem kísérik el barátok, akik társai lennének.

2. Azután, öt ártó dolog létezik a világon. Először is, a kegyetlenség, mert minden lény, még a rovarok is, harcol a másik ellen. Az erősek megtámadják a gyöngéket; a gyöngék becsapják az erőseket; mindenhol jelen van a küzdelem és a kegyetlenség.

Másodszor, hiányzik a világos választóvonal az apa és a fiú jogai között; a báty és az öcs között; a férj és a feleség között; az idősebb s a fiatalabb rokon között; minden alkalommal mindegyik arra vágyik, hogy magasabbrendű legyen és kihasználja a többieket.

Becsapják egymást, mindenhol a félrevezetés és az őszinteség hiánya.

Harmadszor, hiányzik a világos választóvonal a férfiak és nők közötti viselkedésben. Időnként mindenkinek vannak tisztátalan és buja gondolatai, vágyai, melyek az embereket kétséges tettekre, gyakran pedig

nézeteltérésekre, veszekedésre, igazságtalanságra és erkölcstelenségre ösztönzik.

Negyedszer, az emberek hajlamosak, hogy ne tartsák tiszteletben mások jogait, hogy eltúlozzák mások kárára a saját fontosságukat, hogy viselkedésu¨kkel rossz példát mutassanak, és, igaztalant szólva, másokat becsapjanak, megrágalmazzanak és kihasználjanak.

Ötödször, az emberek hajlamosak arra, hogy megfeledkezzenek a mások iránti kötelezettségeikről. Túl sokat gondolnak saját kényelmu¨kre és tulajdon vágyaikra; megfeledkeznek a másoktól kapott szívességekről, olyan bosszúságot okozva embertársaiknak, amely gyakran nagy bajokhoz vezet.

3. Az embereknek több rokonszenvvel kellene viseltetniu¨k egymás iránt; jó cselekedeteikért tisztelniu¨k kellene egymást és segéteniu¨k egymáson a bajban. A valóságban ezzel szemben az emberek önzőek és keményszívűek, hibáikért lebecsmérlik egymást, a sikereseket pedig irigylik. Idővel az ellenszenvek fokozódnak, s hamarosan tűrhetetlenné válik a helyzet.

Az ellenszenves indulatok nem azonnal torkollanak erőszakos cselekedetekbe, de megmérgezik az életet a gyűlölet és a harag érzéseivel, melyek olyan mélyen vésődnek a tudatba, hogy azokat az emberek magukkal viszik az éjjészu¨letéskor is.

Valóban, ebben a kéjsóvár világunkban, az ember egyedu¨l szu¨letik és hal meg, halálát követő életében pedig senki nincs, aki osztozna bu¨ntetése terhében.

Az ok és okozatiság törvénye egyetemes; mindenkinek hordoznia kell saját bűneinek terhét és szembe kell néznie a következményeivel. Az ok és okozatiságnak ugyanez a törvénye ellenőrzi a jó cselekedeteket is. Az életu¨nk során mások iránt tanúsított figyelem és jó cselekedet jó sorsot és boldogságot eredményez.

4. Amikor az emberek az évek múlásával belátják, hogy milyen erősen kötődnek a kapzsisághoz, a megszokáshoz és szenvedéshez, nagyon elszomorodnak és reményvesztetté válnak. Kilátástalanságukban gyakran másokkal veszekednek és egyre mélyebbre su¨llyednek a bűnben, lemondanak arról, hogy a helyes útra térjenek, sokszor éppen megátalkodottságuk idején éri őket az időelőtti halál, hogy aztán örökké szenvedjenek.

Ha valaki rossz sorsa és a szenvedések miatt veszti el reményét, az a legtermészetellenesebb és ellentétes az égi és földi törvényekkel. Következésképp szenvedni fog a mostani és következő életeiben is.

Igaz, hogy itt a földön minden mulandó és bizonytalan, azonban elszomorító, ahogy erről nem vesznek tudomást és csak tovább hajszolják az élvezeteket és a vágyakat.

5. E szenvedésekkel teli világban természetes, hogy az emberek önzően gondolkodnak és cselekszenek, és emiatt ugyancsak magától értetődő, hogy ez szenvedést és boldogtalanságot eredményez.

Az emberek magukat nézik és nem törődnek másokkal. Engedik, hogy saját vágyaik mohóságba, kéjbe és mindenféle ártó cselekedetbe torkolljanak. Mindezek következtében vég nélkül kell szenvedniük.

A bőség ideje nem tart soká, hanem nagyon hamar véget ér; világunkban semminek nem lehet örülni örökké.

6. Ezért, míg fiatalok és egészségesek, az embereknek meg kellene szabadulniuk minden mohóságuktól és a világi dolgokhoz való kötődésüktől és őszintén kellene keresniük az igazi Megvilágosodást, mert a Megvilágosodáson kévül nem lehet más tartós támasz vagy boldogság.

A legtöbben viszont nem hisznek az okság törvényében, vagy pedig nem vesznek tudomást róla.

Továbbra is a mohóság és önzés útján járnak, megfeledkezve arról, hogy a helyes cselekedet boldogságot eredményez, a helytelen pedig szerencsétlenséget. Abban sem igazán hisznek, hogy a mostani életünk cselekedetei határozzák meg következő életeinket, azokban aszerint lesz részünk jóban illetve rosszban, ahogy most élünk.

Csak panaszkodnak és siránkoznak, hogy mennyit szenvednek, és egyáltalán nem értik, hogy amit most tesznek, az meghatározza elkövetkező életeiket, és hogy a mostani szenvedéseik pedig a korábbi életeik miatt vannak.

Csak a mostani vágyaikkal és szenvedéseikkel foglalkoznak.

A világon semmi nem állandó vagy tartós, minden változó, pillanatnyi és előre nem látható. De a tudatlan és önző emberek pusztán a tovatűnő pillanat vágyaival és szenvedéseivel törődnek. A helyes tanításokat meg sem hallgatják, nem is próbálják megérteni, pusztán a mának élnek, hajszolják a meggazdagodást és az élvezeteket.

7. Időtlen idők óta megszámlálhatatlanul sok ember szu¨letett erre az illúziókkal és szenvedéssel teli világra, és szu¨letnek még ma is. Szerencsére itt van Buddha tanítása, amely hitet ad és segít neku¨nk.

Az embereknek tehát mélyen el kell gondolkodniuk, tisztán kell tartani a tudatukat, testu¨ket, és óvakodniuk kell a mohóságtól és a rossztól, keresve a jót.

Buddha tanítása hozzáférhető számunkra. Arra kellene törekednu¨nk, hogy higgyu¨nk benne, és hogy éjjészu¨lethessu¨nk Buddha Tiszta Országában. Megismerve Buddha tanítását, nem lenne szabad követnu¨nk mások mohó és bűnös életvitelét, és nem szabad magunkba zárni Buddha tanítását, hanem azt meg kell valósítanunk és át kell adnunk másoknak.

Ötödik fejezet
A BUDDHA ÁLTAL FELAJÁNLOTT SZABADULÁS

I. Amida Buddha fogadalmai

1. Mint már elmondtuk, az emberek állandóan világi szenvedélyeiket hajszolják, bűnt bűnre halmozva, magukkal hordozzák rossz cselekedeteik terhét, és nem képesek saját ereju¨kből szakítani a megszokott mohósággal és élvezetekkel. Ha nem képesek legyőzni és eltávolítani a világi szenvedélyeket, miképpen is várhatnák, hogy megvalósuljon igazi Buddha-természetu¨k?

Buddha, aki jól ismerte az emberi természetet, nagy rokonszenvvel viseltetett az emberek iránt, és fogadalmat tett, hogy minden lehetőt meg fog tenni, még ha ez Neki igen nehéz is lenne, hogy megszabadítsa őket a félelmeiktől és szenvedéseiktől. Ezért Bódhiszattvaként öltött testet az ősidőkben és a következő tíz fogadalmat tette:

(a) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg országomban mindenki el nem éri azt."

(b) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg világosságom el nem jut a világ minden zugába."

(c) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg évszázadokon keresztu¨l meg nem mentem az emberek sokaságát."

(d) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg a tíz világtáj minden Buddhája nem fogja egyu¨tt hirdetni nevem."

(e) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg az emberek őszinte hittel nem fognak hozzá, hogy országomban szu¨lessenek újjá úgy, hogy teljes szívből tízszer ismétlik a nevemet, és végu¨l éjjészu¨letésu¨k sikerrel jár."

(f) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg az emberek mindenhol el nem határozzák, hogy elérjék a Megvilágosodást, érdemeket szerezve és őszintén óhajtván, hogy az én országomban

szu¨lessenek újjá. És akkor haláluk pillanatában a sok Bódhiszattvával egyu¨tt meg fogok jelenni, hogy u¨dvözöljem őket Tiszta Országomban.”

(g) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg a nevem hallatán az emberek mindenhol nem gondolnak országomra és nem akarnak ott éjjészu¨letni, és ehhez nem u¨ltetik őszintén az érdem magvait, hogy így teljesu¨ljön szévu¨k óhaja.”

(h) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg mindazok, akik a Tiszta Országomban szu¨lettek újra, el nem jutnak arra a fokra, hogy Buddhák legyenek következő életu¨kben. Ez alól kivételek azok, akik embertársaik javára erős akarattal ku¨zdenek, óhajtják a világ békéjét, sok embert elvezetnek a Megvilágosodáshoz és a szeretetet gyakorolják.”

(i) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg az embereket világszerte át nem hatja szeretetem gondolata, mely megtisztítja tudatukat és testu¨ket, a világi dolgok fölé emelve őket.”

(j) „Elnyerhetem a Megvilágosodást, de az nem lesz teljes addig, míg az emberek nevem hallatán, mindenhol el nem sajátítják az életről és a halálról vallott helyes gondolatokat, és nem szerzik meg a tökéletes bölcsességet, mely a tudatukat tisztán és nyugodtan tartja a mohóság és szenvedés világában.”

„Tehát ezeket a fogadalmakat teszem: Ne érjem el a Megvilágosodást, amíg a fentiek nem teljesu¨lnek. Váljak a végtelen Fény forrásává, amely szabaddá teszi és szerte sugározza bölcsességem és jóindulatom kincseit, megvilágítva minden országot és megszabadítva minden szenvedő embert.”

2. Miután számtalan érdemet szerzett az idők kezdete óta, Ő lett Amida, azaz a Végtelen Fény és az Örök Élet Buddhája, aki megteremtette a Tisztaság Buddha-országát, ott lakik most Ő, a béke világában és minden ember megvilágosodásán fáradozik.

A Tiszta Országban béke és boldogság honol, ismeretlen a szenvedés. Az ott élőknek csak kívánniuk kell, s a ruha, élelem és mindenféle csodálatos dolog máris megjelenik. Amikor lágy szellő fújdogál az ékszerekkel megrakott fák között, a szent tanok zenéje tölti be a levegőt és tisztítja meg mindazok tudatát, akik hallgatják.

A Tiszta Országban sok lótuszvirág illatozik, mindegyik számtalan csodálatos szirmot bont, és minden szirom kimondhatatlan szépséggel

ragyog. A lótuszvirágokból áradó fény megvilágítja a Bölcsesség útját, és akik a szent tan zenéjét hallgatják, megtalálják a tökéletes békét.

3. Most a tíz világtáj minden Buddhája a Végtelen Fény és az Örök Élet Buddháját dícséri.

Bárki, aki hallja ennek a Buddhának a nevét, magasztalja és örömmel zárja szívébe, tudata eggyé válik Buddháéval, és Buddha Csodálatosan Tiszta Országában születik újjá.

Azok, akik a Tiszta Országban születnek újjá, részesülnek Buddha örök életében; szévük azonnal együttérzéssel telik meg minden szenvedő lény iránt, és fennen hirdetik a Buddha által kínált szabadulást.

A fogadalmaknak megfelelően, elvetnek maguktól minden világi kötődést és felismerik e világ mulandóságát.

És az így szerzett érdemeiket minden érző lény megmentésére fordítják; saját életüket a többi embernek szentelik, osztozva illúzióikban és szenvedésükben, ugyanakkor azonban felismerve, hogy megszabadultak a földi élet kötődéseitől és béklyóitól.

Tudatában vannak a földi élet buktatóinak és nehézségeinek, de ismerik Buddha végtelen szeretetét is.

Szabad akaratukból cselekszenek, szabadon haladhatnak tovább vagy állhatnak meg, de mégis azt választják, hogy azokkal maradnak, akikkel Buddha együttérez.

Ezért, ha bárki meghallja Amida Buddha nevét, bátran és teljes hittel mondja ki a Nevét, és részesülni fog Buddha szeretetében. Igy mindenkinek hallania kell Buddha tanítását, még akkor is, ha az látszólag ismét az élet és halál lángban álló világába vezet.

Ha az emberek igazán és őszintén szeretnék elérni a Megvilágosodást, Amida Buddhának az erejére kell támaszkodniuk. Amida Buddha segítsége nélkül egy hétköznapi személy nem képes megtalálni saját legfensőbb Buddha-természetét.

4. Amida Buddha senkitől nincs távol. Az Ő Tiszta Országát úgy írják le, mint ami messze nyugaton terül el, azonban szintén jelen van mindazok tudatában, akik valóban vele akarnak lenni.

Amikor néhányan felidézik magukban Amida Buddhát, amint arany színben ragyog, a kép nyolcvannégyezer alakra bomlik és mindegyik alak nyolcvannégyezer fénysugarat bocsát ki, beragyogva a világot, és nem hagy

sötétségben senkit, aki kiejti Buddha nevét. Így segíti az embereket, hogy rátaláljanak az általa felajánlott menedékre.

Aki látja Buddha képét, az képes lesz megvalósítani Buddha gondolatát. Buddha végtelen szeretettel gondol mindenkire, még azokra is, akik nem vesznek tudomást vagy megfeledkeznek róla, és méginkább azokra, akik hisznek benne.

Azoknak, akik hisznek benne, felajánlja a lehetőséget, hogy eggyé váljanak vele. Mivel Buddha testében mindenki egyenlővé válik, az, aki rágondol, arra Buddha is gondol, és behatol tudatába.

Ez azt jelenti, hogy ha valaki Amidára gondol, akkor kiteljesedik benne a Buddha-tudat, ami tisztaságot, boldogságot és békességet ad, lélekben eggyé válik vele.

5. Buddha számtalan alakban és módon jelenik meg, mindenkinek adottságai szerint.

Testét hatalmas méretűvé növeszti, hogy beborítsa az eget és átfogja a végtelen csillagközi térségeket. Máskor a természet legparányibb részecskéiben nyilvánul meg, néha az energiában, olykor a gondolatokban, néha pedig egyetlen személyben.

De akár így, akár úgy, valamilyen módon Buddha biztosan megjelenik azoknak, akik hittel mondják ki a nevét. Nekik Amida Buddha két Bódhiszattva kíséretében jelenik meg, egyiku¨k Avalokitésvara, az Egyu¨ttérzés Bódhiszattvája, a másik Mahásthama-prapta, a Bölcsesség Bódhiszattvája. Amida jelen van az egész világon mindenki számára, de csak azok veszik észre, akik hisznek benne.

Azok, akik képesek tovatűnő alakjait észrevenni, érezhetik az igazi megnyugvást és a boldogságot. Sőt, akik képesek felfedezni a valódi Buddhát, kimondhatatlan örömben és békességben részesu¨lnek.

6. Mivel Amida Buddha szeretete és bölcsessége végtelen, ezért Buddha mindenkit meg tud menteni.

A leggonoszabb emberekre, – akik hihetetlen bűnöket követnek el, akiknek a tudata tele van kapzsisággal, haraggal és őru¨lt szenvedéllyel, akik hazudnak, pletykálnak, erőszakot követnek el és csalnak, akik gyilkolnak, lopnak és kéjsóvárak; akik éveken keresztu¨l rosszat tettek és életu¨k végéhez közelednek, – hosszú bu¨ntetés vár.

Ekkor egy jóbarát keresi fel őket, aki az utolsó órában így szól: „Most a halállal néztek szembe; a gonoszságaitokat már nem tudjátok jóvátenni, azonban ha az Ő nevét mondjátok, menedékre lelhettek a Végtelen Fény Buddhájának szeretetében!”

Ha a szent név puszta ismételgetésével eltöröltetik minden bűn, mennyivel inkább így van ez azoknál, akik gondolataikat erre a Buddhára tudják összpontosítani!

Azokat, akik így tudják a szent nevet ismételgetni, amikor életük vége felé járnak, Amida Buddha valamint az Együttérzés és a Bölcsesség Bódhiszattvái fogadják őt, hogy Buddha Országába vezessék, ahol a fehér lótusz tökéletes tisztaságában fognak éjjészületni.

Ezért mindenki jegyezze meg a következő szavakat:

„Namu – Amida – Butszu”, azaz „Teljes szívemből a Végtelen Fény és Élet Buddhájára bízom magam”!

II. Amida Buddha Tiszta Országa

1. A Végtelen Fény és Élet Buddhája örökéletű és örökké sugározza az Ő Igazságát. Tiszta Országában nincs szenvedés, sem sötétség, és örömteli minden óra. Ezért nevezik a Boldogok Birodalmának.

Az ország közepén tisztavizű, üdén pezsgő tó található, melynek hullámai lágyan csobbannak a part arany homokján. Helyenként szekérkerék nagyságú lótuszvirágok pompáznak különböző fényben és színekben, – a kékszínűek kék fényben, a sárgák sárgában, a vörösek vörösben, a fehérek fehérben –, illatuk betölti a levegőt.

Másutt a tó partján arannyal, ezüsttel, lazurittal és kristállyal díszített pavilonok bukkannak elő, melyek márvány lépcsői a vízpartra vezetnek. Aztán lefüggönyözött és drágakövek ékesítette hídkarfák és tartóoszlopok függenek a víz fölött, közöttük függönyök és drágakövek, fűszerillatú fák, valamint virágzó bokrok.

A föld szépségesen ragyog, a levegőt pedig égi dallamok járják be. Nappal és éjjel hat alkalommal hullanak alá az égből a szép virágszirmok, amelyeket az emberek összegyűjtenek és kosarakban visznek a többi Buddha országába, ajándékot készítenek belőlük a sok-sok Buddhának.

2. Ez a csodálatos ország sok madár otthona. Hófehér gólyák és hattyúk, tarka színekben pompázó pávák és trópusi madarak paradicsoma ez, és vannak itt kis madarak csapatostul, melyek lágyan csivitelnek. Buddha Tiszta Országában ezek a madarak édes dalaikkal visszhangozzák Buddha tanítását, és magasztalják érdemeit.

Aki ezeket a hangokat meghallja, az Buddhát hallgatja és megújul a hite, öröme és békéje, együtt a sok-sok hívő testvéri közösségével.

Lágy szellők fújdogálnak a Tiszta Ország fái között, és fellebbentve a pavilonok illatozó függönyeit, nyomukban édes zenei dallamok vonulnak.

Amint az emberek meghallják ezt az égi zenét, Buddhára, a Dharmára (a Tanra), valamint a Szanghára (a Közösségre) gondolnak. Ezek a nagyszerű dolgok a Tiszta Országnak csupán a visszatükröződései.

3. Miért nevezik Buddhát ebben az országban Amidának, a Végtelen Fény és Élet Buddhájának? Azért, mert az Ő

Igazságának tündöklő fénye közel s távol beragyogja a Buddhák országait; mert az Ő élő szeretetének az ereje soha nem apad el a számtalan élet és tengernyi idő során.

Azért, mert az Ő Tiszta Országában megszámlálhatatlanul sokan születtek újjá, akik tökéletesen megvilágosodtak és soha többé nem térnek vissza az illúziók és a halál világába.

Azért, mert számtalanul vannak azok, akik az Ő

Fénye által születtek újjá.

Ha tehát az emberek tudatukat az Ő Nevére összpontosítják, amint életük végéhez közelednek, és Amida Buddha Nevét teljes hittel és tiszta tudattal még ha csak egyetlen napig vagy hét napig is fennhangon ismételgetik, Buddha Tiszta Országában születnek újjá, a végső percben pedig Amida Buddha és szent kísérete jön értük.

Bárki, aki meghallja Amida Buddha Nevét, hinni fog tanításában és eléri a felülmélhatatlan, tökéletes Megvilágosodást.

A GYAKORLAT ÚTJA

Első fejezet
A MEGTISZTULÁS ÚTJA

I. A tudat megtisztitása

1. Az embereket világi szenvedélyek hajtják, melyek csalódásaik és szenvedésük okozói. Ötféleképpen szabadulhatnak meg a világi szenvedélyek rabságából.

Először is, a dolgokat helyesen kell felfogniuk, gondos megfigyelés alapján, hogy mi miért van és minek mi a jelentősége. Mivel a szenvedés oka a tudat vágyaiban és kötődéseiben gyökerezik, a vágy és a kötődés pedig az „én” téves megfigyeléseihez tapad, amely nem törődik az okkal és a következményekkel, és mivel ez a téves megfigyelésekből adódik, csak akkor lehet békéjük, ha tudatukból kiirtják a világi szenvedélyeket.

Másodszor, az emberek csak a tudat gondos és türelmes ellenőrzésével szabadulhatnak meg téves megfigyeléseiktől és az azokból adódó világi szenvedélyeiktől. Tudatuk hatékony ellenőrzésével elkerülhetik a szem, a fül, az orr, a nyelv és a bőr által okozott mentális folyamatokat, és a belőlük eredő vágyakat.

Ha így járnak el, sikerül gyökerestül kitépniük minden világi szenvedélyt.

Harmadszor, minden dolgot helyesen kell használniuk.

Vagyis, az élelmiszerekre és ruházati cikkekre nem úgy kell gondolniuk, mint amelyek a kényelmüket és élvezetüket szolgálják, hanem csupán mint amelyek a test szükségleteit elégítik ki. A ruházatra azért van szükség, hogy megóvja a testet a nagy hőségtől és a hidegtől, és hogy elfedje a szemérmet; élelemre azért van szükségünk, hogy táplálja a testet, és azt felkészítse a Megvilágosodásra és a Buddha-lelkület elnyerésére. Ha így gondolkodnak, akkor ebből nem származhatnak világi szenvedélyek.

Negyedszer, az embereknek meg kellene tanulniuk a tűrést; el kellene viselniük a hőség és a hideg, az éhség és a szomjúság okozta megpróbáltatásokat; türelemmel kellene viselniük, amikor kihasználják és szidalmazzák őket; ugyanis a türelem olthatja ki a világi szenvedélyek tüzét, mely felemészti a testüket.

Ötödször, az embereknek fel kellene ismerniük az összes rájuk leselkedő veszélyt, hogy azokat elkerülhessék.

Ahogy a bölcs távol tartja magát a megvadult lovaktól vagy a veszett kutyáktól, nem kellene gonosz emberekkel barátkoznunk, és olyan helyeket sem kellene látogatnunk, amelyeket a bölcsek elkerülnek. Ha a körültekintést és az elővigyázatosságot gyakoroljuk, a világi szenvedélyek emésztő tüze hamarosan kialszik.

2. Világunkban ötféle vágy létezik.

A szemek által megpillantott formákban gyökerező vágyak; a fülek által hallott hangokból származóak; az orr érzékelte illatokból eredőek; a nyelvnek kellemes ízekből támadóak; a tapintásnak kellemes érzetekből keletkezőek.

A vágynak eme öt ajtaján áramlik a testbe a kényelem szeretete.

A legtöbben, a test kényelemszeretetétől befolyásolva, nem veszik észre a jólétet követő rosszat, és olyan ördögi csapdába esnek, mint az erdőben a szarvas a vadászéba.

Valóban, az érzékekből fakadó vágyakhoz vezető öt ajtó a legveszélyesebb csapda. A csapdákban vergődve, az emberek a világi szenvedélyek fogságába esve szenvednek.

Tudniuk kellene, hogyan szabaduljanak ki ezekből a csapdákból.

3. A világi szenvedélyek csapdájából nem egy út vezet kifelé.

Tételezzük fel, hogy csapdába ejtettünk egy kígyót, egy krokodilt, egy madarat, egy kutyát, egy rókát és egy majmot, hat nagyon különböző állatot. Ha most erős kötéllel egymáshoz kötözzük és magukra hagyjuk őket, akkor a hat élőlény mindegyike megpróbál, – a maga módján –, visszajutni a saját búvóhelyére: a kígyó a füvet keresi, a krokodil a vizet, a madár a levegőbe akar felrepülni, a kutya egy falut keres, a róka egy magányos zugot, a majom pedig az erdő fáit. A sokféle próbálkozásból ádáz küzdelem veszi kezdetét, de mivel ugyanahhoz a kötélhez kötötték őket, a legerősebb vonszolja magával a többit.

A fenti példázat lényeihez hasonlóan, az embert különbözőképpen kísérti a hat érzékszerv, a szem, a fül, az orr, a nyelv, a tapintás és a tudat vágyai, és az egészet a legerősebb vágy uralja.

Ha mind a hat lényt egy oszlophoz kötik, addig fognak küszködni, míg végkimerültségükben az oszlop körül földre nem rogynak. Ehhez

hasonlóan, ha az emberek megedzik és ellenőrzik a tudatukat, a többi öt érzék nem jelent többé problémát. Ha urai a tudatuknak, az emberek most és a jövőben is boldogok lesznek.

4. Az emberek szeretik önző kényelmüket, mely a hírnév és dicséret vágyából fakad. Azonban a hírnév és dícséret a tömjénhez hasonló, mely elégve hamar tovatűnik. Ha az emberek a dicsőséget és a köz elismerését hajszolják, letérvén ezzel az igazság útjáról, komoly veszélybe kerülnek és hamar okuk lesz a csalódásra.

Az az ember, aki a dicsőséget, gazdagságot s a szerelem gyönyöreit hajszolja, olyan, mint a gyermek, aki egy kés pengéjéről nyalogatja a mézet. Miközben a méz édes ízét élvezi, azt kockáztatja, hogy megvágja a nyelvét.

Ilyen az az ember, aki égő fáklyát visz a széllel szemben; a láng biztos megégeti a kezét és az arcát.

Nem szabad bízni saját, mohósággal, dühvel és butasággal teli tudatodban. A tudatot nem szabad szabadjára engedni, hanem szigorú ellenőrzés alatt kell tartani.

5. A legnehezebb elérni a tudatunk fölötti teljes uralmat.

Akik a Megvilágosodást keresik, azoknak előbb meg kell szabadulniuk az összes vágy tüzétől. A vágy vad tűz, és aki a Megvilágosodást keresi, annak el kell kerülnie, mint ahogyan a szénaszállító ember kerüli a szikrát.

Azonban őrültség volna kioltanunk szemünk világát attól való félelmünkben, hogy a szép formák elcsábíthatnak.

A tudat a gazda, és ha ellenőrzés alatt tartjuk, a gyengébb vágyak tovatűnnek.

Nehéz a Megvilágosodás útján járni, de még nehezebb, ha az emberek tudatukkal még csak nem is keresik ezt az utat. Megvilágosodás nélkül, az életnek és halálnak ebben a világában vég nélküli a szenvedés.

Amikor az ember a Megvilágosodáshoz vezető utat keresi, az olyan, mint amikor mocsáron keresztül egy ökör vonszolja nehéz terhét. Ha az ökör megpróbál minden tőle telhetőt elkövetni, – anélkül, hogy bármi másra figyelne –, átkelhet az ingoványon és megpihenhet. Ekképpen, ha a tudat felügyelet alatt van és a helyes úton halad, nem szennyeződik be a kapzsiság sarával, mely hátráltatná, és minden szenvedése eltűnik.

6. Akik a Megvilágosodás útját keresik, azoknak előbb minden önző büszkeségtől meg kell szabadulniuk, és alázatosan be kell fogadniuk Buddha tanításának fényét. A világ minden kincse, aranya, ezüstje és dicsősége eltörpül a bölcsesség és az erény mellett.

Ahhoz, hogy bárki jó egészségnek örvendjen, családjának igazi örömet okozzon, és békét hozzon mindenkinek, előbb saját tudatát kell megfegyelmeznie és ellenőrzés alatt tartania. Ha az ember képes tudatának ellenőrzésére, meg fogja találni a Megvilágosodáshoz vezető utat, az összes bölcsességhez és erényhez pedig magától értetődően jut hozzá.

Amint a kincsek a földből kerülnek a felszínre, úgy bukkan elő a jó cselekedetekből az erény, a bölcsesség pedig a tiszta és nyugodt tudatból. Ahhoz, hogy el tudjunk igazodni az emberi élet útvesztőiben, szükségünk van a bölcsesség fényére és az erény útbaigazítására.

Buddha tanítása jó tanítás, mely megmondja az embereknek, hogyan szabaduljanak meg a mohóságtól, a haragtól és a tudatlanságtól, és akik követik, azoknak élete jó és boldog lesz.

7. Az ember lépteit gondolatai irányítják. Ha mohó gondolatokat táplál, még mohóbban viselkedik; a harag gondolatai még nagyobb dühbe csapnak át; a tudás hiányából fakadó gondolatok ismét rossz irányba viszik.

Aratáskor a gazdák bezárják az istállóba állataikat, nehogy a kerítésen áttörve kijussanak a szántóföldre, és vitákra adjanak okot vagy lemészárolják őket; hasonlóképpen az embereknek is távol kell tartaniuk tudatukat a becstelenségtől és a szerencsétlenségtől. Meg kell szabadulniuk azoktól a gondolatoktól, melyek a mohóságot, haragot és a tudatlanságot táplálják, ugyanakkor erősíteniük kell azokat a gondolataikat, melyek a jóindulatot és a kedvességet eredményezik.

Amikor beköszönt a tavasz, és a legelők kizöldülnek, a gazdák szabadon engedik marhacsordáikat, azonban még ekkor is rajtuk tartják a szemüket. Így van ez az emberek tudatával is: még a legjobb körülmények között is szigorúan figyelniük kell tudatukat.

8. Sákjamuni Buddha egyszer Kauszambi városában időzött. A városban volt egy ember, aki irigyelte és elvetemült férfiakat fizetett meg, hogy hazug történeteket terjesszenek Róla. Ilyen körülmények között a tanítványai nehezen tudtak elegendő ennivalót koldulni, a városban pedig sok bántalmazás érte őket.

Ánanda így szólt Sákjamunihoz: „Jobban tennénk, ha nem maradnánk tovább egy ilyen városban. Vannak más és jobb városok, ahová mehetnénk. El kellene mennünk innen.”

A Magasztos így válaszolt: „Tegyük fel, hogy a következő város olyan, mint ez, akkor mihez kezdünk?”

„Akkor egy másikba költözünk.”

Mire a Magasztos: „Nem, Ánanda, így soha nem lesz vége. Jobb, ha itt maradunk és türelemmel viseljük a szidalmakat, míg maguktól meg nem szűnnek, és csak akkor megyünk máshová.”

Majd hozzátette: „Ezen a világon van nyereség és veszteség, dicsőség és gyalázat, szenvedés és élvezet; a Megvilágosodottat az ilyen külső dolgok nem érintik: amilyen gyorsan keletkeztek, olyan hamar meg is szűnnek.”

II. A helyes viselkedés útja

1. Akik a Megvilágosodáshoz vezető utat keresik, mindig vigyázniuk kell, hogy következetesen tisztán tartsák a testüket, beszédüket és elméjüket. A testet tisztán tartani azt jelenti, hogy tilos megölni bármilyen élőlényt, lopni vagy házasságtörést elkövetni. A beszéd tisztán tartásához kerülendő a hazugság, a rágalmazás, a csalás vagy a pletykálkodás. A tudat tisztaságát a kapzsiság, a harag és a téves ítélkezés kerülésével érhetjük el.

Ha a tudat beszennyeződik, a tettek biztosan nem lesznek tiszták; ha a tettek nem tiszták, a következmény: szenvedés. A legfontosabb tehát az elme és a test tisztán tartása.

2. Volt egyszer egy gazdag özvegyasszony, aki kedvessége, szerénysége és udvariassága miatt jó hírnévnek örvendett. Szolgált nála egy cselédlány, aki bölcs és szorgalmas volt.

Egy napon a lány ezt gondolta magában: „Az úrnőmnek kiváló hírneve van. Kíváncsi vagyok, vajon a jósága a természetéből fakad, vagy a környezete miatt ilyen. Próbára teszem, és megtudom.”

A következő reggel a szolgálólány csak valamivel dél előtt jelent meg úrnője előtt. Az úrnő sértődötten fogadta és komolyan megszidta. A lány ezt válaszolta:

– Ha csak egy vagy két napig lustálkodom, nem kellene ennyire felizgatnia magát.

Az úrnő nagyon feldühödött.

Másnap a lány ismét későn kelt föl. Ez annyira felbőszítette úrnőjét, hogy megütötte egy bottal.

Mindennek széles körben híre ment, és a gazdag özvegy elveszítette jó hírnevét.

3. Sokan olyanok, mint ez az asszony. Míg megfelelő körülmények között élnek, kedvesek, szerények és nyugodtak, de kérdéses, hogy hasonlóképp viselkednek-e, ha életfeltételeik kedvezőtlenül alakulnak.

Csak azt az embert nevezhetjük jónak, akinek elméje tiszta és nyugodt marad, és aki továbbra is jóindulatúan cselekszik akkor, amikor rosszindulatú pletykák jutnak a fülébe, és mások ártani kívánnak neki, vagy amikor nincs megfelelő étele, ruhája és szállása.

Ezért azok, akik csak addig cselekszik a jót és maradnak nyugodtak, míg megfelelőek a körülményeik, valójában nem jó emberek. Csak azokat lehet igazából jónak, békésnek és szerénynek nevezni, akik megismerték Buddha tanítását, és annak alapján tartják karban az elméjüket és a testüket.

4. Ami a szavak helyes használatát illeti, öt ellentétpár létezik: olyan szavak, amelyeket bizonyos körülmények között használhatunk és amelyeket nem; szavak, amelyek a tényekre vonatkoznak és amelyek nem; szavak, melyek kellemesen hangzanak illetve amelyek durvák; jó és ártó hatású szavak; végül pedig a rokonszenves és ellenszenves szavak.

Bármit is közlünk, gondosan meg kell válogatnunk a szavainkat, melyek jó vagy rossz irányban befolyásolják az embereket. Ha elménket rokonszenv és szeretet tölti el, tudatunk ellenáll a hallott ártó szavaknak. Ajkunkat soha ne hagyják el meggondolatlan szavak, mivel hatásukra harag és gyűlölet támad. Szavainkat mindig a rokonszenv és bölcsesség hassa át!

Vegyük annak az embernek az esetét, aki meg akarja tisztítani a szeméttől a földjét. Lapáttal és gabonarostával fog neki, megállás nélkül dolgozik. De azzal csak szanaszét szórja a szemetet és nem halad. Hát így nem is lehet! Amint ez a tudatlan ember, mi sem moshatjuk tisztára meggondolatlanul kimondott szavainkat. Meg kell edzenünk elménket,

szeretettel kell szévünket megtölteni, hogy ne zavarjanak meg bennünket mások megfontolatlan szavai.

A kék égre hasztalanul próbálunk meg vízfestékkel képet festeni. Hiábavaló erőfeszítés kiszárítani a folyót egy szalmából készült fáklyával, vagy csattogtatni két cserzett bőrdarab összedörzsölésével. Az előbbi példákhoz hasonlóan, az embereknek úgy kellene edzeniük az elméjüket, hogy bármilyen szavakat is hallanak, azok ne zavarhassák meg őket.

Edzeniük kell tudatukat, hogy az legyen tág akár a föld határai, és legyen olyan végtelen, mint az ég; mély mint a nagy folyóvizek, és rugalmas, akár a gondosan cserzett bőr!

Akkor se táplálj ellenséges érzést az ellenséged iránt, ha az fogságba ejt és megkínoz; mert akkor nem követed Buddha tanítását. Minden körülmények között így kell gondolkodnod: „A tudatom rendíthetetlen! Ajkamat nem hagyják el a gyűlölet és a harag szavai! Ellenségem iránt együttérzést és sajnálatot érzek, mert ezt diktálja elmém, amely az összes érző lényt szereti.”

5. Egy példázatban szó van egy férfiről, aki talált egy hangyabolyt, mely nappal égett, éjjel pedig füstölgött.

Fölkeresett egy bölcset, hogy tanácsát kérje, mitévő legyen.

A bölcs tanácsa az volt, hogy döfjön bele egy kardot.

Emberünk így is tett: a hangyabolyból kapuzár, vízbuborékok, vasvilla, doboz, teknősbéka, henteskés és húsdarab került elő. Végül egy sárkánnyal találta szembe magát. Elmesélte a bölcsnek, mi mindent talált. A bölcs elmagyarázta a felszínre került dolgok jelentését, majd ezt mondta neki:

– Mindent dobj el! A sárkányt meg hagyd magára, és ne zavard!

Az előbbi példázatban a hangyaboly az emberi testet jelképezi. Az, hogy napközben ég, azt jelenti, hogy az emberek nappal azt hajtják végre, amire előző éjjel gondoltak. Az éjszakai füstölgés arra utal, hogy az embereknek éjjelenként kellemes illetve rossz emlékeik vannak arról, amit előző nap cselekedtek.

A férfi azt az embert vetíti elénk, aki a Megvilágosodást keresi. A bölcs maga Buddha. A kard a tiszta tudatot jelképezi. A hangyaboly feltárása arra az erőfeszítésre utal, ami a Megvilágosodás eléréséhez szükséges.

Továbbá, a zár a tudatlanságot jelöli, a vízbuborékok a szenvedés és harag fuvallatai, a vasvilla a határozatlanságot és a nehézségeket jelentik, a doboz a kapzsiság, a harag, a lustaság, az állhatatlanság, a lelkiismeret-furdalás és a csalódások összességét, a teknősbéka a testet és az elmét, a henteskés az öt érzékből fakadó vágyakat, a húsdarab pedig a kéjvágyat. Ezek a dolgok mind ártalmasak az emberre nézve, ezért mondja Buddha:

– Mindent dobj el!

Végül, a sárkány a minden földi vágytól megszabadult tudatot jelképezi. Ha az ember a bölcsesség kardjával ás le a dolgok mélyébe, a sárkányt találja legalul.

„Hagyd békén, és ne zavard!” – azaz kinek-kinek meg kell keresnie és felszínre kell hoznia a földi vágyaktól mentes tiszta tudatot.

6. Pindola, Buddha egyik tanítványa, miután elnyerte a Megvilágosodást, azzal a céllal tért vissza Kauszambiba, a szülőhelyére, hogy köszönetet mondjon mindazoknak, akiktől ott kedvességet kapott. Eközben készítette elő a terepet, hogy elültesse Buddha tanításának csíráit.

Kuszambi külső részein van egy kis park a Gangesz mentén, ahol kókuszpálmák végtelen sora vet árnyékot és állandóan hűs szellő fújdogál.

Egy forró nyári napon Pindola egy fa árnyékában ülve meditált, amikor Udjána király a parkba érkezett, hogy feleségeivel együtt ott hűsöljön. A zene és az élvezetek álomba ringatták a királyt, aki egy másik fa árnyékában ledőlt szunyókálni.

Mialatt uruk aludt, a feleségei és háremhölgyei sétálni indultak. Egyszer csak megpillantották Pindolát, amint meditál. Látták, hogy szent ember, és kérték, tanítsa őket, és figyelmesen hallgatták szavait.

Szunyókálásából felébredve, a király hölgyei keresésére indult. Ők épp Pindolát vették körül, és tanításait hallgatták. A király, aki féltékeny és erkölcstelen természetű volt, haragra gyúlt, és a következő szavakkal támadt Pindolára:

– Megbocsáthatatlan, hogy szent ember létedre hölgyek körében légy és velük fecsegj!

Pindola csöndben lehunyta a szemét és nyugodt maradt. A király haragjában kardot rántott és megfenyegette Pindolát, de ő továbbra is hallgatott és olyan keménynek mutatkozott, mint egy szikla. Ez még inkább felbőszítette a királyt, aki kardjával egy hangyabolyra suhintott, majd a hangyákkal teli rögöket a szent ember arcába vágta. Pindola azonban

továbbra is rendíthetetlen maradt. Csöndesen meditálva tűrte a sértést és a fájdalmat.

A király elszégyellte magát a du¨hkitörése miatt, és Pindola bocsánatát kérte. Az eset nyomán megnyílt az út Buddha tanítása előtt a királyi várba, ahonnan aztán elterjedt az egész országban.

7. Néhány nap múlva a király meglátogatta Pindolát az erdőben, ahol visszavonultan élt.

– Tiszteletreméltó tanító, – kérdezte a király – hogyan lehetséges, hogy Buddha tanítványai tisztán tudják tartani a testu¨ket és az elméju¨ket, és nem engednek a kéjvágy kísértéseinek, pedig többnyire fiatal férfiak?

– Nemes Úr, – válaszolta Pindola –, Buddha a nők tiszteletére tanított. Az idős asszonyokra anyáinkként tekintu¨nk, a korombeliekre nővéreinkként, a fiatalabbakra pedig leányainkként. Ennek a tanításnak az eredménye, hogy Buddha követői képesek tisztán tartani testu¨ket és elméju¨ket, kéjvágyukon pedig képesek úrrá lenni, bár fiatalok.

– Azonban, Szent tanító, az embernek támadhatnak tisztátalan gondolatai olyan nővel szemben, aki az anyja, nővére vagy leánya lehetne. Hogyan ku¨zdik le vágyaikat Buddha tanítványai?

– Nemes Úr, a Magasztos arra tanított, hogy úgy tekintsu¨nk a testu¨nkre, mint ami mindenféle szennyeződés kibocsátója: a véré, gennyé, verítéké és zsiradéké. Ha így tekintu¨nk rá, – még ha fiatalok is vagyunk –, képesek vagyunk tudatunk tisztántartására.

– Tisztelt tanító, – erősködött a király –. Neked könnyű, hiszen megedzetted tested és tudatod, bölcsességedet pedig fényesre csiszoltad, de nehéz lenne, akik nem ilyenek, akik megpróbálnak a szennyeződésekre gondolni, de közben szemeik a szép formákat követik. Megpróbálhatják meglátni a csúfságot, de ugyanúgy a szép formák csábítják őket. Valami más oka lehet annak, hogy Buddha fiatal követői képesek tetteik tisztántartására.

– Nemes Úr, – felelte Pindola – a Magasztos arra tanít, hogy őrködju¨nk az öt érzék kapuinál. Amikor szemu¨nk szép formákat és színeket lát, mikor orrunk édes illatot szív magába, vagy amikor nyelvu¨nk édeset ízlel, vagy kezu¨nk puhaságot tapint, nem szabad ezekhez a vonzó dolgokhoz ragaszkodnunk, és nem kell iszonyodnunk a rútaktól. Azt tanultuk, hogy gondosan őrizzu¨k ennek az öt érzéknek a kapuit. A

Magasztos tanításának köszönhető, hogy még a legfiatalabb tanítványok is képesek megőrizni tudatuk és testük tisztaságát.

– Buddha tanítása valóban csodálatos. Saját tapasztalatomból tudom, hogy ha valami széppel vagy kellemessel találom szembe magam, és nem vigyázok, érzékeim megzavarnak. Életbevágóan fontos, hogy ne hagyjuk őrizetlenül az öt érzék kapuit, és ne engedjük beszennyeződni a cselekedeteinket.

8. Amikor valaki csak úgy reagál, ahogy tudata készteti, soha nem marad el a válaszreakció. Ha megbántanak, azonnal megjelenik a kísértés, hogy visszavágj vagy bosszút állj. Őrizkedned kell az ilyen ösztönös válaszoktól.

Ha széllel szemben köpsz, csak magadnak ártasz. Ha széllel szemben söprögetsz, nem szabadulsz meg a portól, hanem magad piszkolod be. A balszerencse az útitársad, ha bosszúdnak szabad utat engedsz.

9. Nagyon helyesen cselekszel, ha távol tartod magadtól a kapzsiságot, és jótékonykodsz. De még jobb, ha gondosan vigyázol arra, hogy a Nemes Ösvényt kövesd.

Meg kell szabadulnod az önzéstől, és helyette arra gondolj, hogy másokon segíts. Ha mást boldoggá teszel, akkor ez ösztönzi őt, hogy ő ismét másokat tegyen boldoggá, és így a te jó cselekedeted boldogság forrása lesz.

Gyertyák ezrei lobbannak lángra egyetlen égő gyertyától anélkül, hogy az első gyertya élete megrövidülne. A boldogság soha nem csökken attól, ha többen osztoznak benne.

A Megvilágosodást keresőknek vigyázniuk kell minden lépésükre. Bármilyen magas célt is tűztek ki, azt lépésről lépésre kell megvalósítaniuk. Mindennapi életünkben kell megtennünk a lépéseket, amelyek a Megvilágosodás felé vezetnek.

10. A Megvilágosodáshoz vezető út elején húsz akadályt kell leküzdenünk:

1. Nehéz a szegény embernek nagylelkűnek lenni. 2. Nehéz megtalálnia a gőgösnek a Megvilágosodáshoz vezető utat. 3. Nehéz önfeláldozás árán keresni a Megvilágosodást. 4. Nehéz akkor megszületni, amikor Buddha ezen a világon tartózkodik. 5. Nehéz meghallani Buddha

tanítását. 6. Nehéz tisztán tartani a tudatot a test ösztöneivel szemben. 7. Nehéz ellenállni a szép és vonzó dolgok csábításának. 8. Nehéz egy erős embernek megállnia, hogy ne használja ki erőfölényét, amikor vágyai eléréséről van szó. 9. Nehéz nem megharagudni, ha megbántanak. 10. Nehéz ártatlannak maradni a hirtelen csábítással szemben. 11. Nehéz elhatározni, hogy széleskörű és elmélyült tanulmányokat folytass. 12. Nehéz nem lenézni egy kezdőt. 13. Nehéz alázatosnak maradni. 14. Nehéz jó barátokat szerezni. 15. Nehéz betartani azt a fegyelmet, amely a Megvilágosodáshoz vezet. 16. Nehéz az, hogy a külső feltételek és körülmények ne zavarjanak. 17. Nehéz másokat képességeik szerint tanítani. 18. Nehéz tudatunk békéjét megőrizni. 19. Nehéz megállni, hogy ne vitatkozz arról, mi a jó és mi a rossz. 20. Nehéz rátalálni egy jó módszerre és elsajátítani azt.

11. A jó és a rossz emberek természetükben különböznek egymástól. A rosszak a bűnös cselekedeteket nem tartják bűnösnek; ha erre figyelmeztetik őket, nem hagynak fel velük és nem szeretik, amikor ezt nekik szóvá teszik. A bölcsek érzékenyen reagálnak a jóra és a rosszra; amint cselekedeteikben felismerik a rosszat, azonnal abbahagyják, és mindenkinek hálásak, aki erre figyelmezteti őket.

A jók tehát gyökeresen különböznek a rosszaktól. A rosszak soha nem értékelik a kedvességet, a bölcsek viszont értékelik és hálásak érte. A bölcsek igyekeznek elismerésüket és hálájukat valamilyen kedvességgel kifejezni és viszonozni nemcsak jótevőjükkel, hanem bárki mással szemben is.

III. Régi példázatok tanulságai

1. Valamikor réges régen, az a különös szokás volt egy országban, hogy az idős embereket távoli és megközelíthetetlen hegyek között sorsukra hagyták.

Egy bizonyos államminiszternek nagyon nehezére esett a hagyomány betartása, amikor saját apja megöregedett. Titokban földalatti odút vájt neki, ahol elrejtette és gondozta.

Egy nap az ország királyának megjelent egy istenség és egy találós kérdést adott fel neki. Megfenyegette, ha nem tudja megfejteni, akkor

odavész a birodalma.

– Itt van két kígyó – szólt –. Mondd meg, melyik milyen nemű?

Sem a király, sem a palotából senki más nem tudta a helyes választ. Ezért a király óriási jutalmat ajánlott annak, aki a birodalomból meg tudja fejteni a feladványt.

A miniszter elment apja búvóhelyére, hogy megkérdezze őt. Az idős ember ezt mondta:

– A megoldás egyszerű. Tegyétek a két kígyót egy puha szőnyegre: amelyik megmozdul, az a hím; amelyik nyugton marad az a nőstény.

A miniszter a válasszal a királyhoz sietett, így sikeru¨lt megfejteni a találós kérdést.

Ezt követően az istenség további nehéz kérdéseket tett föl, melyeket a király és az udvarbeliek nem tudtak megválaszolni. A miniszter azonban, atyját megkérdezve, mindegyikre tudta a választ.

Íme néhány kérdés, valamint a helyes válaszok:

– Ki az, akit felébredettnek neveznek, miközben alszik, de alvónak, miközben ébren van?

– Az, aki a Megvilágosodás útján jár. Mert ő éber, amikor másokat nem érdekel a Megvilágosodás; és alvó marad azokhoz képest, akik már elnyerték a Megvilágosodást.

– Hogyan mérheted meg egy hatalmas elefánt súlyát?

– Tereld egy bárkába, majd jelöld meg, meddig meru¨l a vízbe. Ezután vidd ki az elefántot és töltsd meg kövekkel a bárkát, amíg lemeru¨l a vonalig. Utána mérd meg a köveket.

Mi a következő mondás jelentése: „Egy csésze víz több mint az óceán vize?” A válasz: „Egy pohár víznek, melyet tiszta és egyu¨ttérző szívvel adsz a szu¨leidnek vagy egy betegnek, múlhatatlan az érdeme, az óceán vize azonban véges.”

Az istenség ekkor egy éhező, csont-bőr ember alakjában kérdezte:

– Van a világon éhesebb, mint én?

A válasz:

– Az, aki önző és kapzsi, és nem hisz a Hármas Kincsben, Buddhában, a Dharmában és a Szanghában, és nem ad semmit a szu¨leinek és a tanítóinak, nemcsak éhesebb, hanem az éhes démonok közé zuhanva örökké szenvedni fog az éhségtől.

– Itt van egy csándána fából késznu¨lt deszka. Melyik vége volt közelebb a fa tövéhez?

– Úsztasd vízen a deszkát: az a vége volt közelebb a gyökérhez, amely kicsit mélyebbre merül!

– Két tökéletesen egyforma ló közül hogyan állapítod meg, melyik a kanca és melyik a csikó?

– Vess eléjük szénát: az anyakanca csikója felé tolja az eleséget.

Az istenség és a király is elégedett volt a nehéz kérdésekre adott válaszokkal. A király hálálkodott, amikor megtudta, hogy a válaszok a miniszter idős apjától származtak, akit elrejtett az odúban, és eltörölte a törvényt, melynek értelmében az időseket sorsukra kell hagyni a hegyekben. Elrendelte, hogy ezentúl tisztelettel kell bánni velük.

2. Egyszer az indiai Vidéha királynéja olyan fehér elefántról álmodott, melynek hat agyara volt. Olyan mohóság vett erőt rajta, hogy könyörögve kérte a királyt: szerezze meg neki. Habár a feladat megvalósíthatatlannak látszott, a király, aki imádta a királynét, busás jutalmat ajánlott annak a vadásznak, aki ilyen elefántot talál.

Történt, hogy épp egy ilyen hatagyarú elefánt meditált a Himalája-hegységben, hogy elérje a Megvilágosodást. Valaha az elefánt megmentette egy vadász életét, aki a hegyek között veszélybe került, így biztonságban térhetett vissza övéihez. Azonban most a kitűzött jutalomtól elvakult vadász, teljesen megfeledkezve az elefánt segítségéről, visszatért a hegyekbe, hogy megölje.

A vadász tudta, hogy az elefánt a Megvilágosodás eléréséért meditál. Ezért buddhista szerzetesnek öltözött, majd elterelve a figyelmét mérgezett nyíllal lelőtte.

Az elefánt tudta, hogy közeleg a vég, és azt is, hogy a vadászt legyőzte a kitűzött jutalom megszerzésének világi vágya. Együttérzéstől vezérelve, a lábaival védte a többi elefánt bosszújától. Majd megkérdezte a vadásztól, miért követett el ilyen bűnös tettet. A vadász mesélt neki a jutalomról és bevallotta: a hat agyarát akarja. Az elefánt azonnal cselekedett. Egy fa törzséhez ütve szabadult meg tőlük, és a következő szavakkal adta át a vadásznak:

– Ezzel az ajándékkal befejeztem a Megvilágosodásért tett erőfeszítéseimet, és a Tiszta Országban fogok éjjészületni. Amikor Buddha leszek, segíteni fogok neked, hogy megszabadulj a kapzsiság, harag és tudatlanság három mérgezett nyilától.

3. A Himalája lábánál található bambusz-cserjésben élt egyszer egy papagáj, – sok más állat és madár társaságában.

Egy napon heves szél támadt, mely az elszáradt nádszálakat egymáshoz dörzsölve az egész bozótot lángra lobbantotta. A madarakat és a többi állatot rému¨let töltötte el. A papagáj, – átérezve rému¨letu¨ket és a szenvedésu¨ket –, meg akarta hálálni a többieknek, hogy befogadták maguk közé, menedéket adtak számára. Mindent megpróbált, hogy megmentse őket. Egy közeli tóba meru¨lt alá, majd a tűz fölé repu¨lt, ott lerázta magáról a vízcseppeket, hogy eloltsa a tu¨zet. A részvéttől és a hálától eltelve szorgoskodott szu¨net nélku¨l.

Egy istenég tudomására jutott ez a jószívű és önfeláldozó cselekedet. Az Égből alászállva így szólt a papagájhoz:

– Nagyszerű, amit teszel, de hogy reméled ezzel a néhány vízcseppel eloltani ezt a nagy tűzet?

A papagáj így válaszolt:

– Nincs olyan, amit hálával és önfeláldozással meg ne lehetne valósítani. Újra és újra fogok próbálkozni ,– a következő életemben is.

A hatalmas istenséget annyira meghatották a papagáj szavai, hogy közösen eloltották a tu¨zet.

4. Élt valamikor a Himalájában egy kétfejű madár.

Történt, hogy az egyik fej azt vette észre, hogy a másik valamilyen édes gyu¨mölcsből csipeget. Féltékeny lett és azt gondolta magában: „Én mérges gyu¨mölcsöt fogok enni.” Így is tett, és az egész madár elpusztult.

5. Egyszer egy kígyó farka és feje azon vitatkozott, melyiku¨k menjen elöl. A farok így szólt a fejhez:

– Mindig te vezetsz; ez nem igazságos. Engedned kellene, hogy néha én vezesselek.

Mire a fej:

– Természetu¨nk törvénye szerint nekem kell vezetnem téged. Nem cserélhetek helyet veled.

De a veszekedés tovább folytatódott, egy szép napon pedig a farok egy fához kötötte magát. Ezzel sikeru¨lt megakadályoznia, hogy a fej továbbhaladjon.

Mikor a fej belefáradt a ku¨zdelembe, a farok elindult a maga útján, ami azt eredményezte, hogy a kígyó egy lángoló gödörbe esett és elpusztult.

A természet világában mindig van egy helyes sorrend, és mindennek megvan a maga szerepe. Ha ezt a rendet fölborítják, nem működik tovább, és az egész összeomlik.

6. Élt hajdanán egy hirtelen haragú ember. Egyszer két férfi haladt el a háza előtt és róla beszélgettek. Egyikük így szólt a másikhoz:

– Jó ember, de nagyon türelmetlen. Heves természetű és könnyen haragra gerjed.

Az ember meghallotta a megjegyzést, kirohant a házból és megtámadta a két férfit. Ütötte, rugdosta és megsebesítette őket.

Ha egy bölcs embernek hívják fel a figyelmét a tévedéseire, el fog gondolkodni rajtuk és változtat a viselkedésén. Az oktalan ember azonban nemcsak figyelmen kívül hagyja a jótanácsot, hanem újra és újra ugyanabba a hibába esik.

7. Élt egykor egy gazdag, de oktalan ember. Amikor meglátta a másiknak a szép, háromemeletes házát, megirigyelte és elhatározta, hogy hasonlót építtet, mert ugyanolyan gazdagnak hitte magát. Ácsot hívatott, majd megparancsolta neki, hogy építsen neki egy olyat. Az ácsmester beleegyezett, rögtön hozzáfogott az alapozáshoz, építeni kezdte az első és második, majd végül a harmadik emeletet. A gazdag férfi dühösen rákiabált:

– Nem akarok alapot vagy első és második szintet!

Csak a harmadikat akarom. Gyorsan építsd meg!

Az oktalan ember előbb az eredményekre gondol.

Türelmetlenségében nem látja be, hogy a cél csak erőfeszítésekkel érhető el. Jó dolgot nem lehet megfelelő erőfeszítés nélkül elérni, mint ahogyan harmadik emelet sincs alap, valamint első és második emelet nélkül.

8. Egyszer egy oktalan ember mézet főzött. Váratlanul megjelent a barátja, akit meg akart kínálni belőle. A méz azonban túl forró volt. Emberünk, anélkül, hogy levette volna a tűzről, elkezdte legyezni, hogy lehűtse. Ugyanígy nem lehet szert tenni a nyugodt bölcsesség hűs mézére anélkül, hogy levennénk a földi vágyak tűzhelyéről.

9. Volt egyszer két démon. Naphosszat egy doboz, egy sétapálca és egy pár cipő miatt vitatkoztak. Arra járt egy ember, aki megkérdezte, hogy miért civakodnak ezek miatt.

„Miféle varézsereju¨k van ezeknek, hogy ennyit vitatkoztok érte?” – fűzte hozzá.

A démonok elmagyarázták neki, hogy a dobozból bármit megszerezhetnek, amire csak vágynak – élelmet, ruhát vagy kincseket; a sétapálcával minden ellenségu¨ket legyőzhetik; a pár cipővel pedig a levegőben járhatnak.

Ennek hallatán, az ember ezt mondta nekik: „Minek veszekedtek? Ha pár percre elmentek, kitalálom nektek, hogyan lehet igazságosan szétosztani a holmikat.” Így aztán a két démon magára hagyta az emberu¨nket, aki habozás nélku¨l felhúzta a lábára a cipőt, megragadta a dobozt és a sétapálcát, majd eltűnt a levegőben.

A démonok azokat az embereket jelentik, akik nem a buddhista utat választják. A doboz az egyu¨ttérzésből származó adományokat jelenti; az emberek nem is sejtik, mennyi érték szu¨letik az önzetlen szeretetből. A sétapálca az elme összpontosításának gyakorlatát jelenti. Elkeru¨li az emberek figyelmét, hogy az elme tudatos összpontosításának gyakorlásával legyőzhető minden földi vágy. A pár cipő nem más, mint a tiszta gondolat és életvitel, amely az embert minden vágy és vita fölé helyezi.

Ha a fenti bölcsességeknek nem vagyunk tudatában, továbbra is vég nélku¨l veszekszu¨nk és vitatkozunk, kié legyen a doboz, a sétapálca, vagy a pár cipő.

10. Volt egyszer egy magányos utazó. Estefelé egy elhagyatott házhoz ért. Úgy döntött, ott tölti az éjszakát.

Éjfél köru¨l egy holttestet cipelő démon jött és terhét a padlóra dobta. Kis idő múlva megjelent egy másik, és magának követelte a hullát. Ezen csúnyán összevesztek.

Ekkor az első azt mondta, ne vitatkozzanak tovább, hanem forduljanak bíróhoz, aki majd eldönti, kié legyen a halott. A másik beleegyezett, a sarokban meglátta a rému¨lt férfit, és őt kérte meg, tegyen igazságot. Emberu¨nk rému¨letében ezt gondolta magában: „Bárhogy is döntök, haragra gerjesztem a vesztest, aki megöl bosszújában.”

Ennek ellenére úgy határozott, hogy őszintén elmondja, amit tapasztalt.

Mint az várható volt, a második démon olyan haragra gerjedt, hogy megragadta majd kitépte az ember egyik karját, amit az első démon a holttest egyik karjával pótolt.

A dühös démon erre kitépte a másik karját, mire az első azonnal a hulla másik karjával pótolta. És ez így ment tovább: a karok után következtek a lábak, a fej és a test.

Ezután a démonok felfalták a padlón szanaszét heverő testrészeket, majd elégedetten távoztak.

A szerencsétlen ember, aki az elhagyatott házban menedéket keresett, borzasztóan elkeseredett. Az ördögök eledelélül szolgáló testrészeit a szüleitől örökölte, most pedig egy hulla teste lett az övé. Ki volt ő valójában?

Akárhogy is gondolkodott a dolgokon, képtelen volt rájönni. Őrülten botorkált ki a házból. Egy templomhoz érve, bement és elmesélte a szerzeteseknek, amit átélt. Az emberek ebből megértették az „én-nélküliség” jelentését.

11. Történt, hogy egy szép és elegáns hölgy látogatóba ment. A házigazda megkérdezte, ki ő. Azt a választ kapta: a gazdagság istennője. A férfi nagyon megörült neki és kedvesen fogadta.

Kevéssel ezután egy csúnya kinézetű és szegényes öltözetű asszony kopogtatott be ugyanabba a házba. A háziúr kérdésére azt válaszolta, ő a szegénység istennője. A férfi megijedt és megpróbálta elzavarni a háztól, de az asszony kitartó volt.

– A gazdagság istennője az édesnővérem.

Egyezségünknek megfelelően soha nem hagyjuk el egymást. Ha elzavarsz, ő is velem tart.

Valóban, amint a csúf asszony elment, a másik is eltűnt.

A születés együtt jár a halállal. A szerencse együtt jár a bajjal. A rossz dolgok követik a jókat. Az embereknek ezt látniuk kell. Az oktalan emberek félnek a bajtól és a szerencsét kergetik, de aki a Megvilágosodást keresi, annak mindkettőn felül kell emelkednie és meg kell szabadulnia a világi kötődésektől.

12. Volt egyszer egy szegény festő, aki elhagyta otthonát és feleségét, hogy szerencsét próbáljon. Háromévi kemény munkával háromszáz aranyat sikerült megtakarítania.

Ekkor úgy döntött, hazatér. Útközben egy hatalmas templomhoz érkezett, ahol éppen nagy áldozati szertartás folyt. Ettől lenyűgözve ezt gondolta magában: „Mostanáig csak a jelenre gondoltam. Jövendő boldogságom soha eszembe sem jutott. Jószerencsémnek tudható be, hogy erre a helyre érkeztem. Ki kell használnom az alkalmat, hogy elu¨ltessem az erény magvait.” Ilyen gondolatoktól vezérelve, hálával eltelve a templomnak adományozta összes megtakarított pénzét, és egyetlen fillér nélku¨l tért haza.

Otthon a felesége felrótta neki, hogy útjáról pénz nélku¨l érkezett meg és nem lesz miből megélniu¨k. Szegény művész azt válaszolta, hogy keresett ugyan némi pénzt, de olyan helyre rejtette, ahol az biztonságban lesz. Az asszony addig unszolta, hová rejtette, míg be nem vallotta, egy templom szerzeteseinek adományozta.

A felbőszu¨lt feleség szidalmakkal árasztotta el urát, végu¨l pedig a helyi bíró elé vitte az u¨gyet. Mikor a bíró megkérdezte a művészt, mit tud felhozni mentségu¨l, a festő azt mondta, hogy nem meggondolatlanul cselekedett, ugyanis a pénzt hosszú és fáradságos munkával kereste meg, amit a jövendő jószerencse megalapozására akart fehasználni. Amikor a templomhoz ért, úgy gondolta: ez az a föld, melybe aranyát a jó sors magvaiként kell elu¨ltetnie.

Ezután még hozzátette:

– Mikor a szerzeteseknek adományoztam az aranyat, úgy éreztem, hogy tudatomból száműzöm a mohóságot és a kapzsiságot. Rádöbbentem, hogy az igazi gazdagság nem az arany, hanem a tiszta tudat.

A bíró megdicsérte a festőt helyes gondolkodásáért. A jelenlévők is egyetértettek és ezek után ku¨lönböző módon siettek a házaspár segítségére. A művészt és feleségét ezentúl állandó jólét övezte.

13. Egy temető mellett lakó férfi éjjel az egyik sírból hangot hallott, mely őt szólította. Emberu¨nk túl gyáva volt, hogy egyedu¨l nézzen utána a dolgoknak. Másnap elmesélte az esetet az egyik bátor barátjának, akinek az az ötlete támadt, hogy az éj beállta után elindul és megkeresi, honnan jön a hang.

Miközben a gyáva reszketett félelmében, a barátja kiment a temetőbe, és valóban, az egyik sírból megszólalt ugyanaz a hang. A férfi megkérdezte, ki ő és mit akar. A mélyből jövő hang így felelt:

– Rejtett kincs vagyok. Elhatároztam, hogy odaadom magam valakinek. Múlt éjszaka olyan embert szólítottam meg, aki túl gyáva volt ahhoz, hogy értem jöjjön. Te megérdemelsz, a kincs a tied lesz. Holnap reggel meglátogatlak hét társammal.

A gyáva ember barátja erre így szólt:

– Várni foglak, de mondd meg, kérlek, mivel kínáljalak.

A hang így válaszolt:

– Szerzetesi ruhában érkezünk. Készíts elő nekünk egy szobát, legyen ott víz is. Te magad tisztálkodj meg, és takarítsd ki a helyiséget. A szobában legyenek székek és nyolc szilke főtt rizs a számunkra. Ebéd után vezess bennünket egyenként egy zárható szobába, ahol arannyal teli szilkévé változunk át.

Másnap reggel a férfi megmosakodott és kitakarította a szobát, ahogy a hang kérte, majd várta, hogy megérkezzen a nyolc szerzetes, akik a megbeszélt időben meg is jelentek. A házigazda udvariasan fogadta őket.

Miután végeztek az étkezéssel, egyenként vezette be a szerzeteseket a zárt helyiségbe, ahol mindegyik arannyal teli szilkévé változott.

Volt a faluban egy mohó ember, akit a történtek hallatán kínzó vágy kerített hatalmába, hogy nyolc szilkényi aranyat szerezzen. Nyolc szerzetest hívott meg a házába. Az étkezést követően egy zárt helyiségbe vezette őket, ők azonban ahelyett, hogy aranyszilkévé változtak volna, felháborodtak, feljelentették a kapzsi embert, akit aztán letartóztattak.

Ami a gyáva férfit illeti, mikor megtudta, hogy a sírbéli hang gazdaggá tette bátor barátját, elment hozzá, és mohón magának követelte az aranyat arra hivatkozva, hogy a hang először őt szólította meg. Mikor megpróbálta elvinni a szilkéket, egy csomó kígyót talált bennük, melyek fenyegetően nyújtogatták feléje a fejüket.

Meghallva a történteket, a király úgy rendelkezett, hogy a szilkék a bátor embert illetik, majd megjegyezte:

– A világon minden így történik. Az oktalan embereket csak a jó eredmények érdeklik, de ahhoz már nincs merszük, hogy utána is járjanak; ezért sosem sikerül nekik semmi. Sem hitük, sem bátorságuk nincs ahhoz, hogy szembenézzenek az elméjükben folyó viaskodással, pedig csak úgy érhetik el az igazi békét és harmóniát.

Második fejezet
A GYAKORLATBAN KÖVETENDŐ ÚT

I. Az igazság keresése

1. Az igazság keresése közben néhány olyan kérdés is felvetődik, amely nem lényeges. Miből van a világegyetem? Örökkévaló-e? Vajon véges, vagy végtelen-e? Hogyan jött létre az emberi társadalom?

Milyen az ideális emberi társadalom? Ha valaki addig nem foglalkozna a Megvilágosodással, amíg ezekre a kérdésekre meg nem találja a választ, akkor haláláig sem jutna el a Megvilágosodáshoz.

Tételezzük fel, hogy valakibe mérgezett nyílvessző fúródik; szülei és barátai sebészhez fordulnak, hogy húzza ki a nyilat és lássa el a sebet.

A sebesült tiltakozik, mert a sebészi beavatkozás előtt tudni akarja: vajon férfi vagy nő a tettes, nemesi vagy paraszti származású-e, miből készült az íj, nagy volt-e vagy kicsi, fából vagy bambuszból volt-e, a húrja szálból vagy bélből volt-e, a nyilat rotáng pálmából vagy közönséges nádból faragták-e, milyen tollat használtak.

Vajon mi történik, ha előbb ezekre a kérdésekre akar választ?

Mielőtt minden információt megtudna, a méreg biztosan felszívódik, ami a férfi halálát okozhatja. Az első dolog a nyílvesszőt kihúzni és megakadályozni, hogy a méreg bekerüljön a szervezetbe.

Mikor a világot a szenvedély tüze fenyegeti, nem nagyon számít, hogy milyen a világegyetem szerkezete, azzal sem érdemes foglalkozni, milyennek kellene lennie az ideális emberi társadalomnak.

Azzal a kérdéssel, hogy az univerzum véges vagy végtelen-e, várni lehet addig, míg ki nem tudjuk oltani a születés, az öregség, a betegség és a halál tüzeit. Amíg van nyomorúság, bánat, szenvedés és gyötrődés, addig előbb ezekkel a problémákkal kellene foglalkozni, és keresni megoldásukat.

Buddha azt tanítja, hogy meg tudjuk különböztetni a fontosat a lényegtelentől. Ez azt jelenti, hogy az embereknek azt kell megtanulniuk, ami lényeges és nem kell foglalkozniuk a lényegtelennel, arra készülhetnek, amiben meg kell világosodniuk.

Tehát, előbb a fontossági sorrendet kell felállítani.

Kiválasztani azt a problémát, melynek a megoldása a legfontosabb; csak ez után jöhet a többi. Ehhez legelőször is a tudattal kell foglalkozni, meg kell tanulni a tudat ellenőrzését.

2. Vegyük annak az embernek az esetét, aki kimegy az erdőre, hogy egy bizonyos fa ehető belével térjen haza.

Ehelyett azonban megelégszik azzal, hogy egy halom ágat és levelet cipeljen otthonába, miközben azt gondolja: megszereztem, amit akartam. Ugye milyen buta dolog, ha megelégszik a fa kérgével és ágaival a bele helyett, amiért valójában ment? Azonban a legtöbb ember így cselekszik.

Van, aki azt az ösvényt keresi, melyen haladva megszabadul a születéstől, öregségtől, betegségtől és haláltól, illetve a keserűségtől, szomorúságtól, szenvedéstől és kínlódástól. Aztán amikor már sikerül ezen az úton néhány lépést megtennie, egyszer csak önhitt, felfuvalkodott és önkényeskedő lesz. Olyan, mint az ehető fabelet kereső ember, aki beéri egy halom ággal és levéllel.

Van, aki elégedett azzal a haladással, melyet csekély igyekezet árán ért el, majd lazít, és beképzelt és dölyfös lesz: ő is csak egy rakás faágat visz haza, nem pedig a fabelet, amelyet keresett.

Van, aki miután azt tapasztalja, hogy tudata nyugodtabb, gondolatai tisztábbak, szintén csökkenti erőfeszítését, majd eluralkodik rajta a büszkeség és a gőg.

Ő is beéri a fa kérgével, pedig a fa beléért indult.

Van aztán, aki attól önhitt és gőgös, hogy azt hiszi, ő már bizonyos megfontoltsággal rendelkezik, de valójában ő is csupán egy halom faforgácsot cipel. Ezek mind hamar megelégszenek csekély igyekezetükkel, és önhittek, gőgösek lesznek, igyekezetük alább hagy és könnyen közömbössé válnak. Nekik szükségképpen ismét a szenvedés jut.

Azoknak, akik a Megvilágosodás igazi útját keresik, semmilyen megbecsülést, tiszteletet vagy odaadást nem szabad várniuk. Továbbá, ne számítsanak arra, hogy kis erőfeszítéssel bármennyit is előrejuthatnak a nyugalom, tudás vagy megfontoltság terén.

Mindenekelőtt, világosan meg kell értenünk ennek az élettel és halállal járó világnak az alapvető természetét.

3. A világnak nincs saját anyaga. Nem más, mint számtalan ok és feltétel egybeesése, melyek csakis és kizárólag a tudatból erednek, azt pedig a

tudatlanság, tévképzetek, vágyak és kötődések mozgatják. Nem kévüléll. valami, amiről az elme téves fogalmakat alkot, hanem egyáltalán nincs anyaga. A tudatban lejátszódó folyamatok eredményeképpen jött létre, és saját tévképeinek a kivetítődése. A tudat vágyaiból, valamint azokból a szenvedéseiből, harcaiból fakad és építkezik, melyeket saját mohóságának, haragjának és tudatlanságának a fájdalma okoz. Az ilyen tudattal kell felvennünk a harcot azoknak, akik a Megvilágosodást keresik, hogy céljukat elérjék.

4. „Ó, én tudatom! Miért foglalkozol szüntelenül az élet változó körülményeivel? Miért zavarsz meg ennyire és nyugtalanítasz? Miért késztetsz, hogy újabb és újabb javakat szerezzek? Ahhoz az ekéhez hasonlítasz, mely darabokra hull, még mielőtt szántani kezdene; olyan vagy, mint a széteső kormánykerék az élet és halál óceánján.

Mire való az a sok éjjészületés, ha ezt az életet sem éled helyesen?”

„Ó, én tudatom! Volt, amikor királynak születtem miattad, máskor pedig betevő falatjáért kolduló páriának.

Néha az istenek égi honába születek, hogy jólétben és önfeledten éljek, majd pedig a pokol lángjai közé vetsz.”

„Ó, én őrült, őrült elmém! Így vezettél engem mindenféle utakon, én pedig vakon követtelek. Most azonban, hogy meghallottam Buddha tanítását, ne zavarj többé, és ne okozz nekem további szenvedéseket, hanem keressük együtt a Megvilágosodást, – alázattal és türelemmel!”

„Ó, én elmém! Bárcsak megérthetnéd, hogy minden anyagnélküli és múlékony; bárcsak felfoghatnád, hogy ne ragaszkodj a dolgokhoz és ne kívánd azokat, hogy ne légy mohó, haragos és tudatlan! Akkor nyugodtan folytathatnánk utunkat. Majd miután a bölcsesség kardjával elvágtuk a vágyak gyökereit, és már nem zavarnak bennünket a változó körülmények, mint az előny vagy hátrány, a jó vagy a rossz, a nyereség vagy a veszteség, a dicséret vagy az igazságtalanság, – akkor békésen megférünk majd egymással.”

„Kedves elmém! Te voltál, aki elsőként felébresztetted bennünk a hitet, Te buzdítottál a Megvilágosodás keresésére! Akkor hát miért engeded, hogy a mohóság, a kényelmesség és más kellemes érzetek ilyen könnyen rabul ejtsenek?”

„Ó, én elmém! Miért csapongsz céltalanul? Keljünk át az illúziók vad tengerén! Eddig óhajod szerint cselekedtem, mostantól azonban az én

akaratomat kell követned, és közösen követjük Buddha tanítását.”

„Kedves elmém! Ezek a hegyek, folyók és tengerek változnak és fájdalmat keltenek. Hol keressük a nyugalmat ebben a csalóka világban? Kövessük Buddha tanítását, és keljünk át a Megvilágosodás partjára!”

5. Ezért, akik valóban keresik a Megvilágosodáshoz vezető utat, előbb megzabolázzák elméjüket, majd határozottan folytatják tovább útjukat. Mégha szidalmazás vagy lenézés is jut nekik osztályrészül, akkor is rendéthetetlenül haladnak előre. Nem jönnek dühbe, ha ökölcsapások érik, vagy kővel dobálják meg, vagy karddal sebzik meg őket.

A tudatot az sem zökkentheti ki a nyugalmából, ha az ellenség fejüket veszi. Nem követik Buddha tanítását, akik engedik, hogy tudatuk elboruljon mindattól, amit elszenvednek. Határozottnak kell mutatkozniuk, bármi történjék velük, – nem veszítve el önuralmukat, rendéthetetlenségüket, együttérzést és jóindulatot sugárzó gondolataikat. Jöjjön bár sérelem vagy szerencsétlenség, aki a Megvilágosodást keresi, annak a tudata eltökélt és nyugodt kell maradjon, és töltekeznie kell Buddha tanításával.

A Megvilágosodás eléréséhez a lehetetlent is meg kell próbálni, és el kell viselni az elviselhetetlent is, mindent odaadni, – az utolsó fillérig. Ha azt mondják, hogy a Megvilágosodás eléréséhez naponta csak egy rizsszemet ehetünk, akkor csak ennyi legyen a táplálékunk. Ha tűzön át vezet az út a Megvilágosodáshoz, akkor keresztülmegyünk rajta.

De mindezt nem szabad számításból tennünk, hanem csak azért, mert ez így bölcs és helyes. Szeretettől vezérelve kell tenni, ahogyan anya gondoskodik beteg gyermekéről, nem kímélve erejét és nem nézve saját kényelmét.

6. Volt egyszer egy király, aki szerette népét és országát, bölcsen és jóságosan uralkodott, aminek eredményeképpen országában jólét és béke volt. Mindig kereste a bölcsességet és a Megvilágosodást, sőt még meg is jutalmazta azt, akitől értékes tanácsokat kaphatott.

Igyekezete és bölcsessége végül az istenek figyelmét is felkeltette, akik elhatározták, hogy próbának vetik alá.

Egy démonnak álcázott isten jelent meg a királyi palota előtt, azt kérve, bocsássák a király elé, mert szent tanítást hozott számára.

A király örült, hogy meghallgathatja a tanítást, tisztelettel fogadta és várta az utasításait. A démon szörnyalakot öltött, és élelmet követelt, mondván, addig nem taníthat, míg el nem fogyasztja kedvenc ételét. Ételek széles választékát kínálták a démonnak, aki viszont ragaszkodott hozzá, hogy emberi húst és vért kapjon. A trónörökös, majd a királyné is felajánlották magukat, azonban a szörny miután mindkettőt felfalta, még mindig nem lakott jól: a királyt követelte.

A király beleegyezését adta, de arra kérte a démont, szeretné hallani a tanítást, mielőtt testétől megválna.

Az istenség a következő bölcsességet mondta:

– A nyomorúság és a félelem kéjvágyból fakadnak.

Akik el tudják fojtani a kéjvágyat, megszabadulnak a kíntól és a rettegéstől.

Ekkor az istenség hirtelen felöltötte igazi alakját, és a trónörökös és a királyné is sértetlenül visszakerültek.

7. Élt egyszer egy ember, aki a Himalája bércei között kereste az Igaz Ösvényt. Nem érdekelték a föld összes kincsei, de még az égiek nyújtotta élvezetek sem. Egyedül azt a tant kereste, mely megszabadíthatná az elme minden tévképétől.

Az isteneket meghatotta a férfi becsületessége és őszintesége. Elhatározták, hogy próbára teszik. Egyikük démonnak álcázva megjelent a Himalájában. Ezt dúdolta:

– Minden változik, minden megjelenik és eltűnik.

Az útkereső meghallotta a dalt, mely nagyon megtetszett neki. Annyira boldog volt, mintha szomjának oltására egy hűs forrásra bukkant volna, vagy mint amikor egy rabszolgát váratlanul szabadon engednek. Ezt mondta magában: „Végre megtaláltam az igaz tant, melyet oly rég keresek!” A hangot követve végül a félelmetes démonba botlott. Óvatlanul közelebb ment hozzá, és megkérdezte:

– Te dúdoltad azt a szent éneket, melyet az imént hallottam? Ha igen, kérlek folytasd!

Mire a démon:

– Igen, az én dalomat hallottad, de nem énekelhetem tovább, míg nem ettem valamit, éhen pusztulok!

A férfi őszintén tovább kérlelte, hogy énekeljen még:

– Számomra szent jelentéssel bír ez a dal, már régóta keresem. Csak egy részt hallottam belőle, kérlek, folytasd!

Erre a démon így felelt:

– Éhen halok, de ha megízlelhetném egy ember meleg húsát és vérét, eléneklem a dal végét.

Az ember, aki alig várta, hogy meghallhassa a tanítást, megígérte a démonnak, hogy felfalhatja a testét, mihelyt elénekli a dalt. Ekkor a démon elénekelte az egész dalt:

Minden változik,
Minden megjelenik, majd nyoma vész,
Teljes a nyugalom akkor,
Amikor túllépsz az életen s az elmúláson is.

Miután meghallgatta, a férfi a környező sziklákba és fákba vésve a szent szöveget, felmászott az egyik fára, és a démon lábai elé vetette magát. A démon azonban eltűnt, és egy ragyogó istenség felfogta férfit, aki sértetlen maradt.

8. Élt egyszer az Igaz Útnak egy őszinte keresője, Szádapráruditának hívták. A haszon és a dicsőség minden csábításának ellenállva kereste az utat, élete kockáztatásával. Egy napon égi hang szólt hozzá:

– Szádapráruditá! Tarts egyenesen keletnek. Ne törődj se forrósággal, se hideggel, ne figyelj oda a világ dicséretére vagy szidalmazására, ne törődj azzal, hogy mi a jó és mi rossz, te csak tarts keletnek. Ott a messzi keleten megtalálod az igaz tanítót, és elnyered a Megvilágosodást.

Szádapráruditá örömmel fogadta a határozott útbaigazítást, és azonnal útnak indult kelet felé. Néha ott tért nyugovóra, ahol az éjszaka érte: kietlen mezőn vagy vad hegyek között.

Idegenként a ku¨lhoni országokban sok megaláztatásban volt része; megtörtént, hogy rabszolgának adta el magát, csakhogy élelemhez jusson. De végu¨l megtalálta az igazi tanítót, akitől az útmutatást várta.

Van egy közismert mondás: „Ami jó, az drága.”

Szádapráruditá ezt igaznak találta saját esetében, ugyanis az út keresése közben számtalan nehézséget kellett leku¨zdenie. Nem volt pénze, hogy virágot és tömjént vásároljon, amit tanítójának ajándékozhatna. Munkát keresett, azonban senki sem akadt, aki alkalmazta volna.

Úgy tűnt, mintha egy gonosz szellem szegődött volna nyomába, bármerre járt. A Megvilágosodáshoz vezető út megpróbáltatásokkal van

tele, és az ember életébe is kerülhet, míg célba ér.

Ott állt végre Szádapráruditá a tanítója előtt, amikor újabb nehézségekbe ütközött. Nem volt papírja, amire jegyzetelhetett volna, de az íráshoz hiányzott még az ecset és a tinta is. Ekkor, tőrrel szúrva át csuklóját, saját vérével jegyzetelt. Így szerezte meg a drága Igazságot.

9. Volt egyszer egy Szudhána nevű ifjú, aki szintén el akarta nyerni a Megvilágosodást, és őszintén kereste a hozzá vezető utat. Egy halásztól megtanulta a tenger titkait, egy orvostól a betegek iránti együttérzést, egy gazdag embertől azt, hogyan lehet filléres takarékoskodással vagyont szerezni. Arra a következtetésre jutott, hogy a Megvilágosodáshoz vezető úton a legcsekélyebb tudást is meg kell őrizni.

Egy meditáló szerzetestől azt sajátította el, hogy a tiszta és békés tudatnak csodás hatása van mások tudatának a megtisztítására és megnyugtatására. Találkozott egy rendkívüli asszonnyal, akinek jóindulata meghatotta, tőle megtanulta, hogy a nagylelkűség a bölcsesség gyümölcse.

Máskor egy öreg vándorral találkozott, aki elmondta, hogy ahhoz, hogy rátaláljon az igaz útra, meg kell másznia egy kardhegyet, hogy aztán tüzes völgykatlanon vágjon keresztül. Szudhána így saját tapasztalatából tudta meg, hogy igaz tanításra lehet szert tenni mindenből, amit látunk vagy hallunk.

Türelmet egy szegény, nyomorék asszonytól tanult, az utcán játszadozó gyermeket nézve pedig meglátta a boldogság legegyszerűbb formáját. Néhány kedves és szerény embertől, akik soha nem gondoltak mindazon javak megszerzésére, melyeket mások akartak, annak titkát tanulta meg, hogyan lehet békében élni az egész világgal.

Harmóniát tanult, miközben a tömjénfüst karikáit szemlélte, és hálaadást a virágrendezésből. Egy erdőn keresztül folytatta útját, és egy nemes fa alatt pihent meg, amikor aprócska hajtást vett észre a közelében fekvő korhadt fa törzsén, ami az élet mulandóságára tanította.

Nappal a napsütés, éjjel pedig a hunyorgó csillagok tartották szellemét mindig frissen. Ekképpen vette hasznát Szudhána a hosszú utazása közben tapasztaltaknak.

Valóban, akik a Megvilágosodást keresik, tekintsék elméjüket egy kastélynak, amely feldíszítésre vár. Szélesre kell tárniuk a tudat kapuit Buddha számára, majd tisztelettel és alázattal meghívniuk Őt a legbelső szobába, ahol várják Őt a hit tömjénillatával, a hála és öröm virágaival.

II. A gyakorlat útja

1. Akik a Megvilágosodást keresik, azoknak a gyakorlat három módját kell megérteniük és követniük: először is, a helyes magatartás szabályait; másodszor a tudat összpontosítását; harmadszor a bölcsességet.

Mik a helyes magatartás szabályai? Mindenkinek, – az egyszerű embernek vagy az igaz utat keresőnek –, be kell tartania a helyes magatartás szabályait. Ellenőriznie kell a tudatot és a testet, és őrködnie kell az öt érzék kapujánál. Tartózkodnia kell a legkisebb hiba elkövetésétől, és minden pillanatban törekednie kell a helyes cselekedetekre.

Mit jelent a tudat összpontosítása? Azt, hogy gyorsan meg kell szabadulni a mohó és gonosz vágyaktól rögtön, amint azok megjelennek, megőrizve a tudat tisztaságát és nyugalmát.

Mi a bölcsesség? Az a képesség, hogy tökéletesen megértsük és türelmesen elfogadjuk a Nemes Négyes Igazságot, legyünk tudatában a szenvedés tényének és mibenlétének, ismerjük fel a szenvedés forrását, tudjuk azt, hogyan szüntethető meg a szenvedés, és ismerjük a Nemes Ösvényt, mely a szenvedés végéhez vezet.

Akik őszintén követik a gyakorlat e három módszerét, méltán nevezhetők Buddha tanítványainak.

Tegyük fel, hogy egy szamár, melynek nincs a teheneké hez hasonló szép külseje, hangja vagy szarvai, egy csordát követve így kiált fel:

– Nézzétek, én is tehén vagyok!

Lenne, aki elhinné? Ez épp olyan ostoba dolog, mint amikor valaki azzal dicsekszik, hogy a Nemes Ösvényt keresi, vagy hogy Buddha tanítványa, anélkül, hogy a gyakorlat három útját követné.

Mielőtt a gazda ősszel betakarítaná a termést, előbb fel kell szántania a földet, elvetnie a magokat, öntöznie a vetést és irtania a tavasszal megjelenő gyomokat.

Hasonlóan kell követnie a Megvilágosodást keresőnek a három gyakorlási módot. A gazda nem gondolhatja, hogy ha ma megpillantja a rügyeket, holnap már a növényeket látja, holnapután pedig betakarítja a termést. Így aki a Megvilágosodást keresi, nem várhatja ma az összes földi vágy elfojtását, a kötődések és a rossz vágyak eltávolítását holnap, a Megvilágosodás elnyerését pedig holnapután.

Ahogyan vetés után a gazda türelmesen gondozza a növényeket, óvja őket a szeszélyes időjárástól, miközben megnőnek és gyümölcsöt érlelnek,

a Megvilágosodás keresőjének is türelmesen és állhatatosan kell művelnie a Megvilágosodás talaját azáltal, hogy követi a gyakorlat három módját.

2. Nehéz előrejutni a Megvilágosodás útján, míg az ember a jóléthez és a kényelemhez ragaszkodik, tudatát pedig az érzékek keltette vágyak zavarják. Hatalmas különbség van az életörömök és az Igaz Ösvény nyújtotta öröm között.

Mint azt már említettük, minden dolog forrása a tudat.

Ha a tudat örömét leli a világ dolgaiban, a csalódások és a szenvedés elkerülhetetlenek. Ha ellenben a tudat az Igaz Ösvényben leli örömét, biztos, hogy ez boldogságot, elégedettséget és Megvilágosodást eredményez.

Ezért, akik a Megvilágosodást keresik, tudatukat tisztán kell tartaniuk és türelmesen végezniük a gyakorlat három módját. Ha betartják az előírásokat, természetszerűleg jutnak el a tudat összpontosításáig; ha pedig elsajátították a tudat összpontosításának képességét, ugyanilyen természetes lesz megszerezniük a bölcsességet, és a bölcsesség elvezeti őket a Megvilágosodáshoz.

Valóban e három módszer (az előírások betartása, a tudat összpontosítása és a mindig megfontolt bölcs cselekvés) a Megvilágosodás Igaz Ösvénye.

Ha nem követik ezeket, akkor hosszú időn át felhalmozódnak a téveszmék. A Megvilágosodást keresőknek nem szabad vitatkozniuk kévülélékkal, hanem tiszta tudatuk belső világában kell türelemmel meditálniuk, hogy eljussanak a Megvilágosodásig.

3. A gyakorlat három módjának elemzése feltárja a Nemes Nyolcas Ösvényt, a figyelembe veendő Négy Nézőpontot, a négy Helyes Eljárást, az Öt Erőforrást, valamint a Hat Tökéletesítő Gyakorlatot.

A Nemes Nyolcas Ösvény a helyes nézőpontra, a helyes gondolkodásmódra, a helyes beszédre, a helyes viselkedésre, a helyes életvitelre, a helyes igyekezetre, a helyes szemléletre és a helyes összpontosításra vonatkozik.

A Helyes Nézőpont azt jelenti, hogy tökéletesen megértjük a Négyes Igazságot, hiszünk az okozatiság törvényében, valamint nem engedjük, hogy a jelenségek és a vágyak becsapjanak minket.

A Helyes Gondolkodásmód azt jelenti, hogy nem dédelgetünk ábrándokat, nem vagyunk mohóak, kerüljük a haragot, és nem ártunk senkinek.

A Helyes Beszéd: kerülni a hazugságot, a fölösleges beszédet, a sértő szavakat és a kétértelműségeket.

A Helyes Viselkedés: bármilyen élet kioltásának, a lopásnak és a házasságtörésnek a kerülése.

A Helyes Életvitel: kerülni a szégyenletes életmódot.

A Helyes Igyekezet: megtenni minden tőlünk telhetőt a helyes irányban.

A Helyes Szemlélet: tudatunkat tisztán és ébren tartani.

A Helyes Összpontosítás: helyes irányban és nyugodt állapotban tartani az elmét, hogy képes legyen az összpontosításra, törekedni a tiszta tudat lényegének elérésére.

4. A Négy Nézőpont, melyet figyelembe kell venni, a következő: először is, a testet tisztátalannak tekintve, megpróbálni elszakítani a kötődéseket; másodszor, az érzékeket a szenvedés forrásának kell tekinteni, akár fájó, akár kellemes érzeteket közvetítenek; harmadszor, úgy tekinteni a tudatra, mint ami állandó változásnak van kitéve; negyedszer, világunkban úgy tekinteni mindenre, mint amit okok és feltételek idéznek elő, és mint ami nem marad változatlan örökké.

5. A Négy Helyes Eljárás: először is, elejét venni, hogy a rossz megjelenhessen; másodszor, eltávolítani a rosszat, amint az megjelenik; harmadszor, előmozdítani a jó cselekedeteket; negyedszer, a már elindult jó cselekedeteket bátorítani és folytatni. Törekedni kell erre a négy eljárásra.

6. Az Öt Erőforrás: először is, a hit ereje; másodszor, az erőfeszítésre buzdító akarat; harmadszor, az éberség képessége; negyedszer, tudatunk összpontosító képessége; ötödször, a bölcsesség tisztaságának megőrzése. A Megvilágosodás elnyeréséhez ez az öt képesség adja a szükséges erőt.

7. A Megvilágosodás partjának elérésére szolgáló Hat Tökéletesítő Gyakorlat a következő: a felajánlás útja; az előírások betartásának útja; a

kitartás útja; az igyekezet útja; a tudat összpontosításának útja; a bölcsesség útja.

Ezeket az utakat követve biztosan át lehet jutni az illúziók partjáról a Megvilágosodáséra.

A Felajánlás gyakorlata megszabadít az önzéstől; az Előírások gyakorlata arra késztet, hogy figyelembe vegyük mások jogait és jólétét; a Kitartás gyakorlata hozzásegít a félelem vagy a haragos tudat ellenőrzéséhez; az Igyekezet a szorgalmat és a hitet erősíti; az Összpontosítás megzabolázza az elkalandozó és haszontalan tudatot; a Bölcsesség a sötét és zavarodott elmét világos és éles értelemmé változtatja.

A Felajánlás és az Előírások azok az alapok, melyekre egy hatalmas várat lehet építeni. A Kitartás és az Igyekezet az erődítmény falai, melyek a külső ellenségtől védenek.

Az Összpontosítás és a Bölcsesség jelentik azt a személyes fegyverzetet, melyek megóvnak az élet és a halál támadásaival szemben.

Ha valaki csak akkor adakozik, amikor az számára kényelmes, vagy mert könnyebb adni, mint nem, akkor is kétségtelenül felajánlásról van szó, de ez nem az Igazi Felajánlás. Az Igazi Felajánlás együttérző szívből fakad, mielőtt azt bárki is kérné, és nem alkalomszerű, hanem állandó.

Az sem Igazi Felajánlás, ha valaki utólag megbánja, vagy öndícséret követi, az az Igazi Felajánlás, ha azt örömmel adják, függetlenül attól, hogy ki adja és kinek, és hogy mi az adomány.

Az Igazi Felajánlás ösztönösen fakad az együttérző szívből, a viszonzás gondolata nélkül, azt kívánva, hogy közösen érjük el a Megvilágosodást.

Hétféle felajánlás van, melyet még azok is gyakorolhatnak, akik nem gazdagok. Az első a fizikai, azaz a munkával történő adakozás. Ennek a legnemesebb formája, amikor valaki az életét adja, – amint a következő történetben is. A második a lelki felajánlás, amely együttérző szívet jelent a többiek iránt. A harmadik a szemek felajánlása, ami azt jelenti, hogy kedvesen nézünk az embertársainkra, – ez megnyugtatja őket. A negyedik felajánlás az arckifejezésé, amikor is szelíd mosollyal ajándékozunk meg másokat. Az ötödik a szavak felajánlása, mikor kedves szavakkal szólunk másokhoz. A hatodik a hely felajánlása, amikor másnak adjuk át a helyünket. A hetedik felajánlás a menedéké, azaz megengedjük, hogy mások otthonunkban töltsék az éjszakát. Ezeket a felajánlásokat a mindennapi életben bárki gyakorolhatja.

8. Élt valaha egy herceg, Szattvának hívták. Egy nap két bátyjával játszani mentek az erdőbe. Egy éhes anyatigrist pillantottak meg, melyet szemmel láthatóan csábított, hogy éhségének csillapítására saját hét kölykét felfalja.

A két idősebb testvér félelmében elfutott, Szattva azonban felmászott egy sziklára, ahonnan az anyatigris elé vetette magát, hogy megmentse a kicsinyek életét.

Nemes cselekedetét a herceg önként tette, de közben ezeket gondolta: „Ez a test változik és nem állandó.

Szerettem a testem és soha nem gondoltam arra, hogy megváljak tőle. Most azonban ennek az anyatigrisnek áldozom, hogy ezzel elnyerhessem a Megvilágosodást."

Szattva herceg gondolkodása azt mutatja, hogy ő elhatározta magát a Megvilágosodásra.

9. A Megvilágosodás keresőjének ápolnia kellene a Négy Végtelen Tudatállapotot. Ezek: az együttérzés, a gyöngédség, a derű és a higgadtság. Együttérzéssel tartjuk magunktól távol a mohóságot, gyöngédséggel a haragot, derűvel a szenvedést, higgadtsággal pedig a különbségtételt barát és ellenség között.

A Nagy Együttérzés az embert boldoggá és elégedetté teszi; a Nagy Gyöngédség elhárít minden akadályt az ember boldogságának és elégedettségének az útjából; a Nagy Derű boldogságot, elégedettséget és örömteli tudatot jelent; a Nagy Higgadtság kimondhatatlan nyugalmat hoz, amikor mindenki boldog és elégedett, amikor egyformán érzünk mindenki iránt.

A Négy Végtelen Tudatállapot révén megszabadulhatunk a mohóságtól, a haragtól, a szenvedéstől és a „szeretem-gyűlölöm"-féle gondolatoktól.

Azonban mindez nem megy egyik napról a másikra. A gonosz tudattól épp olyan nehezen lehet megszabadulni, mint egy házőrző kutyától; a helyes tudatot olyan könnyű elveszíteni, mint a szarvas nyomát az erdőben; a helytelen gondolkodást olyan nehezen lehet kitörölni, mint a kőbe vésett betűket, a helyes gondolkodást pedig oly könnyen el lehet veszíteni, mintha a vízre szavakat írnánk. Valóban, az életben a legnehezebb dolog felkészülni a Megvilágosodásra.

10. Élt egykor egy Szróna nevű ifjú. Gazdag családba szu¨letett, azonban egészsége nagyon törékeny volt.

Őszintén akarta a Megvilágosodást, és a Magasztos tanítványa lett. Olyan keményen edzette magát a Megvilágosodás útján, hogy végu¨l véres lett a lába.

A Magasztos megsajnálta, és így szólt hozzá:

– Szróna fiam, tanultál-e otthon valaha is hárfán játszani? Akkor tudod, hogy a hárfa nem muzsikál, ha a húrjai túl feszesek vagy túl lazák. Csak akkor szólal meg, ha a húrokat megfelelőképpen hangolták. A

Megvilágosodásra történő felkészu¨lés olyan akár a hárfa húrjainak a hangolása. Nem nyerheted el a Megvilágosodást, amíg elméd húrjait túl lazára vagy feszesre hangolod. Légy megfontolt, és cselekedj bölcsen!”

Szróna igen hasznosnak találta eme szavakat, és végu¨l elnyerte, amit keresett.

11. Élt egyszer egy herceg, aki nagyon tehetséges volt az öt fegyvernem használatában. Egy nap az edzésről hazatérőben, olyan szörnnyel találkozott, akinek a bőre sebezhetetlen volt.

A szörny megindult feléje, de a herceg tántoríthatatlan maradt. Nyilat lőtt rá, az azonban lepattant róla. Ekkor a herceg lándzsát hajított feléje, mely annak vastag bőrén nem tudott áthatolni. A rúddal és a gerellyel is ugyanígy járt. Ekkor kardjával próbálkozott, de az eltörött. Ököllel és rúgásokkal esett neki a szörnynek, mindhiába. A szörny hatalmas karjaival megragadta és fogva tartotta. A herceg a fejét próbálta fegyverként használni, de hiába.

A szörny így szólt hozzá:

– Ellenállásodnak semmi értelme: úgyis felfallak!

De a herceg visszaválaszolt:

– Bizonyára azt hiszed, minden fegyveremet felhasználtam már ellened, és most tehetetlen vagyok. De még maradt egy fegyverem: ha lenyelsz, a gyomrodba keru¨lve foglak elpusztítani!

A herceg vakmerőségétől megzavarodott szörny megkérdezte:

– Miképp tudod ezt megtenni?

A herceg így válaszolt:

– Az Igazság erejével!

Ekkor a szörny szabadon engedte, és könyörögve kérte, tanítsa meg neki az Igazságot.

A példázat tanulsága: a tanítványok bátran folytassák erőfeszítéseiket, és maradjanak tántoríthatatlanok, ha a számos kudarc éri is őket.

12. A gőg és a szégyentelenség is sértő az emberiségre nézve, a megaláztatás és a szégyen azonban megvédi az embereket. Az emberek tisztelik szu¨leiket, idős rokonaikat, fivéreiket és nővéreiket, mivel érzékenyek a megaláztatásra és a megszégyenítésre. Mikor saját viselkedésu¨nket figyelju¨k, érdemes elutasítani magunktól a dicséretet, és másokat nézve magunkban kell meglátnunk a szégyellnivalót.

Ha az ember tudatát bűnbánat hatja át, bűnei eltűnnek, de ha nincs meg benne a bűnbánat, akkor később is bűnt bűnre fog halmozni, melyek elveszejtik.

Csak aki helyesen hallgatja meg az igaz tanítást és önmagára nézve levonja a szu¨kséges következtetéseket, csak az értheti meg és annak válik javára.

Aki csak hallgatja, de nem sajátítja el az igaz tant, annak nem sikeru¨l megtalálnia a Megvilágosodást.

A hit, szerénység, alázat, igyekezet és bölcsesség jelenti bárki számára a szu¨kséges erőforrást a Megvilágosodás keresésében. A legfontosabb a bölcsesség, a többi ennek a megnyilvánulási formája. Ha valaki úgy keresi a Megvilágosodást, hogy közben átadja magát a földi élvezeteknek, u¨res fecsegést folytat vagy elalszik, akkor ezzel letér a Megvilágosodás útjáról.

13. Vannak, akik másoknál gyorsabban haladnak a Megvilágosodásra való felkészu¨lésben. Ezért nem kell elbátortalanodnia senkinek, ha azt látja, egyeseknek hamarabb sikeru¨l eljutniuk a Megvilágosodáshoz.

Íjászatot tanulva senki nem vár gyors sikert. Az ember tudatában van annak, hogy kitartó gyakorlással egyre pontosabban talál célba. A folyó kis forrásból ered, de egyre szélesebben hömpölyögve éri el a nagy óceánt.

Hasonlóképpen, ha valaki tu¨relmesen és kitartóan gyakorol, biztosan el fogja nyerni a Megvilágosodást.

Amint már mondtuk, ha nyitott szemmel járunk, mindenhol rélelhetu¨nk a tanításra, ezért a Megvilágosodás elnyerésének lehetőségei végtelenek.

Volt egyszer egy ember, aki tömjént égetett, megfigyelte, hogy az illat nem jön, de nem is megy el; nem jelenik meg, nem is tűnik el. Ez az

apróság vezette el a Megvilágosodás eléréséhez.

Egyszer egy embernek tüske fúródott a talpába. Az éles fájdalmat érzékelve arra gondolt: a fájdalom csupán a tudat reakciója. Ebből arra következtetett, hogy tudatunk kicsúszhat a kezünk közül, ha képtelenek vagyunk ellenőrzésünk alatt tartani, de ha mégis sikerül, tiszta tudatra teszünk szert. Ezekből a gondolatokból, kicsivel később, eljutott a Megvilágosodásig.

Egy kapzsi természetű ember egy szép napon saját mohó tudatán töprengett, amikor az a gondolata támadt, hogy vágyai csak olyanok mint a forgács és a faág hulladék, amelyet a bölcsesség tüze el tud emészteni. Ez a gondolat volt Megvilágosodásának a kezdete.

Létezik egy régi mondás: „Tartsd a tudatodat nyugodtan! Ha a tudat nyugodt, akkor az egész világ is nyugodt lesz.” Gondolkodj el ezeken a szavakon! Tudd, hogy a világon az összes megkülönböztetést az elme okozza azzal, hogy a dolgokat így vagy úgy ítéli meg.

Éppen ezekben a szavakban rejlik a Megvilágosodáshoz vezető egyik út. A Megvilágosodáshoz valóban végtelen sok út vezet.

III. A hit útja

1. Akik magukat a három drága kincsnek szentelik:

Buddhának, a Dharmának és a Szanghának, azokat Buddha tanítványainak nevezzük. Buddha tanítványai betartják a tudat négyféle ellenőrzését, – az előírásokat, a hitet, a felajánlást és a bölcsességet.

Buddha tanítványai gyakorolják az öt előírást: nem ölnek, nem lopnak, nem követnek el házasságtörést, nem hazudnak és nem fogyasztanak semmilyen mámorító szert.

Buddha tanítványai hisznek Buddha tökéletes bölcsességében. Megpróbálják távol tartani magukat a mohóságtól és az önzéstől, gyakorolják a felajánlást. Értik az ok és okozat törvényét, nem feledkezve meg az élet mulandóságáról, és betartják a bölcsesség követelményeit.

A fa, mely kelet felé dől, természetesen abba az irányba fog zuhanni; ugyanígy akik meghallgatják Buddha tanítását, és hisznek benne, feltétlenül Buddha Tiszta Országában fognak éjjészületni.

2. Való igaz, hogy Buddha tanítványainak nevezik mindazokat, akik hisznek Buddha, a Dharma és a Szangha Három Kincsében.

Buddha az, aki elérte a tökéletes Megvilágosodást, és aki ezt az emberiség felszabadítására és javára használta. A

Dharma az igazság, a Megvilágosodás szellemisége és az azt magyarázó tanítás. A Szangha a Buddhában és a Dharmában hívők tökéletes testvérisége.

Buddha, a Dharma és a Testvériség tehát a három alkotóelem, de ezek nem függetlenek egymástól, hanem egységet alkotnak. Buddha a Dharmában nyilvánul meg, és a Testvériségben valósul meg. Ezért a Dharmában hinni és a Testvériségnek örvendeni ugyanaz, mint a Buddhába vetett hit; a Buddhába vetett hit pedig azt jelenti, hogy hiszünk a Dharmában és örvendünk a Testvériségnek.

Ezért a Buddhába vetett hit önmagában elegendő az emberek felszabadulására és megvilágosodására. Buddha a tökéletesen Megvilágosodott, aki mindenkit úgy szeret, mintha ki-ki az Ő egyetlen gyermeke volna. Tehát, ha valaki úgy tekint Buddhára, mint saját szülőjére, akkor azonosul vele, és elnyeri a Megvilágosodást.

Akik ekképpen tekintenek Buddhára, azokat megerősíti az Ő bölcsessége, és átjárja őket az Ő jóindulata.

3. A világon semmi sem jobb, mint Buddhában hinni.

Már az is felülmélhatatlan jutalom, ha meghalljuk Buddha nevét, hiszünk benne, és legalább egy pillanat erejéig örömünket leljük Benne.

Ezért a világot pusztító tűz ellenében Buddha tanításában találhatjuk meg a megnyugvást.

Nehéz jó tanítót találni, aki el tudja magyarázni a Dharmát; még nehezebb egy Buddhával találkozni; de a legnehezebb az Ő tanításában hinni.

De most, hogy találkoztál Buddhával, akivel nehéz találkozni, és elmagyarázták neked, amit nehéz meghallani, örvendj, higgy és bízz Buddhában!

4. Az emberi élet hosszú útja során a hit a legjobb útitársunk, a legjobb felüdülés is az úton, és a legértékesebb tulajdonunk.

A hit a kéz, mely a Dharmát kapja; az a tiszta kéz, mely az összes erényt magához veszi. A hit a tűz, mely a világi vágyak minden

tisztátalanságát elhamvasztja, megszabadít a terhektől és utat mutat.

A hit megszabadít a mohóságtól, félelemtől és gőgtől; udvariasságra és a mások iránti tiszteletre tanít; kiszabadít a köru¨lmények rabságából; bátorítást nyújt a nehézségek leku¨zdésére; erőt ad a kísértések legyőzésére, képessé tesz arra, hogy világosan és tisztán cselekedju¨nk; a tudatot pedig bölcsességgel gazdagítja.

A hit jelenti a buzdítást, amikor utunk hosszú és fárasztó, és ez vezet el a Megvilágosodáshoz.

A hit azzal az érzéssel tölt el, hogy Buddha közelében vagyunk, és oda visz, ahol Buddha támogató karjaival átölel. A hit megpuhítja kemény és önző tudatunkat, és barátságos, megértő szeretettel ajándékoz meg.

5. Akiknek van hitu¨k, elnyerik azt a bölcsességet, hogy bármiben, amit hallanak felfedezzék Buddha tanítását.

Akiknek van hitu¨k, elnyerik azt a bölcsességet, hogy belássák: minden puszta látszat, mely okok és feltételek egybeeséséből adódik. A hit adja meg a tu¨relmes elfogadás és a feltételekkel való nyugodt megbékélés kegyét.

A hit ruházza fel az embert az élet mulandóságának bölcsességével, hogy ne lepődjék meg és ne töltse el szomorúság, bármi is történjék vele, ha az élet elmúlik, mert tudja, hogy bármint is változnak a feltételek és a jelenségek, az élet igazsága mindig állandó.

A hitnek három lényeges vonatkozása van: a hibák megbánása, a mások érdeme fölötti öröm és őszinte tisztelet, valamint Buddha megjelenésének hálás elfogadása.

Az embereknek ápolniuk kellene a hitnek ezeket a vonatkozásait; érzékenyen kellene viszonyulniuk kudarcaikhoz és hibáikhoz., melyeket szégyellniu¨k kellene és meg kellene vallaniuk azokat; szorgalmasan kellene gyakorolniuk mások jó tulajdonságainak és cselekedeteinek az elismerését, dicséretben részesítve őket; és törekedniu¨k kellene arra, hogy Buddha szerint cselekedjenek és éljenek.

A hittel teli tudat őszinte és mély; olyan tudat, mely őszintén öru¨l annak, hogy Buddha ereje az Ő Tiszta Országába vezeti őket.

Buddha adja tehát az erőt ahhoz a hithez, mely elvezet a Tiszta Országába; ez az erő mindentől megtisztít és megvéd az önáltatással szemben. Még ha csak egy pillanatig hiszu¨nk is, amikor az egész világot betölti Buddha nevének magasztalása, az Ő Tiszta Országába keru¨lu¨nk.

6. A hit nem kévülről adódik hozzá a világi tudathoz, hanem a tudat Buddha-természetének a megnyilvánulása.

Aki Buddhát megérti, maga is Buddha; aki hisz Buddhában, maga is Buddha.

Mindazonáltal, nehéz felfedezni, majd újra megtalálni magunkban a Buddha-természetet, nehéz megőrizni a tiszta tudatot, amikor a mohóság, harag és világi szenvedélyek állandóan hullámzanak bennünk. De a hit erejével ez sikerül.

Azt mondják, hogy a mérgező érándafák erdejében más fa nem marad meg, az illatos csándánafa sem.

Csodaszámba megy, ha az érándaerdőben egy csándánafa nő. Gyakran ilyen csoda, amikor az emberek szívében kicsírázik a Buddhába vetett hit.

Ezért nevezik a Buddhába vetett hitet „gyökértelen” hitnek, ami azt jelenti, hogy nincs az emberi tudatban fellelhető gyökere, ellenben Buddha együttérző tudatában kihajt ez a gyökér.

7. A hit gyümölcsöző és szent, azonban egy renyhe tudatban nehéz felébreszteni. A tudat árnyékában ugyanis öt kételkedés leselkedik a hitre, hogy elbátortalanítsák.

Először is, kételkedés Buddha bölcsességében; másodszor, kételkedés Buddha tanításában; harmadszor, kételkedés abban a személyben, aki Buddha tanítását magyarázza; negyedszer, kételkedés azokban a gyakorlatokban és módszerekben, amelyeket a Nemes Ösvény követésére ajánlottak; ötödször, akad, aki kötekedő és türelmetlen tudata miatt kételkedik mindazok őszinteségében, akik megértik és követik Buddha tanítását.

A kételkedésnél valóban semmi sem szörnyűbb. A kételkedés választja el az embereket egymástól. Olyan méreg, mely beférkőzik a barátok közé, és szoros kapcsolatokat tép szét. Bosszantó tüske, mely sebet ejt; kard, amely öl.

A hit csíráit Buddha együttérzése már rég elültette.

Annak, akinek van hite, ennek tudatában kell lennie, és nagyon hálásnak kell lennie Buddhának az Ő jóságáért.

Soha nem szabad elfelednie, hogy nem saját együttérzése ébresztette fel benne a hitet, hanem Buddháé, aki tiszta fényével már régen

megvilágította az ember tudatát és eloszlatta a tudatlanság sötétjét. Aki ebben a hitben osztozik, ennek az örökségnek a letéteményese.

Hétköznapi, egyszerű életet élve is a Tiszta Országában születhetünk újjá, ha Buddha végtelen együttérzése felébreszti bennünk a hitet.

Való igaz, hogy nehéz embernek születni. Nehéz meghallani a Dharmát; még nehezebb felébreszteni a hitet: ezért mindenkinek törekednie kell, hogy meghallja Buddha tanítását.

IV. Szent mondások

1. „Megsértett, kinevetett, megütött.” Addig, amíg valaki ilyen gondolatokat táplál, képtelen túltenni magát a haragján.

A harag mindaddig velünk marad, míg a tudatban jelen van az ellenérzés. Amint megfeledkezünk az ellenérzésről, a harag is elillan.

Ha a tetőt rosszul húzták fel, vagy megrongálódott, az eső befolyik a házba: így hatol be a tudatba a mohóság, ha nem kellően edzett a tudatunk, vagy elvesztettük felette az uralmat.

A lustaság a halálhoz vezető legrövidebb út; az élet útja a szorgalomé: a tudatlan ember rest, a bölcs szorgalmas.

A nyílvesszők készítője megpróbál egyenes nyilakat készíteni, a bölcs pedig megpróbálja az elméjét egyenesben tartani.

A zavarodott tudat örökké mozgásban van, ide-oda ugrándozik, ezért nehéz ellenőrzés alatt tartani. Ellenben a nyugodt tudat békés, ezért bölcs dolog az elmét ellenőrzés alatt tartani.

Az embert a tudata, – és nem a rosszakarója vagy ellensége, – viszi rossz utakra.

Aki tudatát megóvja a mohóságtól, haragtól és tudatlanságtól, valódi és tartós nyugalomnak örvend.

2. Szép szavakat mondani anélkül, hogy a gyakorlatba ültetnénk át, egy illat nélküli virághoz hasonló.

Egy virág illata nem terjed a széllel szemben, azonban egy jó ember híre, – dacolva a széllel is,– bejárja a világot.

Az álmatlan embernek hosszúnak tűnik az éjszaka, a megfáradt utazónak pedig az utazás; hasonlóképpen tűnik hosszúnak az illúzió és a

szenvedés időszaka annak, aki nem ismeri az igaz tanítást.

Útitársnak az ember olyan személyt válasszon, akinek tudata hasonló vagy magasabb szintű; de utazzék inkább egyedül, semmint egy oktalannal.

Egy vadállatnál is veszélyesebb az álnok és rossz barát: a vadállat megsebezheti a testedet, míg a rossz barát a tudatod.

Addig, míg valaki képtelen úrrá lenni saját tudatán, hogyan is lehet elégedett, amikor ilyen gondolatai támadnak: „Ez az én fiam” vagy „Ez a kincs az enyém”? A tudatlan ember szenved az ilyen gondolatoktól.

Ha valaki bolond és felismeri, hogy bolond, az jobb, mint ha valaki bolond, de magát okosnak hiszi.

A kanál nem kóstolhatja meg a benne lévő falatot.

Ugyanígy, a tudatlan ember sem képes felfogni a bölcs bölcsességét, mégha társul is hozzá.

A friss tej gyakran lassan alszik meg; a rossz cselekedetek eredményei sem mindig azonnal nyilvánulnak meg. A rossz cselekedetek inkább a hamu alatt izzó szénhez hasonlítanak, mely végül hatalmas tüzet okoz.

Oktalan dolog, ha valaki előjogokra, előléptetésre, haszonra vagy dicsőségre vágyik, mert az ilyen vágyak soha nem boldogítanak, hanem csak szenvedést hoznak.

Egy jóbarátot, aki rámutat hibáinkra és hiányosságainkra, valamint felrója rossz tetteinket, ugyanúgy meg kell becsülnöd, mintha egy rejtett kincs titkát fedné fel neked.

3. Aki örömmel fogadja a helyes tanítást, annak nyugodt az álma, mert tudata megtisztult.

Az ács egyenesre gyalulja gerendáit; a nyílfaragó szintén kiegyensúlyozza a nyilait; az árkot ásó úgy ás, hogy benne a víz szépen folyjon; a bölcs pedig úgy próbálja ellenőrzése alatt tartani tudatát, hogy az simán és igazságosan működjék.

A nagy sziklát mit sem zavarja a szél; a bölcs tudata épp ilyen rendíthetetlen, érje bár dicséret vagy bántás.

Nagyobb győzelem magunkat legyőzni, mint ezer embert a csatában.

Jobb egyetlen napig élni és meghallani egy jó tanítást, semmint száz évig, – tanítás nélkül.

Akik tisztelik magukat, állandóan résen kell lenniük, különben a rossz vágyak kerítik hatalmukba. életükben legalább egyszer fel kell ébreszteniük magukban a hitet, – mindegy, mikor, fiatalon, középkorúként vagy idős emberként.

A világot örökös tűz emészti, melyet a mohóság, a harag és a tudatlanság táplál, amint lehet, messzire kerülni kell az ilyen veszélyeket.

A világ olyan, akár egy buborék, akár a pókháló egy finom szála, vagy mint a lerakódások egy piszkos kancsó alján: az embernek szüntelenül kell törekednie arra, hogy megóvja tudatának tisztaságát.

4. Buddha tanításának lényege: kerülni mindenfajta rosszat, keresni a jót, tisztán tartani a tudatot.

A kitartás egyike a legnehezebb feladatoknak, de aki kitartó, azé a végső győzelem.

A nehezteléstől akkor kell megszabadulni, amikor neheztelünk; a szomorúságtól akkor kell megválni, míg bánat nyomaszt; a mohóságtól, mialatt a csábításában vergődünk. Tiszta és önzetlen életet élni annyit jelent, mint bőség közepette nem gondolni arra, hogy bármi is a mienk.

Az egészség nagy kincs; jobb megelégedned annyival, amennyid van, mint a nagy gazdagság; a megbízhatóság az igazi barátság jele, a Megvilágosodás elérése pedig a legnagyobb boldogság.

Ha kerüljük a rosszat, ha nyugodtak vagyunk, ha örömünket leljük a jó tanításokban, a félelemtől is megszabadulhatunk.

Ne ragaszkodjunk kedvelt dolgainkhoz, ne tekintsünk elutasítóan mindarra, amit nem kedvelünk. A szomorúság, félelem és a kötődés abból származik, hogy egyes dolgokat kedvelünk, másokat nem.

5. A rozsda a vason képződik és elpusztítja azt; hasonlóképpen a rossz az ember tudatából ered és elpusztítja gazdáját.

Az írást, amelyet nem olvasnak, hamar belepi a por; ha a javításra szoruló házat nem hozzák rendbe, romossá válik; a lustákra így rakódik a tisztátalanság.

Nem tiszta cselekedetei beszennyezik az egyént; a kapzsiság a felajánlást; a helytelen tettek pedig nemcsak ezt az életet, hanem a következőket is beszennyezik.

A legfélelmetesebb szenny a tudatlanság. Senki nem remélheti testének vagy tudatának a megtisztítását, míg a tudatlanságtól meg nem

szabadul.

Könnyű szégyentelennek lenni, a varjúhoz hasonlóan szemtelenu¨l és vakmerően viselkedni, másokat érzéketlenu¨l megbántani.

Valóban nehéz alázatosnak maradni, másokat tisztelni és megbecsu¨lni, a kötődésektől megszabadulni, tettben és gondolatban tisztának maradni, valamint bölcsen viselkedni.

Könnyű mások hibáit felróni, miközben a sajátunkat nem ismerju¨k be. Az ember fennen hangoztatja meggondolatlanul mások bűneit, az övéit viszont úgy rejtegeti, mint a szerencsejátékos a hamis kockáit.

Az égen nem maradnak meg a madár, fu¨st vagy vihar nyomai; a hamis tanítás nem nyújt Megvilágosodást; világunkban semmi nem állandó; azonban egy Megvilágosodott Elmét soha nem lehet összezavarni.

6. Miként a lovag őrzi várának kapuját, akként kell szu¨ntelenu¨l őrizni tudatunkat a ku¨lső és belső veszélyekkel szemben.

Ki-ki önmaga ura, – az oázis, melybe kapaszkodhat, ezért mindenkinek elsősorban saját magán kell uralkodnia.

A tudat ellenőrzése, a fölösleges beszéd keru¨lése és a komoly gondolkodás az első lépesek ahhoz, hogy tudatunkat megszabadítsuk a világi kötelékektől és béklyóktól.

A nap beragyogja a nappalokat, a hold széppé teszi az éjszakát, a fegyelem ad méltóságot a harcosnak, ugyanígy ku¨lönbözteti meg a Megvilágosodás követőjét a csöndes szemlélődés.

Aki képtelen ellenőrizni a szem, a fu¨l, az orr, a nyelv és a test öt érzékét, és enged környezete csábításainak, a Megvilágosodás elnyerésére sem tud felkészu¨lni. A siker azé, aki nemcsak öt érzékének kapuit őrzi állhatatosan, hanem tudatát is ellenőrzése alatt tartja.

7. Akit a vonzódásai és ellenérzései befolyásolnak, képtelen helyesen értelmezni az adott feltételek jelentőségét, és kiteszi magát annak, hogy ezek befolyása alá keru¨ljön. Azonban aki mentes a kötődésektől, helyesen fogja értelmezni a feltételeket, és számára minden dolog új és jelentős lesz.

Borúra derű, derűre ború jön, de ha többé nem teszu¨nk ku¨lönbséget a kettő között, sem pedig a jó és a rossz tett között, képessé válunk a szabadság megvalósítására A jövő miatti aggódás vagy a múlt miatti sajnálkozás a kivágott és elszáradó virághoz hasonló.

A szellemi és a testi egészség kulcsa nem a múlt fölötti kesergés, nem a jövő miatti aggódás, sem pedig a bajoktól való félelem, hanem bölcsen és őszintén a mának élni.

Ne élj a múltban, ne álmodozz a jövőről, figyelmed a jelen pillanatra összpontosítsd!

A jelen feladatot kell jól és hibátlanul elvégezni, – ne keru¨ld meg, és ne halaszd holnapra! Ha most cselekszel, szép lesz a napod.

A bölcsesség a legjobb iránytű, a hit pedig a legjobb útitárs. Ki kell szabadulni a tudatlanság és a szenvedés sötétségéből, és keresni kell a Megvilágosodás fényét.

Az ember jó tetteivel ad bizonyosságot arról, hogy testének és tudatának ura. Ez szent feladata. Akkor a hit lesz a gazdagsága, az őszinteség megédesíti az éltét, és szent feladata lesz érdemeinek gyarapítása.

Az élet útján a hit a táplálék, az érdemekkel teli cselekedetek a menedék, a bölcsesség a nappali fény, a helyes figyelem pedig az éjjeli védelem. Ha az ember tiszta életet él, semmi nem pusztíthatja el; ha legyőzte mohóságát, szabadságának semmi sem áll útjába.

Az embernek el kell magáról feledkeznie, a családja érdekében; a családjáról a falujáért; a falujáról hazájáért; a Megvilágosodásért cserébe pedig mindenről le kell mondania.

Minden változó, megjelenik és eltűnik; nem létezik a zavartalan nyugalom, míg túl nem lépsz az élet és halál kínján.

A TESTVÉRISÉG

Első fejezet
A TESTVÉRISÉG KÖTELEZETTSÉGEI

I. A hajléktalan testvérek

1. Aki tanítványom akar lenni, annak le kell tudni mondania a családjához és a világhoz fűződő közvetlen kapcsolatról, valamint a vagyonról.

Aki a Dharma kedvéért minden ezirányú kapcsolatát megszakította, és sem testének, sem tudatának nem keres menedéket, az az én tanítványom lesz, és vándorszerzetes névvel illetju¨k.

Ha valaki a nyomomban jár, kezében a ruházatommal, de tudatát megzavarja a mohóság, akkor az távol van tőlem.

Felöltheti a szerzetesi csuhát, de ha nem fogadja el tanításomat, nem lát engem.

De ha kitörölt minden mohóságot, elméje pedig tiszta és nyugodt, akkor nagyon közel van hozzám, még ha több ezer mérföldnyire is jár. Ha elfogadja a Dharmát, benne rámtalál.

2. Tanítványaim! A vándorszerzeteseknek négy szabályt kell betartaniuk és aszerint kell élniu¨k.

Először is, hordjanak használt, eldobott ruhát.

Másodszor, alamizsna legyen az ételu¨k. Harmadszor, hajlékuk ott legyen, ahol az éjszaka éri őket, egy fa alatt vagy egy sziklán. Negyedszer, csak ku¨lön orvossággal gyógyítsák magukat, melyet a Testvériség összegyűjtött vizeletéből készítenek.

Szilkével a kézben házról-házra járva alamizsnát kérni, ez koldusélet; azonban erre a kolduló testvért nem mások kényszerítik, sem pedig a köru¨lmények, szabad akaratából teszi, mert tudja, hogy a hit távol tarja az élet illúzióitól, megóvja a szenvedéstől, és a Megvilágosodás felé vezeti.

Nem könnyű a szerzetes élete: nem szabad belevágnia annak, aki tudatát képtelen megszabadítani a mohóságtól és a haragtól, vagy ha nem ura elméjének és öt érzékének.

3. Aki képesnek érzi magát arra, hogy vándorszerzetes legyen, ha kérdezik, így válaszoljon:

„Mindent megteszek, hogy szerzetes legyek. Ezt őszintén akarom és igyekszem, hogy elérjem. Hálás leszek azoknak, aki adományaikkal segítenek, és igyekszem, hogy őszinte erőfeszítésemmel és példamutató életemmel örömet szerezzek nekik.”

Aki vándorszerzetes akar lenni, annak sokféleképpen kell edzenie magát: tudnia kell szégyenkeznie és a megalázkodnia, ha hibázik; tisztán kell tartania testét, beszédét és tudatát, ha tiszta életet akar élni; őriznie kell öt érzékének kapuit, nem szabad elvesztenie a tudata feletti ellenőrzést valamely múló élvezet miatt; kerülnie kell az öndicséretet vagy mások becsmérlését; végül pedig nem szabad lustálkodnia vagy átadnia magát a hosszú álomnak.

Esténként szakítson időt csöndes üldögélésre és meditálásra, lefekvés előtt pedig tegyen egy rövid sétát. A nyugodt alváshoz jobb oldalára kell forduljon, lábait összezárva, utolsó gondolata pedig az legyen, hogy hánykor ébredjen másnap reggel. Kora reggel ismét időt kell szakítania a csöndes üldögélésre és meditálásra, azt követően pedig egy rövid sétára.

Figyelmét egész nap ébren kell tartania, miközben őrzi testét és tudatát, ellenállva a mohóságnak, haragnak, meggondolatlanságnak, álmosságnak, figyelmetlenségnek, sajnálatnak, gyanakvásnak és minden földi vágyra való késztetésnek.

Elméjét ily módon összpontosítva, kiváló bölcsességet kell tanúsítania, miközben egyetlen célja a tökéletes Megvilágosodás elérése.

4. Ha egy szerzetes magáról megfeledkezve visszaesik a mohóságba, haragba, ellenérzésbe, irígységbe, önteltségbe, öndicséretbe vagy képmutatásba, olyan, mintha egy vékony fátyollal borított, éles kétélű kardot hordozna magával.

Nem pusztán attól vándorszerzetes valaki, hogy rongyos szerzetesi csuhát visel és kolduló szilke van a kezében; és attól sem, ha könnyen felolvassa a szent iratokat; az ilyen ember nem több egy madárijesztőnél.

Még ha külső megjelenésében szerzeteshez is hasonlít, ha nem képes megszabadulni a világi vágyaktól, nem más, mint egy barátcsuhát magára öltött gyermek.

Csak azok nevezhetők vándorszerzeteseknek, akik képesek tudatuk összpontosítására és az önuralom gyakorlására, a bölcsesség megőrzésére,

meg tudnak szabadulni a világi vágyaktól, és akiknek egyetlen célja a Megvilágosodás elnyerése.

Az igazi szerzetes mindenáron el akarja érni célját, a Megvilágosodást, még akkor is ha ezért utolsó csepp vérét is kell áldoznia és csontjai elporladnak. Az ilyen ember, minden tőle telhetőt elkövetve, végül célba ér, és így tesz bizonyosságot arról, hogy igazi vándorszerzetes, hogy képes jó cselekedetek véghezvitelére.

5. A vándorszerzetes testvér küldetése az, hogy Buddha tanításának fényét továbbvigye. Prédikálnia kell mindenkinek; fel kell ébresztenie az alvókat; ki kell igazítania a helytelen elgondolásokat; segítenie kell az embereknek helyes nézőpontjuk kialakításában; még élete kockáztatása árán is el kell jutnia mindenhová a tan terjesztésével.

Nem könnyű a vándorszerzetes élete, aki tehát ezt választja, annak Buddha ruházatát kell viselnie, Buddha helyén kell ülnie és be kell lépnie Buddha szobájába.

Buddha ruházatát viselni annyit jelent, mint alázatosnak lenni és gyakorolni a türelmet. Buddha helyén ülni azt jelenti, hogy a dolgokat anyag nélkülinek tekinteni, és semmihez nem kötődni. Belépni Buddha szobájába azt jelenti, hogy osztozni kell az Ő mindent átfogó nagy együttérzésében, rokonszenvet táplálva mindenki iránt.

6. Akik eredményesen akarják terjeszteni Buddha tanát, négy dologra kell figyelniük: először is, ügyelniük kell a személyes viselkedésükre; másodszor, gondosan meg kell válogatniuk a szavaikat, amikor másokhoz szólnak és tanítanak; harmadszor, tudniuk kell, hogy mit akarnak elérni a tanítással; negyedszer, ébren kell tartaniuk magukban a nagy együttérzést.

Először is, ahhoz, hogy a Dharma jó tanítója legyen, a vándorszerzetesnek szilárdnak és kitartónak kell lennie; legyen szerény és ne hangoskodjon; gondoljon állandóan a dolgok ürességére; végül pedig ne kötődjék semmihez. Ha ezeket betartja, képessé válik a helyes viselkedésre.

Másodszor, óvatosan közelítsen az emberekhez és helyzetekhez. Kerülje a helytelen életvitelű vagy nagyhatalmú embereket. Kerülje az ellenkező neműek társaságát. Az emberekhez közeledjék barátságosan. Soha ne feledkezzék meg arról, hogy a dolgok okok és feltételek

egybeeséséből származnak, ezért nem szabad őket hibáztatnia és szidnia, sem a hibáikra emlékeztetnie vagy dicsérnie őket.

Harmadszor, őrizze meg tudata békéjét, tekintse szellemi atyjának Buddhát, a Megvilágosodásra készülő többi vándorszerzetest tekintse tanítóinak, és mindenki iránt tanúsítson szeretetet. Igy kell majd mindenkit egyenlően tanítania.

Negyedszer, ahogy azt Buddha tette, nyilvánítsa ki együttérzését a lehető legnagyobb mértékben. Különösen azok felé irányítsa szeretetét, akik még nem rendelkeznek elég tudással a Megvilágosodás kereséséhez. Szívből kívánja, hogy ezek az emberek keressék a Megvilágosodást és ebben önzetlenül segítse őket.

II. A világi követők

1. Már elmondtuk: ahhoz, hogy valakiből Buddha tanítványa váljék, hinnie kell a három drágakőben:

Buddhában, a Dharmában és a Szanghában.

A világi követőknek rendéthetetlenül kell hinniük Buddhában és az Ő tanításában, a Dharmában, tanulmányozniuk kell az előírásokat és azokat gyakorolniuk, továbbá örömüket kell lelniük a Testvériségben, a Szanghában.

A világi követőknek öt előírást kell betartaniuk: kerüljék az élet kioltását, a lopást és a csalást, valamint a bódító szerek használatát.

A világi követőknek nemcsak a Három Kincsben kell hinniük és az előírásokat megtartaniuk, hanem amennyire csak képesek, másokat is támogatniuk kell ebben, különösen a rokonaikat és a barátaikat, megpróbálva felébreszteni bennük a Buddhába, a Dharmába és a Szanghába vetett rendíthetetlen hitet, hogy ők is részesülhessenek Buddha együttérzésében.

A világi követőknek szüntelenül emlékezniük kell, hogy azért hisznek a Három Kincsben és tartják be az előírásokat, hogy végül elnyerhessék a Megvilágosodást.

Ennek érdekében, bár a vágyak világában élnek, kerülniük kell a hozzájuk való kötődést.

A világi követőknek állandóan tudatosítaniuk kell magukban, hogy előbb vagy utóbb kénytelenek megválni szüleiktől és családjuktól, és elhagyni a születésnek és halálnak ezt a világát. Épp ezért nem szabad

kötődniük mostani életük dolgaihoz, hanem a Megvilágosodás világára kell gondolniuk, ahol semmi sem múlik el.

2. Ha a világi követők fel akarják ébreszteni magukban Buddha tanítása iránt az őszinte és rendíthetetlen hitet, tudatukban meg kell valósítaniuk a csöndes és zavartalan boldogságot, mely egész környezetükre kisugárzik és onnan saját magukra is visszaverődik.

Az ilyen hittel teli tudat tiszta és nemes, mindig nyugodt és türelmes, soha nem haragos és soha nem okoz másoknak szenvedést, és féltve őrzi a Három Kincset: Buddhát, a Dharmát és a Szanghát. A boldogság így magától értetődően csillan fel a tudatukban, a Megvilágosodás fényét pedig mindenhol megtalálják.

Mivel hittel eltelve Buddha karjaiban pihennek, tudatuk távol van az önzéstől, a tulajdonhoz való kötődéstől, következésképp nem félnek a mindennapoktól vagy attól, hogy bírálat éri őket.

Nem rettegnek a haláltól, mivel hisznek abban, hogy Buddha Országában éjjészületnek. Hisznek az igaz és szent tanításban, ezért gondolataiknak szabadon és félelem nélkül adhatnak hangot.

Mivel tudatukat mindenkivel szemben együttérzés hatja át, nem az emberek különbségeit nézik, hanem egyformán viszonyulnak hozzájuk, és tisztán, örömmel teszi a jócselekedeteket.

Mindegy, hogy rossz vagy jó körülmények között élnek, hitük egyre erősödik. Ha alázatosak maradnak, ha tisztelik Buddha tanítását, ha tetteik összhangban vannak a szavaikkal, ha a bölcsesség vezérli őket, ha tudatuk olyan rendíthetetlen, mint a kőszikla, akkor határozottan fognak haladni előre a Megvilágosodás Útján.

Mégha mostoha körülmények között kell is élniük vagy romlott erkölcsű emberekkel kell együtt lenniük, ha hisznek Buddhában, még ezeket az embereket is rávezethetik a helyes útra.

3. Ezért az első, amit az egyénnek akarnia kell, nem más, minthogy meghallgassa Buddha tanítását.

Ha valaki azt mondaná, hogy a Megvilágosodás elnyeréséért ki kell állnunk a tűzpróbát is, akkor bátran keljünk át a tűzön.

Ha meghalljuk Buddha nevét, az olyan megelégedéssel tölt el, hogy azért érdemes étkelnünk a lángokban álló világon.

Ha valaki Buddhát akarja követni, ne legyen önző vagy akaratos, hanem legyen mindenkivel szemben jóindulatú; tisztelje és szolgálja az erre érdemeseket, és mindenkihez legyen egyformán kedves.

A világi követőknek tehát előbb saját tudatukat kell edzeniük, és nem szabad magukat mások tetteitől zavartatniuk. Amennyiben így járnak el, megkapják Buddha tanítását, melyet a gyakorlatba étültetve, nem irígykednek, és másoktól nem hagyják magukat befolyásolni és nem követnek más utat.

Akik nem hisznek Buddha tanában, szűklátókörűek és ennek következtében tudatuk zavaros. Akik azonban hisznek tanításában, rábízhatják magukat Buddha nagy bölcsességére, valamint a mindent átölelő együttérzésére, és ezzel a hittel felvértezve nem hagyják, hogy mindenféle semmiségek megzavarják.

4. Akik meghallgatják és elfogadják Buddha tanítását, tudják, hogy életük mulandó, testük szenvedésekből áll és minden rossz forrása; ezért nem kötődnek azokhoz.

Ugyanakkor nem hanyagolják el testüket, nem mintha élvezni akarnák a test fizikai örömeit, hanem mert a testre átmenetileg szükségük van a bölcsesség elérésére, valamint arra, hogy másoknak is elmagyarázzák az Igaz Utat.

Ha testüknek nem viselik gondját, nem élhetnek sokáig. Ha nem élnek sokáig, akkor nem gyakorolhatják a tant személyesen, és másoknak sem adhatják tovább.

Ha az ember át akar kelni egy folyón, nagyon vigyáz a tutajára. Ha hosszú útra indul, vigyáz a lovára.

Hasonlóképpen, aki el akarja érni a Megvilágosodást, annak vigyáznia kell a testére.

Buddha tanítványainak azért kell ruhát viselniük, hogy testüket megóvják az időjárás viszontagságaival szemben, valamint hogy elfedjék szemérmüket, nem pedig azért, hogy abban díszelegjenek.

Enniük azért kell, hogy testüket táplálják, így meghallgathatják, elsajátíthatják és magyarázhatják a tant, azonban tilos pusztán az élvezet kedvéért táplálkozniuk.

A Megvilágosodás házában kell lakniuk, hogy megvédjék magukat a világi szenvedélyek útonállóitól és a helytelen tanítások viharaitól. E házat

rendeltetésének megfelelően kell használniuk, nem pedig hivalkodásra vagy önző gyakorlatok rejtegetésére.

A dolgokat tehát kizárólag a Megvilágosodás és a Tan szempontjából szabad értékelnünk és használnunk. Le kell győznünk a birtoklás vágyát, valamint a dolgokhoz való önző ragaszkodást; használatuk kizárólag azt a hasznos célt kell szolgálja, hogy a tanítás eljusson másokhoz.

Ezért állandóan a tanításra kell gondolniuk, még akkor is, ha családjukkal élnek. Családtagjaikról bölcsen és rokonszenvvel gondoskodjanak, minden tőlük telhetőt elkövetve, hogy tudatukban felébresszék a hitet.

5. A Szangha világi tagjainak nap mint nap a következő leckéket kell ismételniük: Miképpen szolgálják szüleiket?

Hogyan éljenek feleségükkel és gyermekeikkel? Miképp gyakorolják az önuralmat? Hogyan szolgálják Buddhát?

A legjobban úgy szolgálhatják szüleiket, ha megtanulják, hogyan gyakorolják a kedvességet minden érző lény iránt. Feleségükkel és gyermekeikkel akkor élnek boldogságban, ha távol tartják magukat a kéjvágytól és az önző kényelem gondolatától.

Miközben átadják magukat a családi élet hangulatának, nem szabad megfeledkezniük a Tan ennél is édesebb dallamáról. Mialatt az otthon védelmében élnek, gyakran fel kell keresniük a Zen gyakorlat biztonságosabb menedékét, ahol a bölcsek oltalmat találnak mindenféle tisztátalansággal és zavaró hatással szemben.

Amikor a világi testvérek felajánlásokat tesznek, szívükből száműzzenek minden mohóságot; amikor elvegyülnek a tömegben, tudatuk maradjon a bölcsek társaságában; amikor balszerencse éri őket, tudatuk maradjon nyugodt és zavartalan.

Amikor Buddhában menedékre lelnek, keressék az ő bölcsességét.

Amikor a Dharmában találnak menedéket, keressék annak igazságát, mely a bölcsesség hatalmas óceánjához hasonlít.

Amikor a Szanghában találnak oltalomra, azt a békés bölcsességet keressék, mely mentes az önző érdekektől.

Ruhájukat felöltve, ne feledkezzenek meg róla, hogy magukat jósággal és alázattal is díszítsék.

Amikor pihenni térnek, törekedjenek arra, hogy tudatukat minden mohóságtól, haragtól és tudatlanságtól megszabadítsák.

Amikor megizzadnak a meredek ösvényen, gondoljanak arra, hogy hasonló út vezet a Megvilágosodáshoz, amely átsegíti őket az illúziók világán.

Amikor könnyebb ösvényen járnak, használják ki, hogy azon nagyobb haladást érjenek el a Megvilágosodás felé.

Amikor egy hidat pillantanak meg, akkor kívánják azt, hogy megépíthessék a Tan hídját, melyen az emberek átkelhetnek.

Mikor egy szomorú emberrel találkoznak, akkor sajnálkozzanak az állandóan változó világ keserűsége miatt.

Amikor egy mohó embert látnak, kívánják azt, hogy maradjanak távol életük során az illúzióktól, és hogy elnyerjék a Megvilágosodás igaz kincseit.

Legyenek résen a finom ételek láttán; amikor viszont íztelen az életük, kívánják azt, hogy a mohóság soha ne térhessen vissza.

A tikkasztó nyári kánikulában tartsák távol magukat a világi vágyak tüzétől, és nyerjék el a Megvilágosodás hűsítő frissességét. Az elviselhetetlen téli fagyok idején gondoljanak Buddha nagy együttérzésének melegére.

A szent szövegek olvasásakor törekedniük kell arra, hogy megjegyezzék őket és arra, hogy a tanítást a gyakorlatba ültessék át.

Amikor Buddhára gondolnak, szívből óhajtsák az Ő éleslátását!

Este azzal a gondolattal aludjanak el, hogy a testük, beszédük és tudatuk megtisztuljon és felfrissüljön. Reggel, amikor felébrednek, első gondolatuk az legyen, hogy tudatuk aznap tiszta legyen, hogy mindent megértsen.

6. Akik azért követik Buddha tanítását, mert megértették, hogy mindent az anyagnélküliség jellemez, életük során a dolgokhoz nem viszonyulnak könnyelműen, hanem annak tekintik azokat, amik, és megpróbálják azokat megfelelő eszközként felhasználni a Megvilágosodás elnyeréséhez.

Nem kell azt gondolni, hogy ez a világ értelem nélküli és tele van zűrzavarral, miközben a Megvilágosodás világát az értelem és béke jellemzi. Inkább azt kellene tenni, hogy világunk minden jelenségében a Megvilágosodás útját lássuk.

Ha az ember a világra a tudás hiányától elhomályosult szemmel tekint, akkor csak a hibáit látja; azonban ha tiszta bölcsességgel veszi szemügyre, a Megvilágosodás világát fedezi fel benne.

Tény, hogy csak egyetlen világ létezik, és nem kettő, hogy az egyik értelmetlen, a másik pedig értelmes lenne, vagy az egyik jó, a másik pedig rossz. Az emberek csak azért gondolják, hogy kétféle világ van, mert mindig különbséget tesznek dolgok között.

Ha meg tudnának szabadulni ezektől a különbségtételektől, tudatukat pedig a bölcsesség fénye ragyogná be, akkor csak egyetlen világot látnának, ahol mindennek van értelme.

7. Akik hisznek Buddhában, mindenben megérzik ennek az egyetemes egyedülvaléségnak a tisztaságát. Ezzel a tudattal mindenki iránt együttérzéssel viseltetnek, és alázattal szolgálnak másokat.

Hogy minderre képesek legyenek, tudatukat meg kell tisztítaniuk mindenfajta büszkeségtől, és alázatosnak, udvariasnak és szolgálatkésznek kell lenniük. Elméjüknek a termékeny földhöz kell hasonlítania, mely a legkisebb részrehajlás nélkül mindent egyformán táplál, mely zokszó nélkül szolgál, nyugodtan tűr, mely mindig igyekvő, mely legnagyobb örömét a szegények szolgálatában leli azáltal, hogy tudatukban elülteti Buddha tanításának magvait.

Így a szegények iránti együttérző tudat mindannyiunk édesanyja, ez a tudat mindenkit tisztel, mindenkit személyes barátjának tekint, és egyben szülőként tisztel.

Ezért, annak ellenére, hogy ezrek neheztelnek a világi buddhista hívekre, rosszindulatot táplálnak irántuk, mégsem árthatnak nekik, mert az csak olyan, mint egy csepp méreg a nagy óceán vizében.

8. A világi hívő visszaemlékezve (jócselekedeteire) és a hálaadásban leli örömét. Megérti azt, hogy hite nem más, mint Buddha együttérzése, mellyel a Magasztos ajándékozta meg.

A földi szenvedélyek mocsarában nem csíráznak ki a hit magvai, azonban Buddha együttérzése lehetővé teszi a magvak elvetését, hogy azok aztán megtisztítsák a tudatot, hogy képes legyen hinni Buddhában.

Mint arról már szó esett, az illatos csandána-fa nem él meg egy érandafa erdőben. A Buddhába vetett hit magjai sem maradnak meg az illúziók világában.

De valójában az öröm virágai mégis ebben a világban nyílnak, így arra kell jutnunk, hogy míg a virágok a tévképzetekben vannak, a gyökereit máshol találjuk, nevezetesen Buddha szívében.

Ha egy világi hívőt az én-központúság vezérel, akkor féltékeny lesz, irígy, ellenséges és rosszindulatú, ugyanis tudatát a mohóság, harag és értelmetlenség kerítette hatalmába. Ha azonban visszatér Buddhához, akkor ezzel semmihez nem mérhető szolgálatot tesz Neki.

III. A helyes életvitelre vonatkozó gyakorlati tanácsok

1. Helytelen azt gondolni, hogy a balszerencse keletről vagy nyugatról éri az embert, ugyanis az a saját tudatából támad. Oktalan ezért a kévu¨lről jövő veszélyek ellen védekezni, miközben belu¨l az elménket őrizetlenu¨l hagyjuk.

Van egy ősi hagyomány, melyet az egyszerű emberek még ma is követnek. Mikor reggel felkelnek, előbb megmossák arcukat és kiöblítik szájukat, majd pedig meghajolnak minden irányba, – keletnek, nyugatnak, délnek, északnak, lefelé és felfelé –, azt kívánva, hogy semmilyen irányból ne érje őket balszerencse, és hogy békés napjuk legyen.

Buddha mégis mást tanít, mégpedig azt, hogy a Igazság hat irányát tiszteletben kell tartanunk, majd azt mondja, hogy bölcsen és erkölcsösen viselkedju¨nk, így előzve meg mindenféle bajt.

Ahhoz, hogy a hat irány felől megőrizzu¨k magunkat, el kell távolítanunk a „négy tett” szennyeződését, ellenőrzésu¨nk alatt kell tartanunk a tudat „négy rossz indítékát”, és be kell temetnu¨nk az otthon és a jólét elvesztését okozó „hat gödröt”.

A „négy tett” az emberölés, a lopás, a házasságtörés és a csalás.

A „négy rossz indítéka” a mohóság, a harag, a tudatlanság és a félelem.

A jólét elvesztését okozó „hat gödör” a bódító italok iránti vágy és az oktalan viselkedés, a késő éjjelig fennmaradás és a végnélku¨li tivornyázás, a zenei és színházi élvezetekbe való belefeledkezés, a szerencsejáték, a rossz társaság, valamint a kötelességek elhanyagolása.

Miután eltávolították a négy szennyeződést, elkeru¨lték a tudatállapot négy rossz indítékát, és betemették a tékozlás hat gödrét, Buddha tanítványai tiszteletteljesen hajtanak fejet az Igazság hat irányába.

Nos, mi az Igazság hat iránya? A kelet a szu¨lők és a gyermekek útja, a dél a tanítóé és a tanítványé, a nyugat a férjé és a feleségé, az észak az emberé és a barátjáé. A lent az úré és a szolgáé, a fent Buddha tanítványaié.

Először is, keleti irányban, a szülők és gyermekek útján, a gyereknek ötféle cselekedetet kell tennie. A gyereknek tisztelnie kell a szüleit, szülei kedvére kell tennie, védenie kell a családi származást, örökölnie kell a családi tulajdont, és elődei haláláról meg kell emlékeznie.

A szülőknek öt dolgot kell megtenniük gyermekeikért.

Megóvni őket a rossztól, jó példával elöljárni, nevelni és oktatásban részesíteni őket, megházasítaniuk, a megfelelő időben pedig átadniuk a családi tulajdont. Ha a szülők és a gyermekek ezeket a szabályokat betartják, a család mindvégig békében él.

A következő a déli irány, a tanítóval és a tanulóval. A tanulónak mindig fel kell állnia, mikor tanítója belép; ki kell szolgálnia, figyelemmel kell követnie az utasításait, nem szabad megfeledkeznie a tanítója számára tett felajánlásról, és tisztelettel kell hallgatnia a tanítását.

Ugyanakkor a tanítónak igazságosnak kell lennie tanítványaival, jó példát mutatva nekik; pontosan kell továbbadnia mindent, amit saját maga tanult. El kell érnie, hogy a tanítvány ne felejtse el a tanultakat, úgy kell felkészíteni tanítványát, hogy az hasznára váljék, mindenütt elismerést és tiszteletet szerezzen vele. Igy a tanító és a tanuló kapcsolata jó és nyugodt lesz.

A nyugati irányban van a férj és feleség kapcsolata. A férjnek tisztelettel, udvariasan és hűséggel kell viseltetnie feleségével szemben, rá kell bíznia döntéseket, és ajándékokat kell neki adnia. A feleség lássa el jól a munkáját, figyeljen a családtagokra, legyen hű férjéhez, óvja a családi vagyont és figyeljen az egész családra. Igy a férj és feleség kapcsolata jó és nyugodt lesz.

Az északi irány a barátok útja. A barátoknak azt kell nyújtani, amiben hiányuk van, velük kedvesen kell beszélni, hasznukra kell lenni, figyelmesnek és becsületesnek kell lenni velük szemben.

Barátainkat óvnunk kell attól, hogy rossz útra tévedjenek, ha bajba kerülnek, védenünk kell vagyonukat, meg kell hallgatnunk problémáikat, a bajban segétenünk kell őket és támogatnunk családjukat. Igy az északi irányban a barátokkal való kapcsolatunk jó és nyugodt lesz.

Az alsó irányban van az úr és a szolgáló kapcsolata.

Az úrnak szolgájával kapcsolatban öt dologra kell ügyelnie.

Olyan munkát adjon neki, melynek elvégzésére képes, munkájáért részesítse élelemben és jól fizesse meg; viselje gondját, ha megbetegszik; adjon neki a finom ételekből és biztosítsa számára a szükséges pihenőt.

A szolgálónak öt dolgot kell szem előtt tartania: reggel előbb keljen fel, mint a gazdája; este a gazda után térjen nyugovóra; mindig legyen becsu¨letes; értse a munkáját, és ne hozzon szégyent ura nevére. Igy az alsó irányban az úr és szolgáló kapcsolata jó és nyugodt lesz.

A felső irányban van a tanítást magyarázók útja.

Buddha tanítványait megku¨lönböztetett tisztelettel kell fogadnunk, figyelnu¨nk kell beszédu¨ket és gondolataikat.

Tiszteletben és elismerésben kell részesíteni a buddhista tanítókat, meg kell hallgatni őket, követni kell tanításaikat és felajánlással kedveskedni nekik.

A buddhista tanító utasítsa el a rosszat, fektessen hangsúlyt a jóra, szívében legyen egyu¨ttérző, magyarázza el az erkölcsi szabályokat, hallgatóival értesse meg teljesen a tanításokat és gondoskodjék arról, hogy az emberek békében éljenek. Igy a felső irányban a buddhista tanítókkal jó és nyugodt lesz a kapcsolat.

Aki tehát a hat égtáj felé fejet hajt, nem a kévu¨lről jövő bajok elkeru¨lés.ért teszi ezt, hanem azért, hogy résen legyen a tudatában leselkedő káros gondolatokkal szemben.

2. Ismerősei körében az embernek fel kell ismernie azokat, akikkel társulhat, és azokat, akikkel nem.

Ez utóbbiak kapzsiak, nagyszájúak, hízelgőek vagy pazarlóak.

Akikkel érdemes társulnia azok, akik segítőkészek, akik osztoznak a másik örömében és bánatában, akik jó tanácsot adnak, és akiknek szívében egyu¨ttérzés van.

Egy igaz barát, akihez biztonsággal társulhatunk, soha nem fog letérni a helyes útról, titokban barátja jólétéért aggódik, vigaszt nyújt a bajban, a szu¨kségben segít, megőrzi titkainkat, és minden esetben jó tanáccsal lát el.

Nagyon nehéz ilyen barátra lelni, azért neku¨nk magunknak kell arra törekednu¨nk, hogy ilyen barátok legyu¨nk. Miként a nap melegíti a termékeny földet, akként ragyog valaki a társaságban tettei révén.

3. Egy fiú soha nem tudja viszonozni mindazt a gondoskodást, amit szu¨leitől kapott, még ha száz évig is hordozná jobb vállán édesapját, a balon pedig édesanyját.

Még akkor sem tudná kellőképpen leróni azt az óriási hálát, amivel nekik tartozik, ha száz évig fu¨rösztené őket illatos balzsamokban,

szolgálná őket hűséges fiúként, trónra ültetve mindkettejüket, és lábaik elé vinné a világ összes kincsét.

De ha szüleit elvezeti Buddhához, és elmagyarázza nekik a tanítást, meggyőzve őket, hogy a helytelen útról térjenek át a helyesre, hogy szabaduljanak meg a mohóságtól és találjanak örömet a felajánlásokban, akkor ezzel többet tett értük, mint ha háláját törlesztette volna.

4. A család az a közeg, ahol a gondolatok találkoznak egymással. Ha ezt egymás iránti szeretet jellemzi, az otthon olyan szép, akár egy virág a kertben. Ha azonban ezek a gondolatok nincsenek egymással összhangban, az olyan, akár a vihar, mely szörnyű pusztítást végez a kertben.

Ha a családtagok között nincs összhang, soha ne a többiekben, hanem sajátmagunkban keressük a hibát és térjünk vissza a helyes útra.

5. Élt egykor egy férfi, akinek a hite mély volt. Fiatalon veszítette el édesapját, de boldogan élt édesanyjával, majd megházasodott.

Eleinte boldogan megfértek egymással, de később egy apró félreértés miatt, a feleség és az anyósa között feszültt. vált a viszony. Ez odáig fokozódott, hogy az anya végül otthagyta a fiatal párt és elköltözött.

Az anyós távozása után nem sokkal az ifjú párnak fia született. A pletyka szerint a fiatal anya ezt mondta:

„Anyósom állandóan bosszantott, és míg velünk lakott, soha semmi jó nem volt; de ahogy kitette a lábát, lám, milyen örömteli esemény történt!”

Amikor a pletyka az anyós fülébe jutott, az így kiáltott fel: „Ha a férj édesanyját kell elüldözni ahhoz, hogy örömteli esemény következzék be, nagyot változott a világ! Hová lett az igazság?!”

Ezután az anya felkiáltott: „Akkor most el kell temetnünk ezt az „igazságot”!”, majd mint az őrült, kirohant a temetőbe, hogy megtartsa a temetési szertartást.

Az esetről tudomást szerzett Indra isten, megjelent az asszony előtt és megpróbálta jobb belátásra bírni, de mindhiába.

Az istenség erre a következőket mondta neki:

– Ha így állnak a dolgok, akkor a gyermeket és anyját máglyára kell vetnem. Ez megnyugtat?

A szavak hallatán az anyós belátta hibáját, bocsánatot kért a dühkitörése miatt, és könyörögve kérte az istenséget, hagyja életben a

gyermeket és édesanyját. Ugyanakkor az ifjú feleség és férje is belátták, hogy az idős asszonnyal szemben méltatlanul viselkedtek, és kimentek a temetőbe, hogy megkeressék. Indra isten kibékítette őket, ezt követően pedig boldog családként éltek egyu¨tt.

Az igazságosság soha nem vész el, hacsak valaki nem saját maga száműzi. Néha úgy látszik, mintha az igazságosság eltűnt volna, valójában azonban sosem tűnik el. Amikor eltűnni látszik, azért van, mert az egyén saját tudata válik igazságtalanná.

Az ellenkező gondolatok gyakran okoznak katasztrófát. Egy apró félreértés is nagy szerencsétlenséget okozhat. Ku¨lönösen a családi életben kell u¨gyelni erre.

6. A családi költségvetést nagyon gondosan meg kell tervezni. A család minden tagjának a szorgos hangyákhoz és a dolgos méhekhez hasonlóan kell dolgoznia. Egyikőju¨k se éljen a többiek igyekezetéből és ne várjon tőlu¨k adományokat.

Másfelől, az embernek nem szabad mindent tejesen a sajátjának tekintenie, amit megkeresett. Egy részét másokkal kell megosztania, félre kell tennie előre nem látható helyzetekre, valamennyit a közösség számára kell adnia, egy részét pedig fel kell ajánlania a vallási tanítóknak.

Emlékezzu¨nk, hogy a világon semmit sem lehet a szó valódi értelmében „enyém”-nek tekinteni. Ami valakinek a birtokába jut, az csak okok és feltételek bizonyos egybeesése miatt van. Csak ideiglenesen tarthatja magánál, ezért nem szabad önző módon vagy haszontalan célokra felhasználnia.

7. Amikor Sávámáti, Udajáná király felesége Ánandának ötszáz szerzetesi ruhát adományozott, Ánanda nagy megelégedéssel fogadta.

Minderről tudomást szerezve, a király becstelenséggel vádolta meg Ánandát, úgyhogy felkereste, és megkérdezte, mit szándékozik tenni az ötszáz öltözékkel.

Ánanda így felelt:

– Ó, Felség, sok testvéru¨nk rongyokban jár, ezért a ruhákat közöttu¨k osztom szét.

– Mit csinálsz a régiekkel?

– Azokból takarókat készétu¨nk majd.

– Mi lesz a régi takarókkal?

– Azokból párnahuzatokat.
– És a régi párnahuzatokból?
– Szőnyegeket, Felség!
– És a régi szőnyegekből?
– Lábtörlőket.
– Az ócska lábtörlőkből?
– Padlótörlőket.
– És mit csinálsz a régi padlótörlőkkel?
– Felség, azokat majd széttépjük, aztán sárral összekeverve a házfalak tapasztására használjuk.

Minden dolgot, amit ránk bíztak, nagy gonddal kell valamilyen hasznos módon használnunk, mert nem a „miénk”, hanem csak ideiglenesen van ránk bízva.

8. A házasságot nem a férj és feleség kényelmére találták ki. Sokkal mélyebb az értelme annál, mint hogy két test fizikailag közös fedél alatt együtt él. A férjnek és feleségnek arra kell törekednie, hogy a kettejük között létrejött bizalmas kapcsolatot is felhasználva segítsék egymást a szent tanítás elsajátításában.

Egy idős házaspár, akiket az „ideális pár” névvel illettek, felkereste Buddhát és így szólt:

– Uram, már gyermekkorunk óta ismertük egymást, amikor összeházasodtunk. Boldogságunkat soha semmi nem árnyékolta be. Kérünk, mondd meg, összeházasodhatnánk-e ismét a következő életünkben is?

Buddha ezt a bölcs választ adta:

– Ha mindketten ugyanazt a hitet valljátok, ha ugyanúgy sajátítjátok el a tanítást, ha egyformán gyakoroljátok a jótékonykodást, és ha bölcsességben is egyeztek, akkor ugyanazzal a tudattal fogtok éjjészületni.

9. A Megvilágosodáshoz vezető úton nincs különbség nemek között. Ha egy nő elhatározza, hogy megkeresi a Megvilágosodást, akkor az Igaz Ösvény hősévé válik.

Malliká, Praszenádzsit király lánya és Ajódhja király felesége egy ilyen hősnő volt. Határtalanul hitt a Magasztos tanításában, és a következő tíz fogadalmat tette az Ő jelenlétében:

„Uram, míg el nem nyerem a Megvilágosodást, nem sértem meg a szent előírásokat, nem leszek fennhéjázó a nálam idősebbekkel, senkinek nem leszek haragosa.”

„Nem leszek féltékeny másokra, és nem irígylem javaikat; nem leszek önző sem gondolatban, sem vagyonommal; amit kapok, azzal a szegényeket igyekszem boldogítani, nem magamnak halmozom fel.”

„Mindenkit udvariasan fogadok, ellátom, amiben szűkölködnek, és kedvesen szólok hozzájuk, az ő köru¨lményeiket nézem, nem pedig a magam kényelmét, és megpróbálom részrehajlás nélku¨l a javukat szolgálni.”

„Ha másokat magányban, börtönben, betegségtől szenvedni vagy egyéb bajoktól sújtva látok, igyekszem könnyíteni a helyzetu¨kön és örömet szerezni nekik azzal, hogy kinek-kinek elmagyarázom mi mitől van.”

„Ha meglátok valakit, aki élő állatokat fog be, és kegyetlenu¨l bánik velu¨k, vagy megszeg ilyen szabályokat, akkor megbu¨ntetem, ha rászolgál, vagy megtanítom, ha arra szorul, majd arra törekszem, hogy legjobb képességeim szerint jóvátegyem, amit tettek, és hibáikat kiku¨szöböljem.”

„Nem fogok megfeledkezni arról, hogy a helyes tant hallgassam, mert tudom, ha valaki elhanyagolja a helyes tanítást, hamar eltávolodik attól az igazságtól, mely mindenhol jelen van, és nem sikeru¨l elérnie a Megvilágosodás partját.”

Ezután a következő három kívánságának adott hangot a szegények megmentésére:

„Először is, megpróbálok mindenkit megnyugtatni.

Hiszem, hogy ez az óhajom bármelyik eljövendő életemben a jóság gyökere lesz majd, amelyből szárba szökken a tanítás bölcsessége.”

„Másodszor, miután megkaptam a helyes tan bölcsességét, fáradhatatlanul fogom tanítani az embereket.”

„Harmadszor, védelmezni fogom az igaz tanítást még saját testem, életem vagy vagyonom árán is.”

A családi élet igazi jelentősége abban rejlik, hogy lehetőséget biztosít egymás bátorítására és segítésére a Megvilágosodás felé. Ha egy nő elhatározza a Megvilágosodás elnyerését és ilyen fogadalmakat tesz, akkor ugyanúgy Buddha kitűnő tanítványa lehet, mint Mallika.

Második fejezet
BUDDHA ORSZÁGÁNAK A FELÉPÍTÉSE

I. A közösség harmóniája

1. Képzeljünk magunk elé egy tökéletesen sötétbe burkolózott sivatagi országot, ahol sok élőlény vakon tapogatózik.

Természetesen eluralkodik rajtuk a félelem, egymást meg sem ismerik az éjszakában, csak vergődnek a sötétség magányában. Ez valóban szánalmas helyzet.

Majd képzeljük el, amint hirtelen egy kiváló férfi jelenik meg fáklyával a kezében. A fény körös-körül mindent bevilágít, tisztán látni, akárcsak nappal.

Az addig sötétben bóklászó élőlények egyszerre csak megkönnyebbülést éreznek, amint egymásra ismernek, majd boldogan örvendenek közösségüknek.

A „sivatagi ország” a tudatlanság sötétjében botorkáló emberi életet jelenti. Akiknek tudatában nincs meg a bölcsesség fénye, magányosan és félelemben vándorolnak.

Egyedül születtek, és egyedül halnak meg; nem tudják, hogyan társuljanak a többi emberhez békében és harmóniában, és természetesen csüggedtek és félnek.

A „kiváló fáklyás férfi” Buddhát jelenti, aki emberi alakban jelenik meg, bölcsességével és együttérzésével beragyogja a világot.

Ebben a fényben az emberek magukra és egymásra találnak, és örömmel teremtenek emberi közösséget, harmonikus kapcsolatokat.

Emberek ezrei élhetnek közösségben, azonban ez nem igazi addig, míg meg nem ismerik egymást, nem éreznek rokonszenvet egymás iránt.

Egy igazi közösséget a hit és a bölcsesség jellemez, ezek világítják meg azt fáklyaként.

Valójában a harmónia egy igazi közösség vagy szervezet élete és valódi jelentése.

2. Háromféle szervezet létezik:

Először is, vannak olyanok, amelyek a nagy vezetők hatalmára, gazdagságára és tekintélyére épülnek.

Másodszor, vannak olyanok, amelyek az emberek érdekei mentén szerveződnek, mindaddig fennállnak, míg tagjaiknak megfelelnek, és amíg a tagok egymással nem kezdenek vitázni.

Harmadszor, vannak olyanok, melyek valamely helyes tanítás köré szerveződnek, és a harmónia adja az igazi életüket.

Természetesen ez utóbbi az egyetlen igazi közösség, mert tagjai közös szellemben élnek, melyből a szellemiség egysége és a különböző érdemek fakadnak. Az ilyen szervezetben harmónia, megelégedettség, boldogság uralkodik.

A Megvilágosodás olyan mint a hegyre hulló eső, amely előbb erekbe gyűlik, majd patakokká lesz, aztán folyókká dagadva végül az óceánba ömlik.

A Szent Tan esője mindenkire egyformán hull, tekintet nélkül arra, ki hogyan él. Azok, akik elfogadják, kis csoportokba, azután szervezetekbe, majd közösségekbe tömörülnek, hogy végül a Megvilágosodás Nagy Óceánjában találják magukat.

Ezeknek az embereknek a gondolatai úgy vegyülnek egymással, akár a tej és a víz, végül pedig egy harmonikus Testvériségbe szerveződnek.

Ezért egy tökéletes szervezet alapvető követelménye az igazi tanítás, annak fényénél ismerik meg egymást az emberek, hangolódnak össze és simítják el félreértéseiket.

Ezért a Buddha tökéletes tanán alapuló szervezetet méltán nevezhetjük Szanghának (Testvériségnek).

A Közösség tagjainak be kell tartaniuk a tanításokat, elméjüket pedig ennek megfelelően kell edzeniük.

Ekképpen Buddha Testvéri Közössége elméletileg mindenkire kiterjed, valójában azonban csak azok tagjai, akik ugyanabban hisznek.

3. Buddha Közösségének tagjai két csoportra oszthatók.

Azok, akik a világi tagokat tanítják és azok, akik élelem és ruházat felajánlásával támogatják a tanítókat. Ők együtt fogják terjeszteni és fenntartani a tant.

Azután ahhoz, hogy a Közösség kiteljesedjék, szükség van a tagok közötti tökéletes összhangra. A tanítók tanítják a tagokat, a tagok pedig tisztelik a tanítókat, így összhang lehet közöttük.

Buddha Testvérisége tagjainak szerető rokonszenvvel kell társulniuk, boldogan egyu¨tt élni társaikkal, és azon fáradozni, hogy lélekben egyek legyenek.

4. Hat dolog segíti elvezetni a Közösséget a harmóniához. Ezek a következők: az őszinte beszéd; az őszinte tett és a kedvesség; a lélek őszintesége és rokonszenve; a közös tulajdon egyenlő elosztása; ugyanazon tiszta előírások követése; és hogy mindenkinek ugyanolyan helyes nézete legyen.

A felsoroltak közu¨l a hatodik, a helyes nézet képezi azt a magot, amely köré a többi öt rendeződik.

Van kétszer hét szabály, amelyeket követni kell, ha a Testvériség sikeres akar lenni. Az első csoportba a következők tartoznak:

(1) gyakran kell összejönniu¨k, hogy meghallgassák és megvitassák a tanításokat;

(2) egymással szabadon társalogjanak, tisztelve a másikat;

(3) tiszteljék a tant, tartsák be a szabályokat és ne változtassák meg azokat;

(4) az idősebb és fiatalabb tagok legyenek udvariasak egymáshoz;

(5) viselkedjenek őszintén és tisztelettudóan;

(6) tudatukat tisztítsák meg egy nyugalmas helyen, de arra a helyre engedjenek előre másokat;

(7) szeressenek minden embert, fogadják szívélyesen a látogatókat, és kedvesen vigasztalják a betegeket.

Ha figyelnek ezekre a szabályokra, a Szangha mindig erős lesz.

A második csoportba a következők tartoznak, amelyeket mindenkinek egyénileg kell betartania: (1) meg kell őrizni a tiszta tudatot és nem szabad túl sok dolgot kérni; (2) megőrizni az egységet és eltávolítani minden mohóságot; (3) nyugodtnak maradni és nem viszálykodni; (4) a fölösleges beszéd helyett inkább csöndben maradni; (5) követni a szabályokat és nem fölényeskedni; (6) megőrizni a tudat rendíthetetlenségét és nem követni más tanításokat; (7) takarékosan és mértékletesen élni.

Ha a tagok ezeket betartják, a Közösség fennmarad és soha nem indul hanyatlásnak.

5. Mint már emlétettu¨k, a Közösségnek a harmónia a lényege, enélku¨l nem nevezhető közösségnek. Minden tagjának vigyáznia kell arra, nehogy

nézeteltérést okozzon.

Ha mégis nézeteltérés támadna, a lehető legrövidebb idő alatt meg kell szüntetni, mert a nézeteltérések hamar tönkretesznek bármilyen szervezetet.

A vérfolt nem távolítható el még több vérrel; a gyűlölködést sem oldja még több gyűlölet; a gyűlölködés egyetlen ellenszere a felejtés.

6. Élt egyszer egy Balsors nevű király, akinek országát a szomszédos vérszomjas Brahmadáttá nevű király hódította meg. Balsors király, felesége és fia egy ideig elrejtőzött, de aztán elfogták őket, csak az ifjú hercegnek sikerült megszöknie.

A trónörökös mindent megpróbált atyja megmentésére.

Hiába. Apja kivégzésének napján a herceg álruhát öltve elindult a vesztőhelyre, ahol tehetetlenül kellett végignéznie szerencsétlen sorsú apjának a kivégzését.

Az apa a tömegben felismerte a fiát, és mintha magában beszélne, ezt mormolta:

– Ne töltsd az időd kereséssel; ne cselekedj elhamarkodottan; a gyűlöletet csak a felejtés oldja.

Ezután a herceg sokáig kereste a bosszú módját.

Végül a Brahmadáttá palotában alkalmazták fegyveres kísérőként. Rövid időn belül a király kegyeibe férkőzött.

Egy szép napon, amikor a király vadászatra indult, a herceg elérkezettnek látta az időt a bosszúra. Elhagyatott helyre vezette a királyt, ahol az a fáradtságtól kimerülve a herceg ölébe hajtotta a fejét, – ilyen nagyon bízott benne.

A herceg előhúzta a tőrét, és a király torkának szegezte. Ekkor megtorpant. Atyjának kivégzésekor mormolt szavai jutottak eszébe. És bár ismét megpróbálta, képtelen volt megölni a királyt. Az uralkodó hirtelen felriadt majd elmesélte a hercegnek, hogy rémálmában Balsors Király fia akarta meggyilkolni.

A herceg, kezében a tőrrel, hirtelen megragadta a királyt, felfedte magát, hogy ő Balsors Király fia, és elmondta, hogy végre eljött az ideje, hogy bosszút álljon atyjáért. De most sem tudta megtenni, amit tervezett.

Gyors mozdulattal a földre dobta a tőrt és térdre esett az uralkodó előtt.

Miután a király végighallgatta a herceg történetét és a kivégzett atyja utolsó szavait, meghatódva kérte a trónörökös bocsánatát. Később visszaadta neki az elvett királyságát, és ezután a két ország hosszú ideig békében élt egymás mellett.

Balsors király utolsó szavai, – „ne töltsd az időd kereséssel" azt jelentik, hogy ne tarts haragot sokáig, a „ne cselekedj elhamarkodottan" pedig, hogy a barátságot nem szabad elhamarkodottan széttépni.

A gyűlölet nem gyűlölettel, hanem felejtéssel orvosolható!

A Testvériség közösségében, amely az igaz tant vallja, minden tagnak érdemes megszívlelnie a történet tanulságát.

De ez nemcsak a Testvériség tagjaira vonatkozik, hanem általában mindenkire: minden nap ennek szellemében élju¨nk.

II. Buddha országa

1. Mint már szó volt róla, ha a Közösség nem feledkezik meg kötelességéről, hogy terjessze Buddha tanítását és hogy harmóniában éljen, akkor egyre nagyobb lesz, a tanítás pedig szélesebb körben terjed tovább.

Ez azt jelenti, hogy egyre többen fogják keresni a Megvilágosodást, visszaszorulnak a mohóság, harag és tudatlanság seregei, amelyeket a tudatlanság és kéjvágy ördöge vezet, és a bölcsesség, a fény, a hit és az öröm veszik át a hatalmat.

A sátán birodalma tele van mohósággal, sötétséggel, harcokkal, összetűzésekkel, kardokkal és vérontással.

Bővelkedik féltékenységben, előítéletekben, gyűlöletben, csalásban, hízelkedésben, titkolózásban és bántalmakban.

Most képzelju¨k el, amint a bölcsesség fénye beragyogja ezt a birodalmat, és az egyu¨ttérzés esőjével áztatja; gyökeret ereszt a hit, és az öröm virágai elkezdenek illatozni. Ekkor a sátán birodalma étlényegu¨l Buddha Tiszta Országává.

Ahogyan egyetlen enyhe fuvallat és néhány virág egy faágon a tavaszt hirdeti, akképp lu¨ktet új élet a fűben, fában, hegyekben, folyókban és minden másban, amikor az ember elnyeri a Megvilágosodást.

Ha tudatunk tiszta, környezetu¨nk is az lesz.

2. Abban az országban, ahol az igaz tanítás érvényesül, minden lakosának tiszta és nyugodt a tudata. Valóban, Buddha együttérzése szüntelenül munkálkodik minden lény érdekében, a ragyogása pedig minden szennyeződést eltávolít a tudatukból.

A tiszta tudat rövid időn belül elmélyült tudattá válik, olyanná, mely a Nemes Ösvényhez mérhető. Az ilyen tudat adakozó, betartja az előírásokat, türelmes, kitartó, nyugodt, bölcs és együttérző, mely minden eszközzel azon van, hogy az embereket a Megvilágosodás felé vezesse. Így épül fel Buddha Országa.

A családi otthon is olyan otthonná alakul, ahol jelen van Buddha, a társadalmi megosztottság miatt szenvedő ország szintén a barátságos megértés országává válik.

Egy arany palota, amelyet vér szennyez, nem lehet Buddha lakhelye. De egy kis hajlék, amelynek lyukas tetején át besüt a holdfény, kedves lehet Buddhának, ha ott a gazda tudata tiszta.

Egyetlen ember tiszta tudatára is felépülhet Buddha Országa, mert az az egy tiszta tudat magához vonzza majd a többi tudatot a Szanghában. A Buddhába vetett hit az egyénből áramlik át a családba, a családból a faluba, a faluból a városba, országokba és végül az egész világba.

Valóban, az őszinte igyekezet és a hit, amellyel terjesztik a Dharmát, az, amin felépül Buddha Országa.

3. Azt mondhatjuk, hogy egyfelől a mohósággal, igazságtalansággal és vérontással teli világ a sátán világa, de ha az emberek hinni kezdenek Buddha Megvilágosodásában, akkor a vér tejjé válik, a mohóság együttérzéss. és végül a sátán birodalmából Buddha Tiszta Országa lesz.

Lehetetlen feladatnak tűnik, hogy kimerjük az óceán vizét, de az elhatározás, hogy mégis megtegyük, ez adja az eltökélt tudatot, amellyel el kell érnünk Buddha Megvilágosodását.

Buddha vár bennünket a túlparton, ott az Ő

Megvilágosodásának világa, ahol nincs mohóság, harag, tudatlanság, szenvedés, gyötrődés, hanem csak a bölcsesség ragyog és szeretet harmatoz.

A béke és menedék országa azok számára, akik szenvednek, bánatosak és gyötrődnek, ott megpihenhetnek, akik elfáradtak a Dharma tanításának terjesztésében.

Ebben a Tiszta Országban határtalan fényesség uralkodik és örökké tart az Élet. Akik eljutnak ide, már soha nem akarnak visszatérni a tévképek

világába.

Valóban, ez a Tiszta Ország, ahol a bölcsesség virágai illatoznak és a szent Dharmát dalolják a madarak, ez az egész emberiség végső célja.

4. Bár ez a Tiszta Ország a megpihenés helye, de mégsem a tétlenségé. Virágai nem öncélúan illatoznak, hanem hogy felfrissülést hozzanak, ahol új energiát és tettvágyat nyerhetünk, hogy folytassuk Buddha küldetését.

Buddha küldetése örök. Amíg léteznek emberek és élőlények, és amíg az önző és szennyezett tudat újrateremti saját világát és környezetét, az Ő küldetése nem ér véget.

Buddha gyermekei, akik Amida hatalmas ereje segítségével hajóztak át a Tiszta Országba, azon fognak fáradozni, hogy visszatérjenek abba a világba, ahonnan érkeztek, és ahová még mindig kötődnek. Így vesznek részt Buddha küldetésében.

Miképp egy kis gyertya fénye egymás után lángra lobbantja a következőt, úgy fog Buddha együttérzésének fénye is vég nélkül tovaterjedni egyik tudatról a másikra.

Megértve az Ő együttérzését, Buddha gyermekei magukénak vallják a Megtisztulás és a Megvilágosodás feladatát, továbbadva nemzedékről nemzedékre, hogy Buddha Országát örökkön-örökké dicsfény övezze.

III. Akik Buddha országában dicsőségben részesültek

1. Sámáváti, Udájána király hitvese, Buddhának elkötelezett híve volt.

A palota legbelső udvarában lakott, melyet soha nem hagyott el. Volt azonban egy Uttárá nevű, éleseszű szolgálója, aki rendszeresen eljárt meghallgatni Buddha prédikációit.

Visszatérve, a szolgálólány mindig elismételte a királynénak a Magasztos tanításait, kinek bölcsessége és hite ekképp mélyült.

A király második felesége féltékeny volt az elsőre, és abban mesterkedett, hogy megölje (Sámávátit). Addig rágalmazta a királynak, míg az végül hitt neki, és elhatározta, hogy megöli első feleségét, Sámávátit.

Sámáváti megjelent a király előtt, és olyan nagy nyugalommal állt ott, hogy annak nem volt szíve megölni.

A király visszanyerve önuralmát, bocsánatot kért a bizalmatlanságáért.

A második feleség féltékenysége csak egyre nőtt, és orgyilkosokat küldött, hogy gyújtsák fel a legbelső udvart, míg a király távol volt. Sámáváti megőrizte nyugalmát, csitította és bátorította a megrémült szolgálólányokat, majd félelem nélkül, békésen halt meg, úgy ahogy azt a Magasztostól tanulta. Uttárá vele együtt halt meg a tűzben.

Buddha számos női tanítványai közül ők ketten örvendenek a legnagyobb megbecsülésnek, Sámáváti királyné, együttérző lelkéért, és Uttárá, aki hűen követte.

2. A Sákja nemzetségbeli Mahánamá herceg, Buddha unokafivére mélyen hitt a Magasztos tanításában, és egyike volt leghűségesebb követőinek.

Azokban az időkben Kószalá erőszakos királya, Virudáká meghódította a Sákja nemzetséget. Mahánamá herceg felkereste a királyt, hogy kímélje meg népe életét, de a király hallani sem akart róla. A herceg ekkor azzal a javaslattal állt elő, hogy a király engedjen annyi foglyot szabadon, ahányan el tudnak futni azalatt, míg ő a tó vize alatt tud maradni.

A király beleegyezett, azt gondolta, hogy a herceg úgyis csak rövid ideig fogja bírni a víz alatt.

A várkaput azonnal kinyitották, amint Mahánamá beleugrott a vízbe, az emberek pedig özönlöttek kifelé, a szabad biztonságba. Mahánamá azonban nem bukkant fel.

Hajfürtjeit egy fűzfa gyökeréhez kötözte, így áldozva fel életét a népéért.

3. Utpálávárná híres apáca volt, kinek bölcsességét Buddha egyik kiváló tanítványáéhoz, Maudgáljájánáéhoz hasonlították. Valóban, a nővérek nővére volt ő, vezette és fáradhatatlanul tanította őket.

Dévadátta, egy velejéig romlott és kegyetlen ember addig ármánykodott, míg meg nem győzte Adzsátaszátru királyt, hogy forduljon Buddha tanítása ellen. Később azonban Adzsátaszátru király megbánta, amit tett, megszakította a Dévadáttához fűződő barátságát, és a Buddha alázatos tanítványa lett.

Történt, hogy éppen akkor akadályozták meg Dévadáttát, hogy bejusson a várkapun a királyhoz, amikor szembetalálkozott Utpálávárnával, aki a királytól jött.

Dühében agyba-főbe verte, súlyos sebeket ejtve az apáca testén.

Az nagy fájdalmak közepette ért vissza a zárdájába.

Mikor a többi apáca megpróbált segíteni rajta, így szólt hozzájuk:

– Nővérek, az emberi élet nem látható előre, minden mulandó és énnélküli. Csak a Megvilágosodás világa nyugodt és békés. Erre törekedjetek szüntelenül.

Majd csöndben elhunyt.

4. Angulimálját, – a néhai haramiát, aki sokak életét oltotta ki, – a Magasztos mentette meg, és egyike lett tanítványainak.

Egy nap koldulni indult a városba, és sok nehézséget és szenvedést kellett eltűrnie múltbeli gonosz tettei miatt.

A városlakók nekiestek, és csúnyán ellátták a baját.

Véresen tért vissza a Magasztoshoz. Lábai elé rogyott, és köszönetet mondott Neki, hogy szenvedhetett régebbi kegyetlenkedéseiért.

Így szólt:

– Magasztos! Eredetileg „Ártalmatlan” volt a nevem, de tudatlanságom miatt sok értékes életet elvettem, levágva mindegyiknek egy-egy ujját. Ezért neveztek el Angulimáljának, az „Ujjgyűjtőnek”. Később, hála a Te együttérzésednek, bölcsességre tettem szert, és a három kincs, Buddha, a Dharma és a Szangha híve lettem. Amikor az ember lovat vagy tehenet hajt, ostort vagy kötelet használ. Te azonban, Magasztos, ostor és kötél, korbács nélkül tisztítottad meg a tudatomat. Magasztos! Ma csak azt szenvedtem el, amit megérdemeltem. Nem akarok élni, nem akarok meghalni. Csak várom, hogy értem jöjjön az idő.

5. Mandgáljájána, a tiszteletreméltó Sáriputrával együtt, egyike volt Buddha két legkiválóbb tanítványának. Mikor más vallások tanítói látták, hogy Buddha tanításának tiszta vize terjed az emberek körében, akik azt örömmel itták, féltékenyek lettek rá, és különféle módszerekkel akadályozták prédikációjában.

De semmi sem akadályozhatta meg, hogy tanításai széles körben elterjedjenek. Más vallások követői Mandgáljájána életére törtek.

Kétszer megmenekült, de harmadik alkalommal sok másvallású bekerítette és ütlegelni kezdte.

Ő a Megvilágosodás erejével nyugodtan fogadta az ütéseket, és bár súlyos sebeket ejtettek rajta, csontjait összetörték, békésen halt meg.

ANGUTTARA NIKÁJA

(Sorrendbe foglalt beszédek könyve)

Szerzetesek! Létezik valaki, akinek a világrajövetele sokaknak jólétet hoz, sokak számára boldogságot: ő az, aki az églakók és az emberiség hasznára, jólétére és boldogságára, a világ iránti egyu¨ttérzésből szu¨letett. Ki az? Egy Tathagatha, aki egy Arahat (Szent), egy tökéletesen Megvilágosodott. Igen, szerzetesek, ő az a személy.

Szerzetesek! Ritkán szu¨letik a világra ilyen személy. Ki az?

Egy Tathagata, aki egy Arahat, egy tökéletesen Megvilágosodott.

Igen, szerzetesek, ő az a személy.

Szerzetesek! A világon nehéz megtalálni azt a rendkévu¨li személyt. Kit is? Egy Tathagatát, aki egy Arahat, egy tökéletesen Megvilágosodott. Igen, szerzetesek, ő az a személy.

Szerzetesek! Egyetlen személy halálát kell sajnálnia mindenkinek. Kiét? Egy Tathagatáét, aki egy Arahat, egy tökéletesen Megvilágosodott. Ő az a személy.

Szerzetesek! Szu¨letett erre a világra valaki, aki senkihez sem hasonlítható és páratlan. Ki az? Egy Tathagata, aki egy Arahat, egy tökéletesen Megvilágosodott. Ő az a személy.

Szerzetesek! Megjelent valaki, aki olyan mint egy hatalmas szem, egy hatalmas fény, egy hatalmas sugárzás. Ki az? Egy Tathagata, aki egy Arahat, egy tökéletesen Megvilágosodott. Ő az a személy. (Anguttara Nikája I-13.)

FÜGGELÉK

A BUDDHIZMUS RÖVID TÖRTÉNETE – INDIÁBÓL JAPÁNBA VALÓ ELTERJEDÉSE –

1. INDIA

Az emberiség szellemtörténetének egyik legnagyobb korszakos eseménye volt, amikor „Ázsia Fénye” felragyogott India közepén, vagy más szavakkal, amikor feltört a Nagy Bölcsesség és Együttérzés Forrása, mely több évszázadon át egészen napjainkig gazdagítja az emberi elmét.

Gautama Buddha, akit későbbi buddhista követői Sákjamuniként, azaz a „Sákja nemzetség Bölcseként” tiszteltek, otthonát elhagyva kolduló szerzetes lett és a déli Magadha felé indult. Időszámításunk előtt az V. században történhetett, hogy ott egy Bodhi-fa alatt ülve érte el a Megvilágosodást.

Fáradhatatlan erőfeszítéseit negyvenöt hosszú évig folytatta, az Ő Nagy Elmúlásáig, amellyel a Mahá-pari-Nirvánába jutott, közben kitartóan terjesztve a Bölcsesség és Együttérzés Tanát.

Ennek eredményeképp kiváló buddhisták léptek fel Közép-India királyságaiban és különböző törzseinél.

Asóka király idején (iée. 268-232), aki a Maurja Királyság harmadik uralkodójaként lépett trónra, Gautama Buddha tanítása egész Indiában elterjedt, és a határokon túlra is eljutott.

Maurja volt India első egységes királysága. Első uralkodója, Csandragupta (iée. 317-293 körül) idején az állam már nagy kiterjedésű volt; az északi Himalája-hegységtől a keleti Bengáli-öbölig, nyugaton a Hindukus-hegységig, míg délen a Vindhjá-hegységen túli területekig nyúlt. Asóka király Kalingá és más területek meghódításával a Dekkán-fennsíkig terjeszkedett.

Asókáról azt tartják, hogy nagyon lobbanékony természetű volt. Népe Csandasókának (Dühös Asókának) nevezte. Jelleme azonban teljesen megváltozott, mikor látta a szörnyű pusztítást, melyet Kalingá meghódításával okozott. A Bölcsesség és Együttérzés tanának elkötelezett

híve lett. Ezt követően buddhista hívőként sok tettet vitt végbe, amelyek közül kettő különösen figyelemreméltó.

Az első „Asóka kőbe vésett törvénye”, a buddhista tanításon alapuló közigazgatási elvek, melyeket kőoszlopokra és simára csiszolt sziklákra vésetett birodalma számtalan helyén, így terjesztve Buddha tanítását. A másik az volt, hogy missziókat menesztett birodalma határain túl minden országba, melyek tovább adták a Bölcsesség és Együttérzés tanát. Különösen figyelemreméltó, hogy néhány missziót olyan helyekre küldött, mint Szíria, Egyiptom, Kürén., Makedónia és Épeirosz, így a nyugati világban is terjesztette a buddhizmust. Mi több,

Mahendra (páli nyelven Mahinda), a Sri Lankára küldött térítő olyan sikeres volt, hogy „Meghonosította a szép tant a szép Lankádvipán (páli: Lankádipán)”, így megvetette a tanítás alapját és sikeres elterjedését az egész szigeten.

2. A MAHÁJÁNA BUDDHIZMUS EREDETE

A „Buddhizmus Keleti Mozgalmáról” gyakran szóltak a későbbi korok buddhistái. De az időszámításunk előtti századokban a buddhizmus kétségtelenül Nyugat felé tekintett.

Valamikor a kereszténység időszakában kezdett el a buddhizmus arccal Kelet felé fordulni. Előtte azonban szólnunk kell a buddhizmusban bekövetkezett nagy változásról. Ez a változás az „Új Hullám”, melyet Mahájána Buddhizmusként vagy a Nagy Szekér Buddhizmusaként ismerünk, mely erős gyökeret eresztett, és amelyre gyanakvó szemmel néztek abban a korban.

Mikor, hogyan és ki indította el az „Új Hullámot”? Ezekre a kérdésekre még senkinek sem sikerült pontos választ adnia.

Annyit tudunk, hogy először is, az irányzatot a Mahászamghika iskolához tartozó, úgynevezett gondolat-leszármazást valló, a kor haladó szellemiségű szerzetesei hozták magukkal.

Másodszor, tény, hogy már az időszámításunk előtti első-második évszázadban és a keresztény kor kezdeti időszakában léteztek a Mahájána iratok bizonyos fontos elemei.

Amikor pedig a Mahájána irataira támaszkodó Nágárdzsuna nagyívű gondolatrendszere kifejlődött, a Mahájána buddhizmus megélénkült a vallástörténet színpadán.

A buddhizmus hosszú történetében a Mahájána buddhizmus óriási szerepet játszott. Ami Kínát és Japánt illeti, ezekben az országokban a buddhizmus szinte egész történelmét a Mahájána tanítás befolyásolta. Ebben nincs semmi ku¨lönös, hiszen már kidolgozták a megváltásnak egy új ideálját a tömegek számára, a Bodhiszattvák élő szentjeinek formájában. Továbbá, a Mahájána gondolkodók szellemi teljesítményei valóban lenyűgözőek voltak a metafizikai gondolkodás vagy a pszichológia terén. Ily módon, bár Gautama Buddha tanításához kötődött, a Bölcsesség és Egyu¨ttérzés sok új elemmel gazdagodott. Ezek az elemek új töltetet és energiát adtak a buddhizmusnak, hogy éltető áramlatként gazdagítsa a Kelet országait.

3. KÖZÉP-ÁZSIA

Kínába legelőször a közép-ázsiai országokon keresztu¨l jutott el a buddhizmus, mégpedig a Selyemút révén. A Selyemút Közép-Ázsia végtelen térségein át kötötte össze a Nyugatot és a Keletet, ezt a Han-dinasztiabeli Wu király (iée. 140-87) uralkodása alatt nyitották meg a kereskedelem előtt. Azokban az időkben a Han-birodalom messze nyugatra terjeszkedett, a Selyemút így összekötött olyan országokat, mint Ferghánát,

Szogdiánát, Tukharát és még Parthiát is. Ezekben az országokban még elevenen élt a kereskedőszellem, melyet korábban Nagy Sándor honosított meg. Ezen az ókori útvonalon a selyemmel folytatott kereskedelem játszotta a főszerepet, ez magyarázza a Selyemút elnevezést. A keresztény időszámítás köru¨l India és Kína ennek a kereskedelmi útnak a segítségével létesített kulturális kapcsolatokat egymással. Ezért mondhatjuk azt, hogy a Selyemút egyben a buddhizmus útja is volt.

4. KÍNA

A kínai buddhizmus története a buddhista szent szövegek elfogadásával és a belőlu¨k készu¨lt fordításokkal kezdődik. Az ókori időkből a legősibb ilyen munkának a „*Szu-sih-ér-csáng-csing*”-et, azaz „A Buddha által kinyilatkoztatott negyvenkét részes szútrá”-t tartják. A fordítást Kásjapamátanga és mások végezték az Utolsó Keleti Han birodalom Ming király Jing-ping korában (58-76), de ezt ma már bizonytalannak tartják.

Egybehangzó vélemények An-sih-kaót tartják az elsőnek, aki Lo-jangban végezte a fordítást 148-171 köru¨l. Ettől fogva egészen az Északi Szung dinasztia (960-1129) koráig majdnem ezer esztendőn át folytatódott a fordítási munka.

A korai időszakokban többnyire a közép-ázsiai országokból érkezett szerzetesek játszották az úttörő szerepet a szent iratok behozatalában és a fordításokban. Az előbb említett An-sih-kao például Parthiából érkezett; Kang-szeng-kai Szamarkand vidékéről jött a harmadik század köru¨l Lo-jangba,és lefordította a „*Szukhávativjúhá*”-t (a Végtelen Élet Könyvét). Tukhárából érkezett Csu-fa-hu vagy más néven Dharmaraksa, akit a „*Szaddharmapundarika*” fordítójaként ismernek, és aki a harmadik század második felétől a negyedik század elejéig tartózkodott Lo-jangban. Az ötödik század első felében Kucsából jött Kumáradzsiva, ekkor volt tetőpontján Kínában a fordítói munka.

Köru¨lbelu¨l ugyanebben az időszakban szerzetesek utaztak Kínából Indiába, hogy elsajátítsák a szanszkrit nyelvet. Ezek közu¨l az úttörő szerep Fa-hsziené volt (339-420?). 399-ben indult el Csang-anból Indiába, majd tizenöt év múlva tért haza.

Az Indiát felkereső papok legkiválóbbika Hszuan-chuang volt (600-664), aki 627-ben indult útnak, és tizenkilenc hosszú esztendő múlva, 645-ben tért vissza hazájába. Később I-csing (635-713) (nem tévesztendő össze az „*I-csing*” cimű könyvvel) 671-ben tengeri úton jutott el Indiába, és ugyanazon az útvonalon tért vissza huszonöt évvel később.

Ezek a papok és szerzetesek saját maguk vágtak neki a nagy útnak, hogy megtanulják a szanszkritot, majd a kiválasztott szövegeket hozták magukkal, így vezető szerepet játszottak a fordítói munkában. Hszuan-csuang nyelvtehetsége egészen kiemelkedő volt, és energikus munkájának köszönhetően a szent iratok fordítása Kínában újabb csúcspontra jutott. Kumáradzsiva és mások korai munkáit „Régi Fordítások”-nak, míg Hszuan-csang és a későbbi fordítók munkáit „Új Fordítások”-nak nevezték később a tudósok.

A hatalmas számú kötet fordítása nyomán, amelyeket szanszkritból fordítottak le, ezeknek a tanult férfiaknak a szellemisége és vallási tevékenysége fokozatosan de határozottan a Mahájána felé fordult. Egészen nyilvánvalóvá vált a nemzeti jelleg, a sajátos igények és elvárások. Ezt a tendenciát mutatja az, hogy a papok és szerzetesek metafizikailag

elsősorban az „anyagnélku¨liség” felé fordultak a korai időszakokban, mellyel a Szútrákban a Pradzsnában foglalkoznak.

Később elvetették az úgynevezett „Hinajáná”-t vagy Kis Szekeret, figyelmu¨ket kizárólag a „Mahájána”, azaz a Nagy Szekér felé fordítva. Továbbá, ez a tendencia észrevehetővé vált a Tendai Szektában, és elmondható, hogy a Zen szekta megjelenésével jutott tetőpontjára.

A Tendai Szekta Kínában a hatodik század második felére teljesedett ki, harmadik pátriárkája, Tendai Daisi, azaz Csih-i (538-597) munkásságának köszönhetően. Tendai Daisi (Csih-i) egyike volt a buddhista szellemiség legkiválóbb alakjainak. Ez a szent férfiú dolgozta ki Buddha tanának Öt Periódusra és Nyolc Doktrínára való kritikai osztályozását, ami sokáig és széleskörűen hatott a kínai és japán buddhizmusra is.

A ku¨lönböző szútrákat nem időbeni sorrendiségben hozták be Kinába és fordították le. A szútrák óriási számánál fogva problémát jelentett eredetu¨k és értékelésu¨k megítélése. Szu¨kség volt a buddhizmust egységes egészként értékelni, amihez aztán ki-ki saját felfogása szerint viszonyulhat. Ami a szútrák értékelését illeti, mindenekelőtt a kínai gondolkodás irányultsága keru¨lt előtérbe. Megállapítható, hogy Csih-i (Tendai Daisi) volt a legszisztematikusabb, és ezért egyben messze a legmeggyőzőbb is. Azonban a modern idők buddhista kutatómunkájának a megjelenése még az ilyen domináns befolyást is megkérdőjelezte.

A kínai buddhizmus történetében utolsóként a Zen Szekta érkezett. Úgy tartják, hogy alapítója egy idegen országból származó Srámana vagy Bodhidharma (? –528) volt, de az általa elu¨ltetett mag csak a Hui-neng (638-713) utáni időben mutatta meg dicső virágait, aki a pátriárkák sorában a hatodik volt. A nyolcadik századot követően a kínai szekta folyamatosan indított ku¨lhonba számos tehetséges papot és szerzetest, hosszú évszázadokra biztosítva ezzel a Zen felvirágzását.

Látható, hogy a buddhizmusban egészen friss szellemiség alakult ki, mely mélyen a kínai nép természetében gyökerezett.

Úgy is fogalmazhatunk, hogy ez egy a kínai gondolkodásmóddal színezett buddhizmus volt. És mégis, Gautama Buddha tanának a patakja ezzel a friss áramlattal gazdagodva még nagyobb folyammá szélesedett, mely a Kelet országait gazdagította.

5. JAPÁN

Japánban a buddhizmus története a hatodik században kezdődött. 538-ban Paikcse (vagy Kudara, Korea) királya útnak indította követét, hogy Kinmei császár udvarába vigyen egy buddhista képet és egy tekercs szútrát. Ez volt a buddhizmusnak az első megjelenése az országban. Ezért a vallás története Japánban most több mint 1400 esztendőre tekint vissza.

A japán buddhizmus hosszú története folyamán három súlypontot különböztethetünk meg. Az első időszak nagyjából a hetedik és nyolcadik századra tehető. Ekkor épül a Horjudzsi Templom (607) és a Todaidzsi Templom (752). Visszatekintve erre az időszakra, megemlítendő az a tény, hogy ebben a korban a kultúra hulláma egész Ázsiában magasra csapott, miközben a nyugati civilizáció mély sötétségbe borult. A Kelet meglepően aktív volt és lenyűgöző fellendülést mutatott. Kínában,

Közép-Ázsiában, Indiában és a csendes-óceáni térségek országaiban erőteljes fejlődésnek indult a tudomány, a vallás és művészet. Ezekhez a folyamatokhoz csatlakozva a buddhizmus a humanizmus hatalmas hullámával árasztotta el a Kelet világát. A japán kultúrának ez az új áramlata, amely kifejeződik a ragyogó Horjudzsi és a fenséges Todaidzsi templomépítészetben, valamint a hozzájuk kapcsolódó sokszínű vallási és művészeti tevékenységben, azt mutatja, hogy ez a messzi keleten fekvő ország képes volt magába szívni az Ázsia hatalmas területeit átfogó kulturális hullámot.

Az ország lakói, – a hosszú civilizációs elmaradottság után, – most egy nagyszerű kultúra áramában fürödtek, a civilizáció virága pedig egyik napról a másikra szirmokat bontott. A jó szerencse rámosolygott Japánra ezekben a századokban. A kulturális felemelkedés fő bajnoka a buddhizmus volt; a kor buddhista templomai nagyon fontos társadalmi központokká váltak, a papok és szerzetesek pedig az új tan vezetői lettek. Egy gazdag és nagy kultúra fejlődött ki, nem csupán egy vallás. Igy honosodott meg a buddhizmus az országban.

A kilencedik században két nagyszerű papi személy, Szaicso (Dengjo Daisi, 767-822) és Kukai (Kobo Daisi, 774-835) jelent meg a színen, akik két olyan buddhista irányzatot vezettek be, melyeket együttesen Heian-buddhizmusnak neveznek általában.

Ezzel jött létre a tisztán japán buddhizmus. Ők a buddhizmus eredeti álláspontját és gyakorlatát hangsúlyozták, és megalapították központi kolostoraikat a Hiei-hegyen, illetve a Koja-hegyen. Az alapításuktól egészen a Kamakura időszakig eltelt háromszáz éven keresztül ez a két

ezoterikus irányzat, a Tendai és Singon virágzott, főként az arisztokrácia köreiben és a császári udvarban.

A második súlypontot a tizenkettedik és tizenharmadik századbeli buddhizmus jelenti. Olyan kiváló főpapok léptek színre, mint Hónen (1133-1212), Sinran (1173-1262), Dógen (1200-1253) és Nicsiren (1222-1282). A japán buddhizmusról szólva e négy nagyszerű pap neve nem hagyható ki. Vajon miért csak ezekben a századokban születtek ilyen kiválóságok? Azért, mert mindannyiuknak közös problémával kellett szembesülniük.

Mi lehetett ez a közös probléma? Talán az, hogy a buddhizmust az ország népe ugyan elfogadta, azonban egyedi, japán módon.

Ez elvezet a kérdéshez: „Miért? Nem volt igaz, hogy a buddhizmus már jóval azelőtt megjelent az országban?”

Történetileg így van. De az is igaz, hogy több évszázadra volt szükség ahhoz, hogy az ország népe megértse és saját arculatára formálja a behozott vallást. Röviden, a hetedik és nyolcadik században vette kezdetét az országban a buddhizmus elfogadása, majd a tizenkettedik és tizenharmadik század kiváló buddhistái működése nyomán virágzott fel.

Ezután Japánban a buddhizmus mind a mai napig élő vallás lett, főleg a második korszakában élt négy prominens papi személy munkásságának köszönhetően. E kiváló férfiak óta Japán történetében soha többé nem volt a buddhizmusnak olyan ragyogó korszaka, mint azokban a századokban. Jelen sorok írójának mindazonáltal úgy tűnik, hogy a mostani, harmadik korszakban érik be a modern idők kutatómunkájának a gyümölcse, mely az eredeti buddhizmust vizsgálja.

Első felbukkanása óta a japán buddhizmust gyakorlatilag teljes mértékben a Mahájána, a kínai buddhizmus befolyása jellemezte. Különösen a tizenkettedik és tizenharmadik században tevékenykedő nagy tanítók utáni korban a Mahájána tanítás képezte azt a főáramlatot, melyet a különböző szekták alapítói a középpontba állítottak; ez a nézet napjainkig fennmaradt. A japán buddhizmus történetében az eredeti buddhizmus tanulmányozása a XIX. század második felében, a Meidzsi-kor derekán kezdődött. Gautama Buddha alakja újból életszerűen jelent meg mindazok előtt, akik már-már megfeledkeztek arról, hogy a szekták alapítói előtt volt az eredeti alapító, maga Buddha, akitől a buddhizmus származik.

Ezáltal világossá vált mindazok számára, akik a Mahájána tanításon kívül semmit nem tudtak, hogy a buddhizmusban létezik egy átfogó, szisztematikus hit is. Ezek az új elemek egyelőre a skolasztikus szférában

maradnak, még nem elég erősek ahhoz, hogy vallásos lelkesedést váltsanak ki a tömegekben. Azonban úgy tűnik, hogy az ország népének buddhizmusról alkotott felfogása fordulóponthoz közeledik. E sorok írója szerint ez jellemzi a jelenlegi harmadik időszakot.

HOGYAN TERJEDT EL BUDDHA TANÍTÁSA?

A buddhizmus a Sákjamuni által negyvenöt éven keresztül prédikált tanításon alapuló vallás. Ezért a tanításában használt szavai ebben a vallásban megfellebbezhetetlenek, és annak ellenére, hogy 84000 tankapu és nagyszámú iskola létezik, mind Sákjamuni szent szövegeihez kapcsolódnak. Buddha tanítását rögzítő könyvek neve *Isszaikjo* vagy *Daizokjo*, melyek jelentése: „A szent szövegek teljes gyűjteménye”.

Sákjamuni határozottan fellépett az emberek egyenlőségéért, tanításaiban a hétköznapi nyelv világos és egyszerű szavait használta, hogy mindenki tökéletesen megértse. Nyolcvan éves korában bekövetkezett halála pillanatáig szüntelenül és fáradhatatlanul prédikált, sok-sok ember hasznára.

Sákjamuni távozását követően tanítványai a tőle hallottak szerint adták tovább a tanítást. Minthogy azonban a tan szájhagyomány alapján terjedt, különböző változásokon mehetett át akaratlan torzítások következtében, attól függően, hogy a tanítványok mit hallottak, hogyan értették meg és hogyan adták tovább. Ennek ellenére Sákjamuni szavait mindig pontosan és helyesen kell továbbadni, és mindenki számára lehetővé kell tenni, hogy az igazi tanításokat hallgathassák, mindenféle megkülönböztetés nélkül. Ezért több idős főpap gyűlt össze azzal a céllal, hogy egyeztessék és rögzítsék a szavakat, kölcsönösen elmondták egymásnak a hallottakat és azok értelmezését, majd több hónapot töltöttek a megvitatásával. A munkát, mely így született, *Ketszudzsi* vagy szabályozás néven ismerik. Mindez azt bizonyítja, milyen alázattal és eltökélten törekedtek a nagy tanítótól hallott szavak pontos rögzítésére.

Majdnem mindegyik iskola megőrizte saját kánonját (szanszkrit: Tripitaka, páli: Tipitaka), azonban az egyetlen teljeskörű kánon, amely páli nyelven maradt fenn, a théravada irányzaté. Ez a Páli Kánon közös írott forrása lett Dél- és Délkelet Ázsia országai buddhizmusának.

Az így összeállított tanítást írásba foglalták. Az írásban rögzített tanhoz hozzácsatolták a későbbi korok tudós papjainak a kommentárjait és interpretációit, melyeket a *Ron* vagy magyarázatok névvel illettek. Magát Buddha tanát, a későbbi korok magyarázatait és a buddhista előírásokat

(szabályokat) összességükben *Szanzónak* (A buddhista szent iratok három fejezetének), vagy szanszkritul *Tripitakának* nevezték.

A *Szanzó* vagy Tripitaka a *Kjozót*, *Ritszuzót* és *Ronzót* foglalja magában; a „*Zó*” japánul kosarat, edényt jelent. A „*Kjo*” a buddhista szútrákra utal, míg a „*Ritszu*” a Buddhista Közösség számára kötelező előírásokra (szabályokra), a „*Ron*” pedig a főpapok által írt magyarázatokra.

A hagyomány szerint Kínába a buddhizmus időszámításunk után 67-ben jutott el az Utolsó Keleti Han Dinasztia (Kr. u. 25-220) Ming királyának uralkodása alatt. Valójában azonban ugyanannak a dinasztiának Huan nevű uralkodója tette lehetővé nyolcvannégy évvel később (151-ben) a buddhista szent szövegek behozatalát és fordítását. Mivel azokban az időkben a Mahájána buddhizmus már gyökeret eresztett Indiában, úgy a korai, mint a Mahájána buddhizmus szent iratai válogatás nélkül terjedtek Kínában. Ezután több mint 1700 esztendőn keresztül folytatódott Kínában a szent szövegek fordítása. Az így lefordított könyvek és kötetek száma elérte az 1440 szent szöveget, melyeket 5586 kötetbe foglaltak. Már korán, a Wei Dinasztia alatt elkezdődött ezeknek a szent iratoknak a rögzítése, azonban sajtó alá rendezésük csak az Északi Szung Dinasztia idejében vette kezdetét. Nyomtatásuk során a szent iratokhoz különböző, a kínai főpapság által írt munkákat csatoltak, ezért az így készült műveket már nem lehetett Hármas Kosárnak,

Tripitakának nevezni. A Szuei-korban adták az *Isszaikjo* címet a teljes gyűjteménynek, melynek jelentése: „Az összes szent irat”.

A Tang-korban azután a *Daizokjó* új címmel látták el, jelentése: „Az összes buddhista szent irat, törvény és értekezés gyűjteménye”.

Tibetbe a buddhizmus időszámításunk után a hetedik században jutott el, majd a kilencedik és tizenegyedik században mintegy 150 év alatt lefordították a buddhista szent iratokat, gyakorlatilag valamennyit sikerült lefordítani.

A szent iratokat nemcsak koreai, japán, szingaléz, kambodzsai, török és majdnem minden keleti nyelvre lefordították, hanem latinra, franciára, angolra, németre, olaszra és más nyugati nyelvekre is, így nyugodtan állíthatjuk, hogy Buddha áldásos tanítása mostanra már a világ minden részébe eljutott.

Mindazonáltal, ha figyelembe vesszük a fordítások minőségét, valamint a vallás két és fél évezredes fejlődése során keletkezett több mint tízezer fordítást, még a „*Daizokjó*” segítségével is nehéz visszaadni

Sákjamuni szavainak valódi jelentését. Ezért elengedhetetlenül szükséges kiemelni a „*Daizokjó*”-ból a legfontosabb gondolatokat, hogy aztán ezekre mint kritériumokra és alapokra felépíthető legyen a vallási hit.

A buddhizmusban a Sákjamuni által mondott szavaknak van megfellebbezhetetlen hitele. Ezért a buddhizmus tanításában arra kell törekedni, hogy az szorosan kötődjék a mindennapok életéhez, máskülönben nem sikerül a hitet felébreszteni. Ahhoz, hogy a tanítást emberközelivé és elsajátíthatóvá tegyük, kívánatos, hogy egyfelől világosan és egyszerűen fejezzük ki magunkat, részrehajlás nélkül, és hogy az egészet pontosan, a mai nyelv szavaival közérthetően átadhassuk.

Ez a könyv a fenti megfontolások alapján született, a *Daizokjó* „áramlatának” több mint két és félezeréves történetének az örökségeként. Természetesen ez a kiadvány nem tekinthető tartalmilag tökéletesnek. Buddha szavainak végtelenül mély jelentésük van, az Ő Erényei pedig oly határtalanok, hogy méltatásuk egyáltalán nem könnyű.

Őszintén törekszünk arra, hogy ez a könyv is egyre pontosabb és jobb legyen, ezt a célt szolgálják majd a jövőben megjelenő átdolgozott kiadások is.

A „BUDDHA TANÍTÁSA” C. KÖNYV TÖRTÉNETE

A jelen szöveg az 1925. júliusában megjelent „*Az Újrafordított Buddhista Szöveg*” japán kiadása alapján készu¨lt, amelyet „*Az Újrafordított Buddhista Szöveg*” Terjesztési Társasága adott ki, elnöke Muan Kizu tiszteletes volt. Ezt az első japán kiadást majd öt éven át készítette sajtó alá Prof. Súgaku Jamabe és Prof. Csizen Akunuma számos japán buddhista tudóssal karöltve.

A Sóva-korban (1926-1989) a Társaság népszerű kiadásban is megjelentette japán nyelven „*Az Újrafordított Buddhista Szöveg*”-et és Japán-szerte széles körben terjesztette.

1934. júliusában, amikor Japánban tartották az Össz-csendes-óceáni buddhista ifjúsági találkozót, D. Goddard közreműködésével a Japán Buddhista Ifjak Szövetsége megjelentette ennek a népszerű kiadásnak az angol fordítását „*Buddha tanítása*” címmel. 1962-ben, a buddhizmus Amerikában való megjelenésének 70. évfordulóján Ehan Numata, a Micutojo Cég alapítója kiadta angol nyelven „*Buddha tanításá*”-t.

1965-ben Numata Tokióban megalapította a Buddhizmus Terjesztésének Alapítványát, amely elhatározta, hogy ezt az angol szöveget világszerte terjeszteni fogja.

A terjesztendő szöveg átdolgozására 1966-ban bizottságot hoztak létre, tagjai Kazujosi Kino, Súјú Kanaoka, Zennó Isigami,

Sinkó Szajeki, Kódó Macunami, Sódzsun Bandó és Takemi Takasze professzorok voltak. Az átdolgozás munkájában Prof. Fumio Maszutani, N. A. Wadell és Tosiszuke Simizu is részt vett.

Így szu¨letett meg „*Buddha tanítása*”-nak korszerű kiadása angol-japán változatban.

Ennek az angol-japán változatnak alapján 1972-ben Súјú Kanaoka, Zennó Isigami, Sóјú Hanajama, Kvanszei Tamura és Takemi Takasze professzorok elkészítettek egy angolnyelvű kiadást, amely abban az évben meg is jelent.

Ezután újabb átdolgozás következett, ezúttal a japán nyelvű változatot javították. A bizottság tagjai Rjotacu Siori, Takemi Takase, Hirosi

Tacsikava, Kvansei Tamura, Sódzsun Bandó és Sójú Hanajama (főszerkesztő) professzorok voltak, a kiadás 1973-ban jelent meg.

1974-ben az angol változatot dolgozták át, a bizottság tagjai Sódzsun Bandó, Kódó Macunami, Sinkó Szajeki, Dójú Tokunaga,

Kvanszei Tamura, és Sójú Hanajama (főszerkesztő) professzorok voltak, közreműködött Richard R. Steiner is. Ehhez hozzávették az 1973-as japán kiadást, és így megszu¨letett az angol-japán kétnyelvű változat újabb kiadása.

1978-ban Sigeo Kamata és Jaszuaki Nara csatlakozott a bizottsághoz. 2001-ben a szerkesztő bizottság a következő összetételű volt: Zennó Isigami, Jaszuaki Nara, Kódó Macunami, Sódzsun Bandó, Kenneth Tanaka, Sógo Watanabe, Josijaszu Jonezava, Szengaku Maeda (főszerkesztő) professzor.

2004 decembere

A magyar fordítás története

Jelen munkát többéves szellemi vajúdás előzte meg. A fordító, Kósa-Kiss Sándor, 1976-ban szerzett bölcsészdiplomát a Kolozsvári Tudományegyetemen. 1997-ben került kapcsolatba a salzburgi Myoshin Friedrich Fenzl baráti tanácsai által a Mahájána Buddhizmus legjelentősebb japán iskolájának, az Amida Buddha Tiszta Országa Nemes Tanításaival. 2000 augusztusában vett menedéket a düsseldorfi japán Eko-Hausban, ahol alkalma volt megismerni – egy emlékezetes nemzetközi konferencián – ennek a Tannak jeles európai követőit. Ekkor merült fel a gondolat, hogy a magyar buddhisták és érdeklődők számára is lehetővé kellene tenni, hogy anyanyelvünkön is hozzédférhessünk a nyugati világban is egyre inkább terjedő Tan alapművéhes.

Külön köszönet illeti Esho Sasaki professzort, a Nemzetközi Buddhista Kultúra Társaságának a főtitkárát, Bakos Gábor professzort, aki jelen fordítást volt szíves a japán/angol eredetivel összevetni és végül, de nem utolsó sorban a Bukkyō

Dendō Kyōkai Kiadót.

2007 nyara

SZANSZKRIT KIFEJEZÉSEK MAGYARÁZATA

ANÁTMAN (Én-nélküliség): Egyike a buddhizmus legalapvetőbb tételeinek. Világunkban a létezéseknek és jelenségeknek végsősoron nincs anyagi valóságuk. A buddhizmus azt hangsúlyozza, hogy minden létforma mulandó, ennélfogva az állandóan változónak nem lehet maradandó (anyagi) valósága. Az anátman fordítható még a lélek-nélküliséggel is.

ANITJA (Átmenetiség vagy Változékonyság): A buddhizmus másik sarkalatos tétele. Világunkban minden létforma és jelenség szüntelen változásban van, egy pillanatig sem marad ugyanolyan. Mindennek meg kell halnia vagy véget kell érnie a jövőben; ez a kilátás a szenvedés valódi oka. Ennek ellenére, a fogalmat nem csak pesszimista vagy nihilista nézőpontból szabad értelmezni, mert az előbbrejutás és az éjjészületés is az állandó változásnak a megnyilvánulása.

BÓDHISZATTVA (Aki a Megvilágosodásért küzd): Eredetileg Gautama Sziddhártha elnevezése arra az időre vonatkozóan, amikor még a Megvilágosodás előtt volt. A Mahájána buddhizmus kialakulását követően mindenkit ezzel a névvel illettek, aki a Megvilágosodást igyekezett elérni. Végül, azokat is Bódhiszattvaként személyesítik meg jelképesen, akik miközben maguk is ugyanazért a célért küzdenek, nagy együttérzésükkel másokat segítenek a Megvilágosodás felé. Avalokitésvara (Kannon), Kszitigarbha (Dzsizó), Mandzsuri (Mondzsú) csak néhány a legismertebbek közül.

BUDDHA (A Megvilágosodott): Eredetileg Gautama Sziddhárthát (Sákjamunit), a buddhizmus alapítóját hívták így, mert 35 évesen, körülbelül 2500 évvel ezelőtt, Indiában elérte a Megvilágosodás állapotát. Iskolájuk vagy áramlatuk irányultságától függetlenül, minden buddhista végső célja, hogy Buddhává váljék. A módszerbeli különbségek szerint a buddhizmus különböző szektákra és iskolákra oszlott. A

Mahájána buddhizmusban a történeti Sákjamuni Buddhán kévül sokan másokat is széles körben a buddhista tanítás jelképeiként ismernek el, ilyen Buddhák Amithábha (Amida), Mahávairokana (Dainicsi), Vaiszadzsjaguru (Jakusi). A Tiszta Ország eszmeiségének megfelelően (a Tiszta Országban való éjraszületéssel nyerjük el a Megvilágosodást)

Japánban az eltávozottakat általában „Buddhának” vagy japánul Hotokének nevezik.

DHARMA (Igaz Tan): A Tan, melyet a Megvilágosodott, azaz Buddha tanított. A tanításokban háromféle kánon érvényesu¨l: a Szútrák (Buddha személyes tanításai), a Vinaják (a Buddha által adott előírások) és az Abhidharmák (a későbbi korok tudósainak a Szútrákra és a Vinajákra vonatkozó magyarázatai és vitái). Ezek alkotják a Tripitakát. A Dharma a buddhizmus Három Drágakövének egyike.

KARMAN (Cselekedetek): Bár a kifejezés eredetileg egyszerűen „cselekedeteket” jelentett, az okozatiság elméletéhez kapcsolódva most úgy tekintik, mint egyfajta potenciális erőt, amely az egyén minden egyes múltbeli tettéből származik. Azaz, minden múltbeli cselekedetu¨nk, aszerint hogy az jó vagy rossz volt-e, szenvedés vagy élvezet volt-e, hatással van a jövőnkre: ez az egyén karmája. Úgy tartják, hogy a jó cselekedetek megismétlésével a jó felhalmozódik, és ennek potenciális ereje jótékonyan hat a jövőre. Háromféle cselekedet létezik: fizikai, szóbeli és szellemi.

MAHÁJÁNA (Nagy Szekér): A buddhizmus története folyamán két nagy eszmeáramlat bontakozott ki: a Mahájána és a Theraváda (vagy Hinajána). A buddhizmus Mahájána irányzata Tibetben, Kínában, Koreában, Japánban, stb. honosodott meg, a Theraváda Myanmarban, Sri Lankán (Ceylonban), Thaiföldön stb. A kifejezés jelentése „Nagy Szekér”, mely képes befogadni minden lényt, aki ezen a halandó világon szenved, és egyformán mindenkit elvezet a Megvilágosodáshoz.

NIRVÁNA (Tökéletes Nyugalom): Szó szerinti jelentése „kialudni”. Ez az az állapot, melyben az összes emberi tisztátalanság és szenvedély teljesen kialszik a Helyes Bölcsesség alapján végzett gyakorlatok és meditálás révén. Azokat, akik elérték ezt az állapotot, Buddháknak nevezzu¨k. Gautama Sziddhárta 35 évesen érte el ezt az állapotot, és vált Buddhává. A mai felfogás szerint azonban csak elhunytát követően keru¨lt a tökéletes nyugalom állapotába, ugyanis míg fizikai teste létezett, vele egyu¨tt bizonyos mértékű tisztátalanság is megmaradt.

PÁLI (-nyelv): A Theraváda buddhizmus nyelve. Úgy tartják, hogy a legrégebbi buddhista kánonok ezen a nyelven íródtak. Minthogy ez egyfajta prakrit, mely a szanszkrit egy dialektusa, nincs nagy ku¨lönbség a páli és a szanszkrit között: a szanszkrit dharma páliul dhamma; a szankszkrit nirvána páli nyelven nibbána (lásd még: szanszkrit).

PÁRAMITÁ (Átkelni a Túlsó Partra): „Átkelni a Túlsó Partra” annyit jelent, mint a különböző buddhista gyakorlatokat követve eljutni Buddha Országába. Általában a következő hat gyakorlatot tarják ehhez szükségesnek: az Adományok, az Erkölcs, a Türelem, az Erőfeszítés, az Összpontosítás és a Helyes Ítéletalkotás (vagy Bölcsesség). A hagyományos japán HIGAN hetek tavasszal és ősszel ebből a buddhista fogalomból erednek.

PRADZSNÁ (Bölcsesség): Egyike a Hat Páramitának. Az a tudati funkció, mely lehetővé teszi az egyén számára, hogy az életet tévedésektől mentesen észlelje, és különbséget tegyen az igaz és a hamis között. Azt, aki ezt tökéletesen elsajátította, Buddhának nevezzük. Ezért ez a legkifinomultabb és leginkább megvilágosodott bölcsesség, amely különbözik a köznapi emberi intelligenciától.

SZANGHA (Buddhista Testvériség): Szerzetesekből, apácákból, világi férfiakból és nőkből álló gyülekezet. A régmúlt időkben csak szerzetesek és apácák alkották. Később, amikor megjelent a Mahájána irányzata, mindazok csatlakoztak a Testvériséghez, akik a Bódhiszattva állapotába akartak eljutni, függetlenül attól, hogy világiak vagy szerzetesek voltak. Egyike a buddhizmus Három Drágakövének.

SZANSZKRIT (-nyelv): Az ókori India klasszikus irodalmi nyelve. Az indo-európai nyelvcsalád egyike. Védikus és klasszikus szanszkritra osztják. A Mahájána szent iratait ezen a nyelven írták, az úgynevezett buddhista hibrid szanszkrit stílusában.

SZAMSZÁRA (Reinkarnáció): A születés és a halál szakadatlan ismétlődése a múltból a jelenen át a jövőbe, amelynek területei: a pokol, az éhes szellemek, az állatok, az asura vagy háborgó szellemek, az emberek és a menny. Amíg meg nem világosodik az ember, képtelen kiszabadulni ebből az örökös körfogásból. Akiknek sikerült, azokat Buddháknak nevezhetjük.

SÚNJATÁ (Anyag-nélküliség): A buddhizmus egyik alaptétele, mely szerint semmi sem rendelkezik sem anyagisággal, sem állandósággal. Mivel minden az okozatiság függvénye, az állandó „én” sem létezhet. Azonban egyikhez sem szabad ragaszkodni, sem ahhoz, hogy minden anyagszerű, de ahhoz sem, hogy nem anyagszerű. Minden lény, emberi vagy nem-emberi lény, viszonylagos. Ezért oktalanság bizonyos eszméhez vagy koncepcióhoz, ideológiához ragaszkodni, mint valami kizárólagoshoz. Ez az alapgondolata a Mahájána buddhizmus Bölcsesség (Pradzsná) Szent Iratainak.

SZÚTRA (Szent Iratok): Buddha írásban rögzített tanításai. A kifejezés eredetileg „húrt” jelent, mely fonalként vezet végig a vallásos illetve tudományos tanulmányok rengetegében. A Tripitaka, azaz a Három Kosár egyike.

THERAVÁDA (Az Idősebbek Szószólói): Ezzel az elnevezéssel általában a buddhizmus déli hagyományát (tradícióját) illetik. A „thera” öregeket, idősebbeket jelent. Ez az idősebbek iskolája. Az „idősebbek” eredetileg a konzervatív rangidős szerzetesek voltak, akik szigorúan ragaszkodtak az előírásokhoz. Velu¨k szemben állt az inkább szabadelvű, haladó szellemiségű szerzetesek csoportja, ebből lett később a Mahájána, az északi hagyomány. A buddhizmusban a szembenálló irányzatok már egészen korán kialakultak, néhány évszázaddal Buddha halálát követően, amikor Mahádava, egy haladó szerzetes kiállt a buddhista előírások öt kategóriájának a szabadabb értelmezése mellett. Ez okozta a Theraváda és Mahászamghika közötti szakadást, mely utóbbi irányzat lett a későbbi Mahájána kútfője.

TRIPITAKA (Három Kosár): A buddhista szent szövegeknek, a Dharmának három ágát jelentik. Ezek a Szútrák, melyek Buddha tanításai; a Vinaják, melyek az előírásait tartalmazzák; valamint az Abhidármák, melyek a buddhista doktrínákról és előírásokról magyarázatokat, értekezéseket foglalják magukban. Később a kínai és japán főpapok buddhista írásait is belevették a buddhista kánonokba (lásd a Dharmát).

~

BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI
(A BUDDHIZMUS TERJESZTÉSÉNEK TÁRSASÁGA)
3-14, Shiba 4-chome, Minato-ku, Tokyo, Japán, 108-0014
Telefon: 03-3455-5851
Fax: 03-3798-2758
E-mail: bdk@bdk-jpeorg, http://wwwebdk-jpe.org
Első magyar kiadás, 2007
Készu¨lt a Kosaido Printing Co., Ltd.-nél, Tokyo, Japan